Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پیژندنه :

||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

د کتاب نوم : د بنسټیزو ستونزو د حل لارې

لیکوال :ملا عبدالسلام ضعیف

کمپوز او ډیزاین : د لیکوال لخوا

خپرندوی : مستقبل خپرندویه ټولنه

د چاپ کال : د ۱۳۹۰ل.کال پسرلی

د چاپ ځای : لاهور

د چاپ شمېر : زر ټوکه

د دې کتاب ټول حقوق د خپروونکي سره خوندي دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ((کمزوري)) زوروري

د ګران افغانستان سياسي برخليك له ديګ تېرو څه کم دريو لسيزو راهيسې دومره تت را روان دی، چې تر ديګ شېبې دافغان ملت سترګو نه پخپلو سترګيو (عينکو) ولوستای شو او نه دنورو په ککوين، ان دهغو مدعيانو په هغو هم، چې ويل يېګ له فضا نه دځمکې هر څيز ديو څېك واټن هومره وينو. افغانان خواران هم اريان دريان لاس تر زنې ناست دی او نړيوال ((خواخوږي)) او ((نړيواله ټولنه)) هم ورته څوك دخير پر غوندۍ ناست، ننداره کوي او څوك ترې خوندونه اخلي او هغه دخوشال نيکه خبره:

نوره واړه پښتونخوا په ځای مېشته ده

دا يو زه ديګ زمانې پکې منصور کړم

موږ نه دچا پر سوکالۍ رخه کوو، نه د چا ازادۍ ته په اوبو کې خولې کيږو اونه مو دچا پر سياسي بريد سترګې ښخې وي او نه پر جغرافيايې هغه دولسونو له علمي او اقتصادی پرمختك سره دسيالۍ رڼا خو مو په وچولي کې دپيداينښت او افغانښت له ورځې نه ده ځلېدلې؛ نو څه به د چا سوکالۍ ته پخسيږو؟

هن: دا يوه خبره ده، چې دځان، ټولنې او خپل برخليك په باب اندېښنه او سوچ، مو وګړنی او سړنی (انساني) حق دی.

حق مو دی چې دخپل برخليك په اړه او تراو هر لاسوهاندی وکړو او پرې وتوکو او داستاد الفت خبره:

تور ته سپين نه شم ويلی سپين ته تور زه

دا اميد ديګ څوك له ما نه هيڅ نه کاندی

حق مو دی، چې دچا راته پر زړه چړې ګرځي، هغو ته مو پر زړه وينې پرتې وي.

حق مو دی:

چې زما دبڼ اغزي ته کاړه ګوري

ويم چې اور شوی دهغو په ګلستان

دهمدغو حقونو يو خاوند هم، افغان مسلمان او مجاهد پښتون دديګ شننيز (تحليلي) اثر ليکوال ــ چې پخپله له انکسار پرته ځان ليکوال نه؛ بلکې دقلم د ډګر يو خړپو څن بولي ـــ ښاغلی عبدالسلام ضعيف دی، عبدالسلام ضعيف چې له ځايه ديني طالب علم دی، تر هغه مهاله په اسلام اباد کې دافغانستان د اسلامي امارت سفير و چې امريکايې ځواکونو دنيويارك د سوداګريزې منځۍ دنسکورېدو دکسات په پلمه د 1380 دتلې په نيمايې کې پر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان پوځي یرغل وکړ، که څه هم ښاغلی ضعیف له دیپلوماتیکو حقونو او په پاکستان کې دلس میاشتنۍ قانوني مېشتېدنې دویزې خاوند و؛ خو پاکستانیو چارواکیو د ټولو سفارتي ادابو او ارونو په ړنګولو امریکایې ځواکونو ته په لاس ورکړ، چې دباګرام، کندهار او بیا ګوانتانامو دتورو تمبو شاته یې څه کم څلور کاله ښکېل کړ، ښاغلي ضعیف د ګوانتانامو په جهنمي زندان کې دځان په څېر له سوونو بېګناه بندیانو سره دبشرپالو امریکایانو انساني چلن دسر په سترګو ولید، تر خلاصون وروسته یې دګوانتانامو له بندیانو سره دچلن یوه بوړنوړې او زړه ویلوونکې انځور وایست، په پښتو ژبه کښلي ((دګوانتانامو انځور)) دومره کتونکي، لوستونکي او هر کلیوال پیدا کړل، چې په لومړي ځل یې دپښتو کتاب دچاپ شمېر دوه دیګرش زره ټوکو ته ورساوه او یواځې په پښتو نه، په پارسي، اردو، عربې، انګلیسي او فرانسوي ژبو یې هم دژباړې او خپراوې تکل وشو.

((دګوانتانامو په انځور)) پسې دښاغلې عبدالسلام ضعیف دا په لاس کې تحلیلي اثر هم دهېواد او نړۍ سیاسي اکر (وضعې) ته پام دافغانستان درواني غمیزې دپای په هیله دیو لړ نغوتو (مشورو) او وړاندیزونو ټولګه ده، چې که یې له منځپانګې نه ګټنه وشي، زما باور دی، چې زموږ دملي او سیاسي ربړې دجندرې (کولپ) په پرانستو کې به مرستندوی جوت شي.

زه په داسې ګ حال کې چې نه یواځې له هېواد، ټولنې او اولس سره د ښاغلي ضعیف تړاو کمزوری نه بولم، بلکې دده په شننو کې ځینې زوروري خبرې او دخپلې رنځورې ټولنې د درملنې لپاره اغېزمنې نسخې هم وینم، خدای دې ګ وکا، چې دښاغلي ضعیف د ((حی علی الفلاح)) دا بلنه د ((خوار ملا اذان)) نشي او زموږ دروان ناورین عاملین پرې پر خپلو کړو دبیا کتنې (کلمه) ووایي.

دښاغلي ضعیف دزړه او قلم دزور دلازیاتېدو په هیله.

محمد اصف صمیم

1385-11-3

جلالکوټ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سريزه

د ټولو کائناتو پيدا کوونکي، پالونکي او روزونکي ته ثنا، د هغه د ګران محبوب، رښتوني استازي او د هغه ټولو رښتونو استازو او د هغو د ټولو کورنيو وګړو او پيروانو روحونو ته درودونه او سلامونه، هغه ذات چې موږ ته يې د حق او باطل لاره په خپل لوی فضل سره ښودلې ده، هغه ذات چې موږ ته يې د ښه او بد په منځ کې د عقل په ذريعه د توپير ځواك را بخښلی دی، هغه ذات چې د انسانانو د هدايت او د خپل منځي ستونزو د حل لپاره يې د انصاف او عدل لوی کتاب د قانون په توګه د خپل رښتيني استازي په ذريعه را استولی دی، په دې کې شك نشته چې نفاق لوی خدای ته ډيرناخوښه عمل دی او هغه ټول بندګان له دې ناوړه کار څخه منع کوي هغه په خپل سپيڅلي کتاب کي خپلو بندګانو ته داسې هدايت ورکوي چې: [آل عمران:۱۰۳]

ژباړه: تاسو ټوله د لوی خدای () په کلکه رسۍ باندېګ چې قرآن کريم دی منګولې ټينګې کړئ، او په خپلو منځونو کې بې اتفاقي او بېلتون مه کوی.

دلته الله دواړې صيغي که داعتصام (منګولو لګولو) ده که د افتراق (بېلتون) ده د امر او نهي په توګه يادي کړي دي الله دوه نقيض شيان په يوه آيت کې د يوه او بل په عکس کې ذکر کړي دي

د سپيڅلي قرآن دغه مبارك آيت زه دې ته اړ کړی يم چې د افغانستان په لوی کور کې د اختلاف او بېلتون لاملونه وڅېړم او په دې سره پوه سم چې دا لاملونه څه شي دي چې زموږ د تاريخي ټولنې د بربادی سبب ګرځيدلي يا ګرځي او ولي زموږ ورونه، رهبران، قوماندانان، پوهان، روشن فکران او عام مسلمانان ددې ناورين د پای ته رسيدلو په هکله پاته راغلي او تر اوسه پورې د دې مغلقي معضلي لپاره د حل اصلي لاري ته مراجعه نه ده شوي، زما سره له ډيره وخته راهيسې دا فکر وو چې د اختلاف، بې باورۍ او فاصلې لاملونه ومومم او وربانديې پوه شم، له ډيرو پوهانو، عالمانو، مشرانو څخه مې پوښتني کړې، مختلف نظرونه مې اوريدلي او مونډلي دي چې ډير به يې زما د فکر سره برابر او ډير به يې ناموافق راتلل، خو بيا د ډيرو مصروفيتونو او يا د تجربې د کموالي له کبله ورته په نهايې ډول ځير شوی نه وم، کله چې په ۲۰۰۲ م. کال د امريکايې سرو يرغلګرو د ظلم په تورو او کرغيړنو پنجرو کې ولويدم، هلته مي خپل ځان يواځې له فکرونو سره وموند. ددې فرصت راته پيدا شو چې پردې ستونزو باندي د خپل مغز د توانايی او استعداد آس وځغلوم، هغو مغلقواوپيچلو غوټوته ورشم چې زموږ برخليك پکښې پيچل شوي اوبياټينګ تړل شويدی.

يو بل دليل داوو چې ما وپتېيله چې بهرني دښمنان زموږ په منځ کې د بېلتون زړي څومره ډېر ښندی. امريکايې شريرو او نفاق خوښوونکيو محققينو ته به ما ډير زور او عميق فکرکاوه چې دوی له موږ نه څه غوښتل او په موږ کې يې څه غوښتل، زموږ په منځ کې يې د نفاق تخم په څه تدبير سره خپراوه. د مثال په توګه پښتون ته به يې په تحقيق کې ويل: چې تاسو خو د هيواد اکثريت تشکيلوئ، خو اقليتونو ستاسو پر ميراث قبضه کړې تاسو بايد کوښښ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړئ چې خپل میراث لاس ته راوړئ. خپل میراث په خپله و ساتئ، ازبك ته به یې ویل: چې تاسي خو اقلیت یاست پښتانه غواړي تاسي له حق څخه بې برخي کړي. تاسي باید کوښښ وکړئ چې خپل حق وګټئ. موږ ستاسي سره یو ، څو تاسي له خپو حقوقوڅخه برخمن کړو، تاجك ته به یې بل څه ویل. سلفي، صوفي، مذهبې، مکتبې او طالب ته به په نورو شکلونو ږغېدل له هر یوه سره به یې ځان په غم شریك باله، په همدغو موضوعاتوکې دوی ترموږ ښه علم او پاخه معلومات درلودل

د دوی هڅو او کړنو ماته ښه الهام راکاوه چې هغو نیمګرتیاووته چې موږ یې د ټولني پر ځای ځانځاني غوښتنوته ټیل وهلي یو، زموږ دښمنانو ته طلایې چانس ورکړي چې له هغه څخه بده استفاده وکړي، زموږ د همدغه بېلتون د ټکو څخه چې کله قومي جنبه، کله ژبني بڼه، کله مذهبې بڼه، کله د مینځ لارو او سخت دریځو عناوین ورکول کیږي او د هغو بې مغزو او پوچ مغزو افغانانو په ملاتړ په عملي توګه لیدل کیږي. دا ستونزه به ترڅو وي، حل به یې کله پیدا کیږي، کله به زموږ غریب ملت او مظلوم هیوادوال د ښېغمي استوګني او امنیت ساه اخلي والله اعلم.

ما خپل لنډ فکر هغو ستونزو ته متوجه کړ، چې زما په نظر زموږ د ټولنې د پراګندګي عوامل پکښې لیدل شوي او یا د ډیر وخت په تېرېدو یا د سستۍ او بېګ پروایۍ له کبله د بدمرغیو سبب ګرځیدلي، ما هغه علتونه چې ستونزي تري جوړي شوي د څېړني په شکل سپړلي، په تفصیلي شکل مې پکښې تحقیق کړي، څو جوته کړم چې دا ستونزې څنګه د بدمرغۍ لامل شوې،د ستونزي بنیادي علت او دلیل مې په ساده ډول واضح او ښکاره شي، که څه هم زما څېړنه به له علمي څېړنو سره توپیر ولري، زما فکر، اند او اد راك به له نورو روڼ اندو علماوو او علمي شخصیتونو له افکارو سره توپیر ولري، کیدلای شي دا توپیر په ځینو مواردو کې علمي توپیر وي یا د تجربې توپیر، په هر صورت زه هغه څه تاسو محترمو لوستونکو ته وراندیګ کوم چې زما قاصرذهن درک کړي دي، زه یې تجربه لرم، زه د هغو په عواقبو پوهیږم، ټولو هیوادوالو ته په ځانګړې توګه راتلونکي نسل ته ددغه پیغام رسیدل خپل دیني او ملي رسالت او مسرولیت بولم الله دي وکړي چې د هغو مسلمانانو وروڼو لپاره د ګټي لامل وګرځي چې د ګران هیواد د ستونزو د حل په لاره کې چوپړ د ځان فریضه بولي او د ګرانو هیوادوالو په غمونو سره خوریږي آمین.

ستاسو د دعاوو هیله من ورور

ملا عبدالسلام � ضعیف�

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان بنسټيزي ستونزي

د نړۍ هیڅ دولت او ملت له ستونزو خلاص نه دی. په هرهیوادکې له ستونزو سره مبارزه او د حل لپاره اساسي لاره پیدا کول د هر ملت دنده ده چې هم هغه ملت ېګ تر نورو ملتونو ښه درکولای او عملي کولای شي. په ټوله نړۍ کې دا یو عام رنځ دی چې د نړۍ په هرهیواد کې ساري او جوتي جرړي لري، خو د دې جرړو څېړنه د دغه رنځ د عاموالي په څیر عامه نه ده. بلکي هره څیړنه د سیمي په توپیر خپلي ځانګړتیا وي لري.

څو لسیزي پر موږ تېري سوې، څومره قرباني ورکول کیږي، څومره خلك ژوند له لاسه ورکوي، څومري اقتصادي پلانونه شاته پاته کیږي، څومره سیاسي چانسونه له لاسه ورکول کیږي، خو د موفقیت لپاره بیا هم مثبت ګام نه ښکاره شوی او نه اخیستل شوی دی. که اخستل شوی هم وي هغه حرکت دهیواد په ضرر تمام شوي دی او بالاخره د ساري ناروغۍ په څیر نړۍ په برخلیك کې راسره شریکه شوه.

د ډیرو ژمنو، ډیرو همکاریو، ډیرو هلو ځلو سره سره ددغه رنځ پوره تشخیص نه دی شوی او یاورته درمل پر وخت نه دي ورکول شوي د دې څه علت دی، موږ څه ته ضرورت لرو، خلك څنګه ډاکټر غواړي، مرض څه شي دی، علاج یې څه دی؟؟؟ دا یوه پېچلې او سخته ناروغي ده چې ښه تشخیص او ښه درملو ته اړتیا لري.

د امریکایانو سره چې زه څه کم څلورکاله یرغمل وم ما د خپل توقیف په موده کې پر دېګ سختو ستونزو باندې د خپلي ذهني قوې او استعداد له مخې تحقیق کړي او همېشه به مي پر دېګ فکر کاوه چې دا ستونزي څنګه پیدا کیږي، څنګه خپریږي او بیا څنګه په ناسور باندې بدلیږي او بالاخره د هغه لپاره علاج او درمل څه دی؟ مادلته څو علتونو ته په ځیر سره خپل ذهن متوجه کړی چې زما په نظر اساسي علتونه دي او هغو ته مي د علاج او نجات لاره سنجولي ده الله تعالی دي وکړي چې زموږ دهیواد څوریدلي او شریف وګړي تري استفاده وکړي او زموږ غریب هیواد ته څه ګټه ځني ورسیږي، زما دغه تحقیق پر اووه علتونو باندې ذهن ځغلولی دي چې په لاندي توګه یي ستاسو ګرانو لوستونکو په وړاندې ږدم:

لومړی : مدرسه او ښوونځی

دویم : قومي جوړښت

دریم: کلتوري ارزښت

څلورم : جغرافیایي اندېښنې

پنځم: کورني او بهرني سیاستونه او پالیسی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم: لوېدیزه دموکراسي

اوم: نشيي توکي

دا اووه هغه اساسي بنیادونه دي چې هر بنیادیې ځانته جلا باب او هر باب یېک د جزئیاتو په تناسب مختلف فصلونه لري.

دا یوه علمي، نظری څېړنه نه ده چې زه یېک تاسو ته د یوه پروفیسور په توګه تقدیموم، بلکي عملي او تجربوي څېړني ته ورته یوه نژدې څېړنه ده، چې د افغانستان دیوه وګړي په توګه د ډېرو ناخوالو د قرباني شویو وګړیو انځوروړاندې کوې، مګر د تجربود پړاوونو سره سره یوه علمي چاپیریال ته هم سرورننباسي. زه هیله لرم چې زما دغه وړه ډالۍ به زموږ ځوریدلو او کړیدلو وګړو ته دیوه ښه فکر په وړاندی عملي پلان ته لږ لاره ورلنډه کړي او د نورو خواخوږو او علمي کدرونو په نور زیار سره به ښه بشپړه شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدرسه او ښوونځی

مدرسه او ښوونځی دواړه د ټولنې د وګړیو د فکري او علمي ودې د لوړتیا لپاره هغه مراجع دي چې د ملت ټول وګړي بې له کوم توپیره دواړو ته اړتیا لري. همدغه علمي ارګانونه دي چې موږ د دنیا او آخرت د نېکمرغۍ لوري ته سوقوي. هروګړی دیوه کامل انسان په توګه علمی نړۍ ته ورپېژني او هر څه چې زموږ له ژوند سره تړاو لري له همدېګ ورونو څخه لاره ورته پیدا کیږي .

دا یقیني خبره ده چې ټولنه له ښوونې اوروزنې پرته یوه نیمګړې ټولنه بلل کیږي. هر وګړی چې له دغه نعمت څخه برخمن نه شي د خپل دنیایي او اخروي مسؤولیت اداینه نشي کولای او نه هم خپل خیراو شر پیژندلای شي، زما څېړنه د مدرسي او ښوونځي په هکله د یوي ستونزي د علت په توګه نه، بلکي دهغه تفریط او افراط په هکله ده چې زموږ ګران هیواد ېیګ له ډیره وخته راپه دې خوا په کړاو او کړکیچ کې اچولی دی. دغه مهمه ستونزه هیڅکله په بشپړه توګه حل شوې نه ده او نه ورته د وخت د واکمنو لخوا پوره پاملرنه شوې ده، له بده مرغه هر وخت دغه ستونزه په هیوادکې بابیزه ګڼل شوی او اهمیت یېګ کم ښودل شوی دی.

مدرسه او مسجد یواځې ددیني او مذهبي زده کړو مراکز نه بلل کیږي، بلکې په سیاسي او ټولنیزو مفکورو هغه سمبال مراکز دي چې ددغه هیواد بچیان پکښې حقیقي روزنه اوزدکړه ترلاسه کوي، د الله ﷻ په وړاندېګ د ښه مسؤولیت او د ټولنې او ژوند په وړاندېګ د انساني مسؤولیت اوکرامت لپاره په عملي توګه ځان جوړونه ده، داسي زده کړه هیڅ ستونزه نه ده او نه دغه روحاني مراکز کومه ستونزه راولاړوي. بالعکس په ټولو روزنیزو اړتیاوړ برخو کې انسان ته روزنه ورکوي چې اخلاقاً د ټولنې خدمت ګار اوسي، په ټولنه کې خلکو ته ضرر ونه رسوي، د اړتیا په وخت کې د خلکو سره مرسته وکړي د خدای له بندګانو سره احسان او لوربینه خپل یو دائمي عادت وګرځوي. د خدای ﷻ او خلکو په وړاندی خپل مسؤولیت سرته ورسوي، د رسالت پیغام د امانت په توګه خلکو ته ورسوي، صورت او سیرت د خدای او د هغه د رسول پر طریقه برابر کړي؛ خلکو ته د معاملاتو د حلال، حرام، مشبهاتو، مباح او مکروه توپیرونه وښیي، په اسلام کې ټولنیز او اجتماعي عدالت هره ټولنه یوه سوکاله او سوله ییز چاپیریال ته سیخوي انسان ته ددنیا او آخرت نیکمرغي او بریالیتوب ورپه برخه کوی، معروف او منکر سره بېلوي.

ښوونځی هم د ټولنې او انساني روزنې لپاره مدرسي ته ورته اهداف لري، د هیواد د ځوانانو او ټولو وکړو ښې روزنې ته پاملرنه کوي یو داسې هدف ته لاره هواره وي چې د ټولنې یو سالم، ګټور او با استعداده وګړی د خپل هیواد د چوپړ لپاره رشتونی خدمت ګار اوسي، د ټولنې له کلتوري او عنعنوي ارزښتونو خبراوسي او د ټولنې د وکړیو د عصري اړتیا وو په پوره کولو کې د هغوګ لارښوونه او مرسته وکړي. د نړۍ د سیالۍ په ډګر کې د یوه ښه سیال نقش پر ځای کړي. د نړۍ له نویو پرمختګونو څخه هیواد برخمن کړي، د ساینس او نوي ټکنالوژۍ په لویو نعمتونو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د هیواد ټول وګړي برخمن کړي ترڅو اقتصادي پرمختګ د هیوادوالوګ په ټولنیز ژوند کې ښه والۍ راولي، د خلکو د سوکالۍ لامل وګرځي. ددفاع او امنیت په لاره کې د خپلو خلکولاس نیوی او مرسته وکړي.

د هېواد هر وګړی په دې ښه پوهیږي چې په هره ټولنه کي ښوونکي، عالم، قاضي، حقوقپوه، انجنیر، اقتصادپوه، ساینسپوه، سیاستپوه، پیلوټ، ډاکټر او د بل هر هنر ښتبتن ته اړتیا سته، له هنر څخه زموږ هدف علم او پوهه ده، نه د هغه هنرخاوندچې په بله ژبه ډم ورته وایي. موږ وینوچې زموږ ټولنه تراوسه په سید جمال الدین (افغاني)، احمد شاه (ابدالي) خوشحال خان،میرویس خان، محمود (غزنوی) او نورو علمي او تاریخي شخصیتونو په علم او پوهه ویاړي. خو له بده مرغه ددغي اړتیاد پیژندلو سره له ډیره وخته د ښوونځي او مدرسي تر منځ یو ډول توپیر لیدل کیږي، د دغو دواړو مراکزو په منځ کي رقابت تر سترګو کیږي. همدغه رقابت د وخت په تېرېدو سره د یو ډول فاصلې او په بل عبارت د یو ډول نفرت لامل ګرځي چې ټول هېواد دیوي لويي بدمرغۍ کندي ته ورغورځوي. ځکه چې زموږ د هیواد ټول وګړي د متعلمینو او مقلدینو حیثیت لري او مقلد په هر وخت کې د یوه رهنما په لارښوونه پسي روان وي، همدا دوه مراکز مدرسه او ښوونځی دي چې د هیواد لارښود او خلکو ته لارښونه کوی، که خدای مه کړه د مشرتابه د مراجعو تر منځ د تضاد او رقابت نخښې پیدا کیږي، نو په اوتوماتیک ډول ټول هیواد د مخکښانو پر پله پرغبرګ مشرتابه وېشل کیږي او دا بېلتون د وخت په تیریدلو سره د انفجار پولي ته رسیږي. دا چې دا انفجار به په خپله کیږي یابه د دویم ګړي لاس په لمسون سره کیږي دا بیا بیل علتونه لري چې په هغو کي لوی علت د نظرونو بیلوالی دی.

دویم د دغوارګانونو د اهمیت نه پیژندل دی. له بده مرغه د ښوونځی ښوونکي ته دا مفکوره ورکول شوې یا هغه همداسي مفکوره پیدا کړې چې د مدرسي یا مسجد ښوونکي د زاړه کلتور یا عنعناتو پالونکي دي. په نظر کې افراطي او ساده ژوند کوونکي دي، له عصري تمدنه ناخبره دي او یا پام نه ورته کوي، په فقیرانه ژوند کې عزت لټوي، د سیاسي او اقتصادې رقابتونو مخالف دي او یاپې په اهمیت نه پوهیږي. نو له همدې کبله باید ده ته په خواره سترګه وکتل شي. په ټولنه کي باید ظاهري عزت ونه لري او د منصب اومقام څخه بیل وساتل شي، یوازې د مړي د غسل، تکفین او تدفین، د ماشوم په غوږ کې د اذان، د اسقاط او خیرات، په مسجد کې د ماشومانو د لومړنیو زده کړو او د خلکو د امامت لپاره د زکات او ورځني ټوک په عوض مصروف وساتل شي او بس، بالعکس د مسجد او مدرسي د ښوونکي په فکر کې د ښوونځیو ښوونکي او زده کونکي د یو بدعتي، فاسق، فاجر ناااهل، ددین او مذهب پرېښوونکي، د اسلامي او کلتوري دودونو پایمالوونکي د لوېدیزو او غیر اسلامي هیوادونو د کلتورونو پلویان او د پردیو کلتور ته وده ورکونکي ګڼل کیږي چې د دغو دواړو سیالیو لپاره په پوره دلائلو په هرډول حالاتو کې بیلابیل تبلیغات شوي چې د هغو پوره بیلګي هر وخت لیدل شوي دي. موږ وینوچې دوخت په تیریدو او د مختلفو انقلابونو په راوستلو سره ښه روښانه شوي دي، دلته عمده او بنیادي انفصالونه راغلي هغوی په شربلوسره ښه وده کړې ده. هر غلیم په خپل وخت کې تري ښه ګټه اخستي ده. په همدغو نظرونو باندې دهیواد هرڅه ته زیانونه رسیدلي دي،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخت حکومتونو تردې مهاله د دغو دوو تربیتي مرکزونو توازن نه دی ساتلی، یاهغو ورته پاملرنه نه ده کړې یاله دغه حقیقت څخه دهغو سترګې پټې شوې دي. د وخت واکمنانو ښونځیو ته زیاته دولتي بودجه وقف کړې، هغو ته یې عصري تجهیزات او نور لوازم پر خپل وخت برابر کړي، د ښوونکو لپاره یې ګ عزت، کور، موټر او تنخوا، تخصیص کړي، ددغه ارګان دودې لپاره یې د تبلیغاتو له هري وسیلي څخه ښه کار اخستي دی. خو له بده مرغه ددیني او مذهبي زده کړو لپاره یې ګ یوازې فقر کافي بللي د ی، سره له دې چې دواړه زده کوونکي د ملت بچیان دي او ددغه ملت په حقوقو کې بې له کوم توپیره مساوي حق لري. یو د هیواد په ګډه بودجه هډوکي کلکه وي، خپله اوکورنۍ د اصراف سره سره په دغه بودجه باندي ساتي. مګر بل وګړی باید فقروکړي او د هیوادوالو په سرو اووچه ډوډۍ په نیم نس ژوندوکړی .

د دغو دوو سکتورونو په مینځ کې نه انډول یاد یوه سکتور له پامه غورځول د یو ډول بېلتون لامل ګرځي. چي په تدریجي توګه د دې بېلتون او انفصال او د دغو سکتورونو په اهمیت نه پوهېدل نورهم په دغه بېلتون کې زیات والی راولي، د مثال په توګه: ملا د انجینر په اهمیت نه پوهیږي، او انجینر د ملا په ارزښت نه پوهیږي، یا یوڅه پوهیږي، یا پوهیږي خو د بېلتون په ډیروالی سره د تعصب غوټه پیداسوې ده. همدغه تعصب ددغه حقیقت د اهمیت په باب د هغو پر سترګو پرده غوړولې وي، دا هغه ستر علت دی چي دوخت په تیریدو سره یې د خلکو کړاوونه ګزیات کړي دي، د دې لپاره چي د خلکو لپاره ښه روښانه شي د مثال په توګه څو بیلګي د لوستونکو په وړاندي ږدم.

کله چي امان الله خان په ۱۹۱۹ میلادي کال د فبروري پر ۲۳ مه په لغمان کي د ناڅرګندوکسانو لخوا د خپل پلار تروژني وروسته قدرت ته ورسید او له انګریزانو څخه یې د هیواد خپلواکي بېرته واخیستله.او د ده په وختو کي په هیواد کي عصري ښوونځي را ووتل له همدغه وخته د ښوونځي او مدرسي تر منځ درز نورهم مخ په ډیریدو سو، د ښوونځي او مدرسي زده کوونکي د مقابلې په بهیر کي د عقدي حد ته ورسیدل، دا مقابله د محمدظاهرشاه او محمد داود خان په وخت کي نوره هم ګرمه شوه، د حکومتي چاروا کو توجه یوازي ښوونځیو ته ځانګړې وه، مسجدونه او مدرسي ګ چي د مذهب او اسلام ښه زده کړه پکښي کیدل اوکیږي یوازي د فقر په کچکول پوري وتړل شول، همدا لوی علت وو چي د افغانستان طالبان یاددیني پوهي زدکونکي د زدکړي لپاره له افغانستانه بهر وتل. د هیوادنه د باندي به یې دیني زدکړه کول، هغوی په بشپړه توګه له مکتب څخه بیل او لیري روزل کیدل.

دویم مثال د ثور په اوومه د کمونستي رژیم کودتا یا خونړی انقلاب دی. د افغانستان د هلاکت دغه تخم د ظاهرشاه او داود خان د واکمنیو په وختونو کې پیدا شو، وکرل شو او وده یېګ وکړه، د دغو ګوندونو یا عقیدو خلك د ښوونځیو او پوهنتونو له غیږو راوتوکیدل، په تولنه کې دغه مکروب په ډیره بېړه دهېواد تر هره ګوټه ورسیدی د هیواد د شاهي نظام د کورنۍ په غیږ کې یېګ نفوذ و کړ د هغو ملاتړ یې خپل کړ، هغو به په ډاګه او بربنډ ډول سره د مسلمانانو او اسلام پر مقدسو هدفونو ګوزارونه کول. دغو عناصرو په هیواد کي په مختلفو نومونو تبارز وکړ، کله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هغو د خپل زاړه ملګري داود خان پر سر ماله تيره کړه ، نوېې د هغو په عقيده بريالی انقلاب وکړ، دغو کمونستانو سمدلاسه په هيوادکېګ د علماء کرامو او دهغو د پلويانو په نيولو پيل وکړ. محبسونه يېګ ځني ډك کړل آن ترديې چې په ژوندونې يېګ پرهغو هديري جوړي کړي. دغه وخت وو چې ښوونځي د اسلام پر ضد د مبارزې ستر مرکزونه وګرځيدل، د اسلام او مسلمانانو پر ضد به پکښي پلانونه جوړيدل د کمونيستي ايډيالوژئ کفري شعارونه به د ښوونځي د ښوونکي يازدکونکي لخوا خلکو ته رسيدل، د علماء کرامو، مسجدونو، مدرسو او اسلامي مقدساتو پر ضد تبليغاتو د لومړي ځل لپاره په دغه هيوادکې عادې بڼه غوره کړه. دکمونستانوداسي ناوړوکړونو په هيواد کي د ټولو مسلمانانو د صبر کاسه وچړپول. مسلمانان له خپل خواږه هيواده هجرت ته اړ ايستل سول، په هيوادکي عامو مسلمانانو ته هم دا احساس پيدا شو چې د د غو کرغېړنو ځيرو په وړاندي د ملي قيام هڅه وکړي او د اسلام د دفاع په لار کي د خپلو زړونو نفرت دکمونستي پرمختګ په وړاندې ښکاره کړي.

دلته بيا هم مدرسه او ښوونځی په يوه مخامخ ټکر کې سره ښکيل شول. بيا هم ملا ساده وګڼل شو. د ديني زده کړو د ښوونکي حيثيت کم وپيژندل شو، د هغوی د نابودی ياورکاوي هڅي وشوي، که څه هم په پوهنتونونو کې دشرعياتو پوهنځي شته او محصلين د فراغت سند تر لاسه کوي ، خو د ديني زده کړو لپاره کافي نه دی ګڼل شوي. او يا دا چې د نورو عصري مضامينو لټان چې په شرعياتو او دين بېخي خبر نه وي په اوتوماتيک ډول د شرعياتو پوهنځي ته کاميابيږي. بيا دا خلک اثره قاضيان او څارنوالان جوړيږي چې د لېوانو دي هم پلاور باندي وګرځي .

که څه هم د کمونستي رژيم بيخ او بنياد د خلکو په نظر له منځه ولاړی مګر بدبختانه د کمونستي نظام تر نسکوريدلو وروسته بيا هم هغه کمونستی ډلي د ژبې يا سيمې له مخې د مجاهدينو په ځينو جهادې ډلوکې تنظيم شولي. هغو په ډيرمهارت سره د خپلو ناوړو او نا اسلامي کړنو، د اسلام او وطن سره د خيانت جبران ګ د مجاهدينو په بدنامولو کې ولټاوه، هغو خپله مجاهيدينو ته د ځينو مجاهدينو په پلوي ياد مجاهدينو په نوم اولباس کې يوځل بيا ملت ته ګوزار ورکړ، زموږ د هيوادوالو د وينو تويولو ته يې ادامه ورکړه، په هيواد کي يي دبې اتفاقئ او بې اعتمادئ فضاء ګ نوره هم په ټينګه سره خپره کړه، د تعصب او نفرت زړي يېګ په ټولنه کې وشېندل، همداراز د طالبانو په نظام کې هم ځيني ناپيژندل شوي کسان ننوتلي وه. هغو به بې ځايه ګ

د خلکو ځورونه کوله، د طالب په نامه به يېګ طالبان بدنامول، که څه هم طالبانو په پوره غور سره کوشش کاوه چې کمونستي څېري بربنډې کړي او له خپلو ليکو يېګ ليري کړي خوطبعی خبره ده چې سل په سله کې دا مخلوط کړل شوی تخم نه سوای بدليدلای، لاتراوسه دالړی روانه ده. دا چي ترڅوبه وي خدای تعالی ښه پوهيږي.

خبره د مدرسي او ښوونځي وه، د طالبانو اسلامي نظام بياتر ډېره مدرسو اومسجدونو ته پاملرنه وکړله. د ښوونځيو سره يې دومره ليوالتيانه ښودله څومره چې مناسب وه ياخلکو له هغوڅخه غوښتنه درلوده. له بده مرغه اوسني

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظام بیا په پیل کې مدرسو ته په یواړخیزه توګه شاوګرځوله مګر ښوونځیو ته ېبګ نسبتاً ډیره پاملرنه وکړه دا افراط او تفریط دواړه د پیدا شوي واټن سره ښه مرسته کوي، د بېلتون ډیروالی راولي او نورو بدبختیو ته لاره هواروي.

موږ وینو چې دا اوس هم دمدرسو او ښوونځیو ترمنځ ښکاره مقابله روانه ده، د ښوونځیو قوت د مدارسو کدرونه بیواکه او ېبګ صلاحیته کول غواړي، لوړې زده کړې چې د هیواد د اوسنی اداري اساسي قانون د ځینو مقاماتو لپاره مناسب ګڼي د مولوی فضل الهادی (شینواري) غوندې شیخ الحدیث له مخې لیري کوي که څه هم هغه د خپل مسوٍولیت په دوره کې ګد شریعت تړل حدود د اوسني نظام د رضامندی او خوشحالولو لپاره ناعملی پریښودل. په دغه هیواد کې د شریعت د یوه حد اقامه ګ هم عملي نه کړای سوه،دلته ښه معلومیږي چې پټ رقابت وجود لري. د هیواد په هرګوټ کې د مدرسي طالب او استاذ د کفارو د سازشونو له امله په مختلفو نومونو وژل کیږي، توهینیږي، بندی کیږي او..... ترڅو په دغه نوم سره تړوله اسلامپالي ښه وټکول شي، آن په غربې مطبوعاتو کې خو لاخبره تر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم پوري ورسیده، د رسول اکرم په نوم کاریکاتورونه خپاره کړل سوه او د پاپ په لمسونکو خبرو یې د اسلام توهین ته لمن ووهله، نور نو زموږ لپاره اصلي عامل ته لاره پیدا کول او پیژندل او د حل لاري لټول پکار دي. موږ باید یوازې د خلکو له احساساتو، صداقت، فقر او مجبوریت څخه استفاده ونکړو که چیري په رښتوني ډول هڅه او کوشش وشي چې په ښوونه اوروزنه کې بنیادي او بنسټیز مشکلات حل کړای شي نو څو ټکي باید په نظر کې ونیول شي.

١ -په ښونیز نصاب کې باید له لومړي څخه تر دوولسم ټولګي پوري نغښتي تعلیمات په اوډلي ډول ځای کړل شي.

٢ - اسلامي ښووني د هر ټولګي د زده کونکي د ازمویني او بري مهمه برخه وګرځول شي.

٣ - اسلامي ښوونه د هېواد د ښوونیز نصاب داسي مهم رکن وبلل شي چې د ښوونو او لوړو زده کړو د ملا د تیرحیثیت ولری.

٤ -ښوونکي باید په دیني او عصري تعلیماتو باندې ښه سمبال کړاي شي.

٥ - د زده کوونکو یونیفورم د نظام په شکل خاص خو ملي شکل ولري داسې نه چې د پتلون او نکټایې پر دی کلتور په زور تحمیل کړای شي.

٦ -په ښوونځیو، لیسو او پوهنتونونو کې پر اسلامي صورت او سیرت ټینګار وشي.

٧ -د اسلامي تعلیماتو سند او بریلیك د نورو تعلیماتو د سند سره معادل وپیژندل شي، څو د هیواد ټول وګړي له یوه منظم اسلامي نصاب سره لیوالتیا پیدا کړي او اعتماد پر وشي او وړتیا ته لومړیتوب او ارزښت ورکول شي.

٨ - د شخصي ښوونیزو مراکزو او مدارسو په زده کوونکیو کې دي د سیالی د احساس د پیاوړتیا لپاره رغنده پاملرنه وشي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹ـ په پوهنتون کې باید د هري رشتې انتخاب د هغې رشتې د زده کوونکو خخه وسینه داچې د نورو مضامینو ټمبلان د نورو زده کوونکو ځای ونیسي. وړاندي مو وویل چې مدرسې د مکاتبو موازي ارگانونه دیخو په مسلکي توگه په پوهنتون کې یوازې د حقوقو او شرعیاتو رشتې لري که دا رشتې نور زده کوونکي له دوی څخه اشغال کړي نو بیا د دیني مدارسو زده کوونکو ته کومه لاره سته چې خپله رشته انتخاب کړي؟

۱۰ -د نارینه او ښځینه تعلیماتو د نامخلوط تعلیم لاري چاري بایدبیلي وساتل شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم او قبیلوي جوړښت

افغانستان د مختلفو قومونو له ترکیب څخه جوړ شوی، د بېلابېلو ژبو او کلتورونو درلودونکی هېواد دی. د دي توپیرونوګ سره سره تر ټولو ښه خبره داده چي ټول قومونه یېګ کاملاً د یوه دین پیروان دی. ټوله د یوه ملي پېژند او هویت افغان په نامه ویاړي. که څه هم د مذهب له پلوه په خپلوکي څه توپیر لري، لکه سني شیعه او...مګر د هر قوم ګټې او زیانونه دیوه بدن د غړیو په توګه سره تړلي دي. له بلي خوا که یو قوم په یوه ستونزه اخته کېږي ټول قومونه ورسره زیانمنېږي، همدارنګه د یوه قوم نیکمرغي د ټولو قومونو نیکمرغي ده که خدای مه کړه یو قوم په مشکلاتو کې ښکیل وي نور قومونه یې په غم ځان خبر نه کړي د ستونزو په حل کې ورسره مرسته ونه کړي نو دا ستونزي به د وخت په تیریدو سره ټولو قومونو او حتی ټول هېواد ته سرایت کوي او که بالفرض خدای مه کړه د یوه قوم په بدبختي کې د یوه بل قوم وګړي یاقوم خپله ګټه او ښېګڼې لټوي دا ډېره ناپوهي او یا په بل عبارت د تعصب مانا لري.

په هر صورت د هیواد د خپلواکۍ او ملي ګټو پر بنسټ تل یو موټی کیدل یو له بل سره پخلا کیدل، مخالفتونو ته د پای ټکي ایښودل د ټولو هیوادوالو او وطن په ګټه دي.

په افغانستان کې هر قوم په خپل دننه کې یو ترکیبی جوړښت لري د هغه جوړښت په چوکاټ کې ځانګړی ملي اعتبار لري. هرکله چي دستونزو سره لاس او ګریوان کېږي هغه وخت خپلو ستونزو ته د حل لاره پیدا کولای سي. بهرني قوتونه، اشخاص یا پردي عنعنات ددغه قوم ستونزه نه سي هوارولای دا عادي خبره ده چي په هرقوم اوهره سیمه کې ډېر کړاوونه اوستونزي پیدا کېږي یا واردېږي یاواردي سوي دي مګر ملي یووالی یې په هواري او سوله ییز ډول له منځه وړلو کې ښه رول ادا کولای شي، خو دامهمه خبره ده چي ملي وحدت ته د کړاونو وړاندیینه وشي اویا ورته پوره احترام وشي که څه هم څو لسیزي ددغه جوړښت د ختمولو لپاره کار شوی دی. تراوسه پوري هم په یوه او بل نامه د دغه بنسټ د ختمولولپاره کار کېږي او تردېره حده تاوان هم ورته رسیدلی دی.

لکه څنګه چي وړاندي یادونه وشوه داچي هر افغاني قوم مختلفي ځانګړتیاوي لري او عنعنات یېګ نسبتاً تر سیمي پوري توپیر لري مګر د دې سره سره هم پرته له یو څو اشخاصو چي پردي ډول ته نڅا کوي د یوه افغان نوم او واحد هدف لري. دلته به خپل هدف ته را شو او خپل پښتون قوم به وڅېړو، پښتون قوم د افغانستان د خاوري او نفوسو اکثریت تشکیلوي چي د افغانستان په ثبات، امنیت، اقتصاد اوسیاست کې عمده رول لري. دا یقیني خبره ده چې د دغه افغاني هډ او جز درد د هیواد د ټولو وګړو درد دی،د دغه قوم نیکمرغي او بدمرغۍ د ټولو قومونو شریکه ده، ثبات یې د ټولو قومونو لپاره ثبات او بې ثباتي یې د ټولو لپاره بې ثباتي ده، که خدای مه کړه د دغه قوم په منځ کې هره ستونزه لاینحله پاته کېږي نو د دغې ستونزي ضرر به په تدریجې ډول عاموالی خپلوي او ټولوقومونو ته به دهغه توښ رسیږي. که چیرته د دغه قوم په غم کې خوشحالي وښودل شي، نو دا به د ملي وحدت پر وجود د کلک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوزار مانا ولري، که خدای مه کړه یو وګړی یا شخص په دې عقیده وي چې د دوی له کړاوه ګټه واخستلای سي یا یې ګ د ځان په ګټه تعبیر کړي، نو دا به د ملي نیکمرغۍ پر لوري مخته تګ نه، بلکي شاته تګ وي،که خدای مکړه یو شخص په دې عقیده وي چې د دغه کړاو په اور به ځانونه تاوده کړي نو باید انتظار وباسي چې دغه اور به یو وخت د هغه کور هم سوزي. پښتون قوم اسلام پاله، پاکزړي، صادق او خوشباوره قوم دی. دغه قوم پر خپل فرهنګ او دود، خپلواکۍ، میلمه پالنې او غیرت مین دی او په ویاړي، د ښه ګومان او احسان تابع وي، همیشه پر نورو د نیکو ګومان ساتي، پر صداقت او باور قرباني ورکونکي دي، د پښتنو قومي جوړښت ترډیره پر جرګو باندې ولاړدی، د خپلو پریکړو پالونکي دي د لویې ګ سینې او زغم درلودونکي دي، په خپل کورکي د کمزوریو او نانواتو ښه دود لري، له ملا، سید او پیر سره پوره مینه او اخلاص او د هغو بې ساری احترام کوي. د اسلامي معتقداتو، شرائعو او شعائرو پالونکي او ساتونکي دي. هر وخت جرأت، وفا او قربانۍ ته ژمن دي، مګر د دې ټولو نیکو صفاتو سره سره یوه ډیره لویه نیمګړتیا هم لري. دغه ستونزه د دغه قوم ساده ګي او خوشباوري ده، داسې خوش باوري چې ترحد او اندازې اوچته ده. له بده مرغه چې له همدې صفت څخه یې تل ځینو اشخاصو ناوړه استفاده کړې او لاتر اوسه دغه لړۍ توده روانه ده.

ترډیره د پښتنو د قومي جوړښت اهمیت په دې کې دی چې په هر مهال کې د غلیم په وړاندې منظم پوځ لري داسې فوځ چې نه اعاشه او نه تنخوا غواړي. د دین او وطن دفاع د خپلو زلمیانو په وینو کوي، د شخړو په وړاندې ښه ساده او عادلانه قضاوت کولای شي .

د قضاوت د پریکړو تر شا دربدلای شي، په میړانه او پوره شهامت یې ګ پاللای شي، خو دا ټوله په هغه مهال کیدلای سې چې په خوله اوزړه له هغو سره صداقت او وفاداري وشي، کله چې د قومونو او قبیلو ترمنځ یوه ناوړه او ناکاره پیښه رامنځ ته کیږي قومي جرګې یې ګ په قومي دود سره هوارولای شي. د حکومتونو په چاروکې لاسوهنه ډیره کمه او لږه کوي، پرخبره یې ګ باورکوي،د هغوی د اوامروګ اطاعت کوي، د اړتیا پروخت ورسره مرسته کوي، خو له خپلو روایاتو او دودونو سره له لیونۍ مینې سره سره پر اسلامي ارشاداتو او ارزښتونو باوري او سرښندوی قوم دی .

پښتانه د دې نیمګړتیا سره سرهـ چې د سیاسي ارادې او اداري واکمنۍ سره ډیر تړاو او مینه نه لري خو د سیاسي نظامونو برې او پایښت هم د دوی له ملاتړ پرته اسانه کارنه دی، دلته باید په خواشینۍ سره هغه څه په ګوته او روښانه شي چې د څو لسیزو را په دې خوا د دغه قوم د قومي جوړښت د پراګندګی کوشش شوي او کیږي

د خود خواهانو پر هغو غوښتنو چې له اسلامي، ملي منافعو سره سمون نه خوري سترکې پټې شوي دي. دا خورا مهمه ده چې ولې له دغه جوړښت څخه د ملي فرهنګ، دود او عنعني پر خلاف ګټه اخستل شوې ده. د دغه قوم پر حقوقو،چې په اولسي او قومي نظام کې ستر نقش لري له ډیره وخته سترګې پټې شوي دې.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګ ځوان کهول مذهبې علمای کرامو، ساداتو او قومي سپین ږیرو ته تر ډیره د عزت او مشرۍ په سترګه ګوري، د هغو خبرګي مني، د هغو احترام کوي. ملا او عالم د دوی په هره جرګه کې اړین غړی وي، خپلې جرګې د شرعي اصولو له مخې وړاندې بیاېي، د هرکار ثواب او عذاب خلکو ته ښیې. د ښو موفقیتونو، د دنیا او اخرت ګټې او تاوانونه خلکو ته بیانوي، په ټولنه کې کاملاً بې طرفي ساتي. یوازې د مصلحت راوستل، د شر او فتني رفع او دفع ګ په پام کې نیسی، همدارنګه سادات او پوهان هم په دغسي مواردو کي خپل نقش لوبوي او د ښه موقف او درانه مقام څښتنان او با عزته څېري بلل کیږي. جرګه د دغه قوم هغه مهم ارګان دی چې د ټولو ناروغیو لپاره دوا او درمل کیدلای شي، د هرې ستونزې علاج کولای شي، هغې ته د حل لاره موندلای شي، خو دغه اهمیت هغه وخت خپلولای شې چې کاملاً د بې طرفی اصل په پام کې نیول شوی وي، په بشپړه توګه د اعتدال رعایت شوی وې، د سولې، ثبات او ملي ګټو اهمیت په نظرکې ونیول شې، جرګه په خپلواکي سره د پرېکړې توان ولري د خپل تصمیم د پوره پلی کولو واك ورسره وي او دواړو ښکیلو لوروته د باور اومنلو وړوې یا غالب ګومان وربانديې د ښو اونیکو وې. ځکه نو په ډېر غور سره باید هڅه وشي چې د دغو مهمو ارکانو حیثیت او اعتبار وساتل شي.

که خدای مه کړه د دې هڅه وشي چې دغه ارګان د سیاسي یا شخصي ګټو لپاره د فشار، اعتبار یا پیسو په زور د ملت له ارادې پرته استعمال شي او یا په سیاسي دام کې ښکیل شي دا به نه یوازې د ټول ملت له ارادې سره خیانت وي، بلکي په راتلونکي کې به هم د خلکو په وړاندی له بدګومانۍ او بې باورۍ یا بې اعتمادۍ سره مخامخ شي، بل دا چې دغه ارګان هغه وخت په ناپېیلتوب سره موثر تامیرې چې د خلکو د باور له امله د خلکو په منځ کې ټوکیدلې ستونزې په عادلانه توګه حل کړي. که چیرې د جرګې غړې یو طرف ته منسوب کیږي په هغه صورت کې به دوی خپله د اختلاف له امله د نورو ستونزو سره مخامخ کیږي چې له همدې کبله به بیا هم د خلکو په منځ کي د نورو مشکلاتو سبب کیږي دا ډیره اړینه ده چې دغه ارګان په ټولوتحولاتوکې حق پالنه حق وینه او بې پرې توب او ناپېیلتوب وساتي اوخپله بې طرفي حفظ کړي.

د مثال په ډول که یو عالم د پیسو له ورکړې یا له کوم فشار څخه پرته دې ته وهڅول شي چې د ښځو د تعلیم او تربیې په اړه شرعي دلایل وړاندې کړي او په خلکو دا ومني چې هغوی خپلې خویندې او لوڼې ښوونځیو ته واستوي، په دې هکله نبوي حدیث د دلیل په توګه ووایې چې دا د هرچاحق دی چې زده کړه وکړي، نو دا ښه خبره ده. که د دغه عالم (ملا) خبره یوازې د همدې هدف لپاره وي او ښځې د شرعي حجاب او د ښځو د تعلیم د شرعي حدودو په پام کي نیولو سره ، شرعي زده کړې وکړي او د نارینه وو سره یې د ډکو وهلو احتمالات نه وي او د هغو سره یو ځای د کښیناستلو خبره چې د کبیره او لویو ګناهونو سبب ګرځی نه وي، هم د ښځو لپاره او هم د ټولنې لپاره ګټور تامیرې، مګر که د ښځو په زده کړه او ښوونه کې د مذهب او اسلام سپکاوی وي یا پر هغه باندې تجاوزونه وي،او د اخلاقي او کلتوري فساد سبب وګرځي، لکه اوس چې دلته ځینې کورسونه، ښوونځې او پوهنتونونه نارینه او ښځې پر یوه میز کیښنوي ، اخلاقي فساد ته یې تشویقوي، د بې حیایی او بې سترې لور ته یې وربولي، نو دلته معلومیږي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې عالم بې ځايه استعمال شوي دی، د الله ﷻ له طرفه ورکړه سوی مسرولیت یېګ نه دی پر ځاي کړي او یوازي او یوازي یېګ مادیات په نظر کې نیولي دي.

دویم مثال : که بالفرض یو عالم یا علما د بهرنیانو یا حکومت د خوشحالولو لپاره خبري کوي چې ترياك او بنګي او د هغو کښت اوکاروبارګ په شریعت کې حرام کار دی، خلك دې دا کار نه کوي او د امریکایانو یا انګرېزانو سره دې په دغه کارکي مرسته وشي او له بلې خوا په هیواد کې د زنا په وجه د ایډز پراخیېدل او ډېرېدل او دا رنګه په ډاګه د شرابو څښل، خرڅیدل، رواجېدل په نظر کې نه نیسي سره له دېګ چې په اسلام کې د شرابو او زنا لپاره حد او سزا شته او د ترياکو لپاره په ظاهره نص او دلیل نسته، خو قیاس ته به تګ کیږي یا دا چې د ترياکو لپاره به اختصاصي محکمه جوړیږي، خلکو ته به قید او د اعدام سزا ورکول کیږي، خو د زنا، شرابو او نورو غیر شرعي فاحشو چارو لپاره لکه بربنډ عسکونه، نیمه بربنډ فلمونه او دا چې د فحاشۍ عادې او بربنډو زنا کارو ټلویزیوني فلمونه او عکسونه چې کاملاً ټوله ټولنه په ځانګړې توګه نوي نسل په حتمي اخلاقي فساد اخته کوي. شراب، زنا، د ښځو او نرو ښکاره بداخلاقي په ټولنه کي عادي ګرځي، کیدای شي په راتلونکي کې دغه اعمال خلکو ته دعاموالي په خاطر د ګناه حیثیت ونه لري که څه هم د نشیي توکو بندیدل ښه کار دی، د افغانستان په ګټه دی، مګر پر داسې شیانو خاموشي دا ثابتوي چې عالم استعمال شوي دی، کنه نو د زنا او شرابو لپاره چې د قرآن په صریحو آیتونو ثابت دي ولي نه اختصاصي محکمه شته او نه ورته علیحده تبلیغات. له عالم څخه د سیاسي ګټو په خاطر داسې استفاده به د هغه پر تندي باندي یو تور داغ باله سي. ځکه په ټولنه کي د عالم حیثیت کمول او د هغه وقار او بې طرفۍ ته صدمه رسول ډېره بده خبره ده چې د هغه مستقبل ته ډېر لوی تاوان رسوي او د خلکو د نیکو ګومان وربانديې خرابیږي. د یوه عالم لپاره لازمه ده چې په ټولنه کې د ناپېیلتوب دریز ولري، په مطلقه توګه د حق پلوی او د باطل پر ضد واوسي، نه د حکومت او قوت د ناسمو پالیسیو تطبیقوونکی. که رشتیا حکومت او خارجي یرغلګر د علماوو خبره مني باید د هغو د قول درناوی په هرڅه کې وکړای شي. خو موږ وینو چې کله یو عالم د شریعت سره سم څه مطالب بیان کړي، هغو ته د طالبي قوانینو رنګ ورکوي د قول يې تقبیحوي. اما که د دوی په ګټه خبره کوي هغه دومره تقدیروي چې د نړۍ هرګوټ ته د هغه ږغ ورسوي .

باید ملا طبقه د دښمن د داسي سازشونو څخه ځان وژغوري ، څو د هغو د لومو ښکار نه سي. همدارنګه عالم، سید او د قوم مشر باید د مشر په توګه وساتل شي، نه دیوه لوري په توګه د مثال په توګه : که یو عالم دولت یا مقاومت ته د عامو دولتي خلکو د وژلو لپاره فتوی ورکوي او د منفي اړخونو څخه يې صرف نظر کوي، لکه د عامو خلکو په منځ کی پټاو کول، په هغو کي د ماشومانو وژل، بې محاکمي د خلکو وژل، د کلو بمباروﻝ، د انسانانو د جسدونو سوزل او پرلارویانو باندې د ړانده انتقام ډزي او.... نو بیا هم عالم یو ناحقه طرف واقع شو .

د هغه په دې طرف سره هم د ده ناپېیلتوب ته تاوان رسیږي او هم د خلکو اعتماد وربانديې کمیږي. یا دا چې نیك ګمان یا حسن ظن وربانديې خرابیږي چې په دې کار سره بیا هم په خلکو کې د اختلاف جرړې قوي کیږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه که په سیمه کې یو قومي سپین ږیری او مشر دې ته تشویق شي چې د حکومت او پرغلګرو ضد خلك د حکومت یا امریکایانو سره همکاری ته دعوت کړي، خو له بلې خوا پر خلکو د بمباریو،د بیګناه خلکو د نیولو او وژلو، د بهرنیو یرغلګرو له ناسمو کړنو څخه، لکه د وګړو توهینولو، په کورونو ورننوتلو، د ښځو تلاشي کولو او داسې نورو څخه ځان ناخبره ښیي اویا ورڅخه دفاع کوي نو دلته هم د قومي مشر له حیثیت او اعتماد څخه ښه ګټه نده اخستل شوي، ځکه د هغه اعتماد ته صدمه رسول د هغه پر تندي باندې د تور داغ ایښوولو حیثیت لري.

اوس به اصلي ستونزې ته راشو لکه چې وړاندې وویل شوه چې عالم، سید، حضرت او قومي سپین ږیري په افغاني ټولنه کې هغه مخکښان دي چې دهیواد ټول وګړي وربانديې اعتماد کوي،د هغو خبروته غوږ نیسي او د هغو احترام کوي. د هر داخلي او بهرني ځور یاستونزې په وخت کې ورته مراجعه کیږي. له همدې کبله ډیره اړینه ده چې د هغو د حیثیت ساتنه وشي، غوږ ورته ونیول شي، احترام یې وشي،د هغو په نیکو مشورو عمل وشي. که د دوی له نیکو نظرونو استفاده وشي زه په دې یقین یم چې زموږ بې حسابه ستونزو ته چې ټول هیواد یېګ له غم، تشویش او نهیلۍ سره مخامخ کړی دی، د پای ټکی کښیښودل شي او د حل لاره به ورته پیداشي. مګر بدبختانه چې د دغو مخکښانو د افکارو او عقیدو پوره درناوی د څو لسیزو راپدیخوا نه دی شوی. د هغو له پخو اسلامي کلتوري تجربو څخه پوره ګټه نده اخستل شوي، بلکې د یوسمبولیک رکنیت په توګه هغو ته دوکه ورکړه شوې ده. په ډیرو مهمو فیصلوکې نادیده نیول شوي دي، نو همدا علت دی چې د افغانستان بد بختۍ نه یوازې پیچلې شوې ده، بلکې په یوه ناسور بدله شوې، یوه ساري او خپریدونکې ناروغي ځینې جوړه شوې ده. زما په نظر تر ټولو څرګند حقیقت دادی چې اوس له هر دخیل پلوه او ټولو سیاسي کوړیو څخه د نجات لاره ورکه ده. که څه هم دوی همیشه په دې فکر دي چې څنګه به ورته د حل لاره پیدا شي چې خلك سوکاله ژوند وکړي.

زما په نظر جنګ ګټل اسانه کار او اسانه لار نده. همدا رنګه جنګ کول یوه داسې لوبه نده چې د کابل نجونې او هندې تري نام پکښې رقابت وکړي. خلك خوشحاله په فسق او نورو د چا خبره په هنرونو کې جائزې وګټي. جنګ یو خطرناکه لوبه ده چې د هري ورځې په تیریدو سره د وینو سیلاب ته نوي ویني ورګډوي، په هیوادکې کونډې او یتیمان زیاتوي، خلك دغربت او فقر په لوري بیایې،د ملتونو او مذهبونو ترمنځ تاریخي دښمني راخوټوي. که په ډیر مهارت سره دغې ستونزې ته دحل لاره پیدا نشي نو یو وخت به د نااټکل سوي بدبختۍ زیږنده شي، چې بیا به یېګ جبیره او علاج دهر چا او هر افغان له وسې وتلې خبره وي، که خدای مه کړه څوك په دې عقیده وي چې په نیولو، وژلو او دکور کلي په ورانولو به داستونزه حل پیدا کړي نو دابه یو ښکاره حماقت وي. په بل عبارت دابه جهل مرکب وي. که څوك په دې عقیده وي چې کفري نړۍ یابهرنیان به ورته په زور او جنګ د حل لاره ومومي زما په نظر دا هم ناپوهي اوبې ځایه تیروتنه ده، زه په دې عقیده یم چې زور او وژل، د کورونو ړنګول یوازې په دښمنۍ کې ډیروالی او سخت والی راولي انتقام ته خلك هڅوي او بس. که څوك په دې عقیده وي چې بهرنیان به په سیاسي لحاظ ورته د حل لاره پیدا کړي نو دا د تصوراتو یو خوب دی. دهغه خوب لرونکی په عمر به رښتیا نشي، ځکه چې بهرنی ستا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دین او کلتوره جلا اوسیدلی، همیشه ستا د ځپلو او دښمنۍ پلانونه جوړوي، په اسلامي ټولنه کې د توپیرونو تخمونو شیندي، هغوی تل د خپلو اهدافو لپاره فکرکوي، که ته په زړه کې مسلمان یې، نو هغه څوک ستا واقعي دوست نشي کیدلای، که خدای مکړه ته په دې باور یې چې هغه به دې دوست وي، ستا دین او دنیا ته به وده ورکړي، نو پوه شه چې د الله د ارشاد څخه پرته دې بله لاره نیولې ده.

نو دا خبره باید ومنو چې بهرنیان ورته د حل لاره نشي موندلای او جنګ هم د وینو په څپو بدلیږي. البته که دا د ستونزې د حل لاره هم وې، نو د ډیرې قربانۍ او ډیر ځنډ وروسته به نتیجه ورکوي.

نو څه په کار دي؟ څه باید وشي؟ څه به راسره مرسته وکړي؟ زما په نظر بیرته خپل فرهنګ او خپلې عنعنې ته مراجعه کول پکاردي. چې هغه عالم، سید، او د قوم سپین ږیري دي. کیدای شي هغوی ورته د حل لنډه اواسانه لاره پیدا کړي، هغو ته باید واک ورکول شي چې د افغانستان منافع، ملي استقلال، د اسلامي قانون په چوکاټ کې پوره په نظر کې ونیسي، د عالم، سید او قومي سپین ږیري څخه زما هدف هغه کسان نه دي چې له ورایه خوځ سوي دي او دغه عنعنوي فرصتونه یې د ځان میراث بللي دي. کوم چې د افغانستان په تولو ورانیو کې د پردیو د لاسونو د آلې په توګه استعمال سوي دي. هدف مې د کلو او بانډو هغه سپېره صادقه او سپېڅلي کسان دي چې هر وخت د خپل ملت سره پاته سوي دي. موجوده اداره او سیاسي واکمنان باید بهرنیو یرغلګرو ځواکونو ته قناعت ورکړي چې د افغانستان مسئله یوازې په اسلامي او افغاني دود اواسلامې روایاتو او په کامل استقلال هواریدلای شي او بس، نه د کاپي سوي غربي ډیموکراسی په زور سره. نور دغو بې رحمو دښمنانو ته د دې وخت او فرصت ورکول چې خپلو وحشي کړنو ته دوام ورکړي په هیڅ ډول د زغملو نه دی. هغه کسان د ځان بقا د پرغلګرو په وجود کې ویني ، هغوی باید له دغه فکره ځان شاته کړي او د خپلو خلکو سره په غم او ښادي کې ځان شریک کړي .

مورډ دې تاریخ ژوندي شاهدان یو چې د دغو معصوموګړو د وژلو، توقیفولو، د کلو او کورونو د ورانولو نه شلېدونکې لړۍ لس کاله ترشا پرې ایښې دي. دا لړۍ او د یرغلګرو د مرګونو بیړۍ په یوولسم کال کې هم د غریبو او بې وزلو افغانانو په وینوکې روانه ده خولا تر اوسه زموږ د وینو څپې د نړۍ ولسونه نندارە کوي. نور باید دغه مسئله خپله افغانانو ته پریږدي چې پر خپلو مشکلاتو غور وکړي. افغاني جرګه باید له سیاسي اغېز نه بېخي مستقله وي، افغانانو ته هیڅ ناسمې بهرنۍ مشورې او جنګي تجهیزات د منلو وړ نه دي. زه په دې تاسف کوم چې اوس هم بهرنیان په دې فکر کې دي چې نورې وژونکې وسلې او پوځي چورلکې او الوتکې زموږ د خلکو د وژلو لپاره راغواړې او د ترهګرۍ بې مفهومه تور یې ګ د ځان لپاره پلمه ګرځولې. د دوی نظر دادی چې دا چارې به له دوی سره مرسته وکړي؟! او خلك به هغو ته د غلامۍ سرونه تیټ کړي؟! خو هیڅکله نه سي کېدای. دا فکر د دنیا د اوسني پرمختګ سره مطلق ټکر لري، زه په دې عقیده یم چې وطن دوست او خواخوږي افغانان به د برتانیې، ناټو او نورو شرخووښونکو حکومتونو د داسې اوږدیګ دښمنۍ سره هیڅ موافق نه وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې طالب څوك دی؟ افغانی عسکر څوك دی؟ ملكي وګړي څوك دي؟ هر يو مسلمان افغان دی. هر افغان بايد د خپل افغان ورور په وژنه، په بندي کولو او ځورونه خفه شي. زه بيا هم پر دې ټينګار کوم چې دغه بهرنيان هيڅ وخت زموږ دوستان نه سې کيدلای، هغوی د خپلو ګټو لپاره کار کوي، د دوی شتون او پوره واک به کله هم زموږ درد دوا نکړي، که موږ خپل هيواد پخپله ديووالي پر لور روان نه کړو نوموږ بايد د نورو بدبختيو انتظار وکړو.

فرهنګي ارزښتونه

افغانستان له فرهنګي پلوه د ډير ساهو او سپيڅليو ارزښتونو درلودونکی هېواد دی، ګڼلای شو چې دودونه مو اسلامي شريعت او نبوي فرهنګ او سنت ته نژدې دودونه دې. د مثال په ډول لنګوټه تړل چې تقريبا په عربې هيوادونو کې چې ترډېره د رسول الله ﷺ په نسب پوري اړه لري اوږد تاريخ لري، مګر متاسفانه چې په دې وروستيوکې په دغو هيوادونوکې آن په مکه مکرمه اومدينه منوره کې هم د لنګوټي رسم او رواج بيخي په ختميدو دی. هلته سړی هيڅ فکر نه کوي چې دلته يووخت دغه سنت موجود وو. تر دې چې په علماووکې دغه سنت ډير لږ ليدل کيږي، لنګوټه تړل بې له کوم شکه د رسول الله ﷺ سنت دی چې د ځينو علمای کرامو په نظر د لنګوټې د نه تړلو په وجه که سړی معذور نه وي او قدرت ولري د لمونځ کوونکي لمونځ مکروه کيږي. غوره داده چې د لمانځه دادا کولو پر وخت لمونځ کوونکی پر نبوي سنتو ټينګ واوسي، الله لره دې ډيرحمدونه وي چې د رسول الله مبارك فعل يېګ زموږ لپاره يوه فرهنګي برخه ګرځولي ده.

همدارنګه ږيره مبارکه لرل چې زموږ د وطن عام خلك د ږيري نه خريل او وهل د پتمن سړي نخښه بولي آن په ښو او نيکو کورنيو کې د ږيري خريل يو د شرم او عار خبره ګڼی، زموږ د ملت اکثره وګړي د ږيري(نبوي سنتو) درلودونکي دې او کلتوري بڼه يېګ نيولي. همدارنګه د نارينه وو او ښځو جامي تر ډيرهـ د شريعت سره مخالفت نلري، که څه هم اوسنيو غربې ډولو افغانانو د غربې نااسلامي کلتور جامي، نکټايې او پتلون راته په تحفه کي راوړي خو بيا هم ډيری وګړي د خپل کلتوري اسلامي لباس په اغوستلو نه شرميږي، بلکي مسلمانان په وياړي، لکه وړاندې چې مو يادونه وکړه چې افغان طبعي اسلام پاله قوم دی. اسلام يېګ خوښ او د خوښی انتخاب دی او د اسلام په احساس هميشه ژوند کوي. کلتور يې د اسلامي غيرت سره پوره سمون خوري، په ځان متکي او باور لري په قومي مشکلاتو کې زغم او حوصله کوي، صداقت يېګ طبعي عادت دی، د بل له کلتور سره کمه مينه لري، له همسايه سره په ځان و مال مرسته کوي، په لږ څه قناعت لري، داالله ﷺ په ورکړه راضي وي، پر ناموس او ځاني عزت باندې تر هر څه تيروي، لکه چې وايې (مال مې تر سر جار او سر تر ناموس) د سپين ږيري، ملا او سيد په بې عزتي سخت خفه کيږي او په ننګه تر هر چا پياوړي او غښتلي دې، د توهين او تکبر د فعل او قوله بد مني، مسکنت، لوږه، تنده،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

احتیاج ، بیکوري، مرگ هرڅه مني، خو د غلامۍ پرې په غاړه کې نه پرېږدي او نه غلامۍ ته ورته ژوند کوي. کلتوري ارزښتونه چې اکثره د اسلامي قوانینو سره سمون خوري د افغاني ټولني رنګ جوړه وي.

فرهنګي ارزښتونه اصلاً په قومي جوړښت کې نغښتي دي. ډېر هغه څه چې ما په قومي جوړښت کې یاد کړه فرهنګي بنه لري. ځیني فرهنګي پرمختګونه چې اوسنۍ کلتوري اداره یې مخته بیایې او د افغانستان د مومن او مسلمان ملت د کلتور په نامه ترسره کیږي، او د کلتور برخه بلل کیږي او کلتور ته وده ښودل کیږي، اصلاً دکلتور او فرهنګ سره ټکر دی.

د مثال په توګه د هند، پاکستان، امریکا، لوېدیځ او نورو هیوادونو فاحشو او ناروا کړنو ته وده ورکول، لکه ناروا او فاحش فلمونه او پرله پسې سریالونه چې په نتیجه کې یې تقریباًد مشرکینو یانورو نااسلامی مذهبونو او ایډیالوژۍ ته وده ورکول کیږي او هغو ته د احترام په سترګه کتل کیږي .

که موږ د کابل په لارو کوڅوکي د نوي نسل او ماشومانو ورځنیو افعالو، اعمالو او ویناوو ته ځیر شو لیدلای سو چې د هغو په ډېرو حرکاتو کې هندي فلمونو څومره اثر کړي، دا معلوملای سو چې زموږ نوی نسل څومره دافغانستان د اصلي کلتور متابعت کوي او څومره د هندي اوغربي کلتور عادات اورواجونه خپلوي، په نوي نسل کې د دې پر ځای چې کوشش وکړای شي د هدایت او اسلامي عنعناتو په چوکات کې راوستل شي. ادبې، اسلامي او انساني اخلاق په ځان کې راولي سیرتاً او صورتاً په اسلامي ډول جوړ شي داسې کاراو فعالیت خو د کلتوري ودو د ادارو لخوا ډېر کم شوی. بالعکس په لارو او کوڅو کې نوي نسل سیرتاً او صورتاً د پردیو کلتورونو په وده بوخت دي او په یو ډول کلتوري یرغمل کې راغلي دي. حرکاتو یې د فلمونو د حرکاتو څخه رنګ اخستی، اخلاق یې د فساد او نااسلامي رسوماتو پر لوري درومي.

تردې دمه زما په یاد کې راځي چې یو وخت به د مسلمانانو ماشومان طالب علمان په لارو او کوڅو کې په داسې حرکاتو کې لیدل کیده چې یا به یې د قرآن مبارك تلاوت کاوه او یا به یې د اسلام او رسول اکرم ﷺ په صفت کې نعتونه ویل، د رسول الله ﷺ پر عاداتو به یې چلند کاوه، د افغانستان دودیز اسلامي لباس به یې په تن لیدل کیده چې د سړي به یې په لیدلو سره سترګې خونکېدلې او خوند به یې ورکاوه، سړي به ورسره د راحت او خوشحالی احساس کاوه، خو اوس هماغه ماشومان یا ځوانان دي چې د غربی دموکراسۍ له برکته په اسلامي لباس اغوستلو باندې شرمیږي، د لارې په اږدو کې د هندي او انګریزي فلمونو په لیدلو نڅاوې کوي، دکوڅې له یوه اړخه بل اړخ ته په ډېره بې ادبې او ډېره بې حیایې سره ټګ او حرکات کوي، نه یې له ملا، سید، سپین ږیري پروا اوحیا کیږی او نه د ښځو مراعات کوي، آن تردې چې ځیني ځوانان د کوڅو او واټونو په اړدوکي په نشه او مستی سره لیدل کیږي، شراب یې څښلي وي او سترګې یې سري راختلي وي. نو ایا افغاني کلتور همدا کلتور وو؟ افغاني رسم او رواج همدغه دی که څنګه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم: دا چې د اطلاعاتو او کلتور اداره د افغانانو د هويت نمايندګي کوي، نړۍ ته د افغانستان د کلتور حقيقي انځور وړاندېګ کوي، په دې لاره کې د تبليغاتو او نشراتو وسايل په واك کې ورکول شوي دي. داچې څومره توانيدلي دي چې د دې هيواد حقيقي انځور نړۍ ته وړاندې کړي؟ګ زه يو ځل په ١٣٨٤ل.کال د اطلاعاتو او کلتور وزارت د غونډو تالار ته دعوت شوي وم. په دغه تالار کې د حضرت مجدد الف ثاني صاحب ؒ لمانځ غونډه جوړه شوي وه. په دغه غونډه ياسيمينار کې حضرت صبغت الله مجددي اونورو ملايانو هم برخه درلوده. دا ښه خبره وه چې د داسې اشخاصو د علم، روحانيت، شخصيت او هڅو ستاينه او يادونه وشي، مګر هغه سالون يا د سيمينارځای داسي جوړسوي وو چې شاوخوا په ځوړندو شويو عکسونو تياره بت خانه ښکاريده، د لمانځه په وخت کې دومره ځای نه پيدا کيدی چې موږ پکښې لمونځ کړي وای، هر لوري ته عکسونه او رسمونه جوړ شوي وه، پردېګ سربيره د ډوډۍ خوړلو په وخت کې د حضرت صاحب د استقبال لپاره د ډوډۍ د ميزونو سره ځوانې افغاني ښکلي نجوني يا ښځې درول شوي وې چې ځانونه يې هم د واده د شپې د ناوې غونډي جوړ کړي وه او د خوش آمديد او سلام په اچولو سره يې مراسم پر ځای کړل. زه هيځکله په دې عقيده نه يم چې د افغانستان د خلکو فرهنګ دې داسي وي چې نامحرمې ځوانې ښځې دېګ د پرديو نامحرمو خلکو استقبال وکړي، دا نه غيرت دی، نه اسلاميت دی او نه د خلکو کلتور دی، کوم چې د کلتور وزارت يې نړۍ ته د افغانستان د کلتور په نامه ښيې. خو تر دې عجيبه لا داوه چې ناستو ملايانو د دې منکر په خلاف هيڅ ونه ويل او چوپه خوله وه.

ديته ورته ښه مثال پر ټلويزيون، وي سي آر، يا ډيش، کيبل، او انټرنيټ باندې د نړۍ د نورو کلتورونو فلمونه خپرېدل دی چې تر ډيره افغانان او افغاني ټولنه د فحاشۍ او اخلاقي فساد لوري ته سوقوي. په هغو کې د ښځو سره ياري يااشنايې کول، د ښځو سره ګډه نڅا کول، د يو بل خولې سره رودل، يو بل په غيږوکې سره نيول، په افغاني تلويزيونو کې همداسې شيانو ته وده ورکول، نيمه عادی او بربنډ تصويرونه ښکاره کول، د اخلاقي فساد لپاره جلبول، په ډيش او انټرنيټ کې خو هغه څه ته هم اجازه ورکول شوي ده چې له اسلام سره لاڅه بلکي له انسانيت سره هم ټکر لري، لکه بربنډ تصويرونه، زنا، د يوې ښځې په څو تنو استعمالول، له حيواناتو سره بد فعلي کول، همجنسبازۍ او داسي نور ناوړه اعمال تر سره کول، ټول هغه څه دي چې مستقيماً د خلکو په تېره د ځوان قشر پر اخلاقو باندې منفي تاثير غورځوي، د ناروااوو سره يې مينه ډيروي، د بدو شيانو او کارونو سره عادي کيږي آن چې حرام او ناوړه کارونه بيا هغو ته د حرامو او ناجايزو په څير نه معلوميږي، که څه هم ځيني چينلونه دا اعمال د ځينو عربې دولتونو او عربې الفاظو او عربې نرو او ښځو په څېره کي ښکاره کوي، څو داسي ناوړو دودونو ته يو اندازه اسلامي صبغه او بڼه ورکړي، چې موږ ټول په دې پوهيږو چې په ځينو عربي هيوادونو کي لکه مصر، لبنان، اردن او سوريه کي اخلاقي فساد او فحشا نهايت ته رسيدلي ده. هغه څه چې هلته کيږي ياتمثيليږي کيدای شي په ځينو نااسلامي هيوادونو کې هم نه کيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ټول هغه څه دي چې کلتوري اداره يې دودي او پرمختګ په لټه کې ده خو حقيقت دادی چې دا ټول زموږ کلتوري ارزښتونو ته زيان رسوي. داسي او دې ته ورته اعمال چې د لويديزوالو په مصرف او زيار د ځينو افغانی کړيو په مرسته د تمدن په نامه کيږي دين او کلتور ته يو سخت ګوزار ورکول دي. يقين لرم چې افغانان دغسي اسلام ضد شيان کله هم نه شي زغملای، که څه هم فقر، مسکنت او بې وزلي په دغه هيواد کې اوج ته رسيدلي، خو بيا هم اسلام مسلمان ته ترهرڅه محترم دی، دا يقيني خبره ده چې اسلام او اوسنۍ غربي دموکراسۍ يو له بل سره ټکر کړی دی. که موږ اسلام ته په پوره غور سره ځير شو کولای شو په دې باندې ښه پوه سو چې اسلام يو چوکاټ او محور لري، حدود لري چې دا هرڅه د هغه چوکاټ په واسطه رامحدود شوي دي. دغه بې حده او بې سرحده دموکراسي د اسلام دغه حدود له منځه وړي. که څوک په دې عقيده وي چې بې حده او بې سرحده غربي دموکراسي به زموږ هيواد او خلکو ته ښيګڼي راوړي داسي خلک بايد تر ټولو وړاندي خپل ځانونه په اسلام پوه کړي چې د الله ﷻ په دغه اسلامي قانون کې څومره نيمګړتيا وجود لري چې هغه دي په غربي دموکراسي پوره کړای شي او دغه نظام په ټولنه کې له ټولنيز او اخلاقي پلوه څومره بدلون او پياوړتيا راوستلي ده؟ که څوک د دې کار توانايې ولري بايد موږ او نورو اسلام پالو ته هم قناعت ورکړي. مګر دا يقيني خبره ده چې دغه سوال ته هغوی داسي ځواب نشي موندلای چې خلکو ته قناعت ورکړي.

همدارنګه په بهر کې هغو نړيوالو لوبو ته چې د نړۍ نامسلمان وګړي پکښي ګډون کوي او سيل او تماشا يې کوي، د افغانستان د ښځو ليږل او هلته د ښځو ګډون کول، لوبه کول، بې ستري کول، يا د نړۍ د ښکلا په سيالۍ کې چې د نړۍ نجوني د ځان ښکاروني او لوڅوني لپاره پکښي ګډون کوي، د هغو د بدن هره برخه د ښکلا د متخصصينو لخوا کتل کيږي ، څو د ښکلا ټول صفات پکې ولټوي دا هغه څه دي چې په مطلقه توګه د اسلام او شريعت چوکاټ ماتوي او اسلام ته سپکاوی بلل کيږي. د دغسي ښځو بيرته هيواد ته د راستنيدو پر مهال په مطبوعاتو کې ښه استقبالول، رشد ورکول، ډول ډول امتيازات ورکول په ټولنه کې د يوه منکر او ناروا کار خپرول او عامول دي. داسې اعمال له افغاني فرهنګ او غيرت سره هيڅ سمون نه خوري، بلکي يوه متضاده برخه تشکيلوي.

څه مهال مخکي د ښځو يو پلاوي اروپا ته تللي وو چې هلته يې د فرانسي د ولسمشر او پارلمان د غړو سره ليده کاته کول. بې له دې چې د يوې ښځې سره دې خپل محرم ورسره وي اويا د هغو د ضرورت په هکله خبري وشي مطبوعاتو دا د افغانستان لپاره يو يو ښه پرمختګ وباله او ښه يې استقبال کړ. هر منکر ته رشد ورکول که د مصلحت په نامه وي او که د چا پر ضد وي، د مادياتو لپاره وي او که خدای مه کړه د نړۍ نامسلمانو ته دا ښکاره کول وي چې دادی موږ هم د ښه استعداد او وړتيا له مخې د غربي دموکراسۍ پر لور د اسلام له چوکاټ څخه څو ګامه در ووتلو او دا د دې سبب ګڼي چې هغوی خوشحاله او راضې وساتي فکر نه کوم چې دغه هيوادته دې کومه ګټه ولري. د دې پر ځای چې ملي کلتور ته ګټه ورسوي تاوان کوي، د دې پر ځای چې سوله اوثبات راولي، نور هم حالت خرابوي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تېر ۱۳۸٦ کال د جوزا پر ۱۷ مه د کندهار ښار د ناحیو په ډېرو مسجدونو او د علمای کرامو پر کورونو باندې چاپي ووهل شوې، علمای کرام په نیمو شپوکي په بې عزتي سره له کورونو څخه وایستل شول، په مسجدونو کې میشت طالب العلمان ونیول شول، که څه هم حکومت د سلو تنو د نیولو مسرولیت ومانه، خو محلي وګړو د سلګونو علماوو د نیولو خبري کولي، داسې عمل یو منفور او ناوړه عمل دی چې دافغانستان پر کلتور باندې مستقیم یرغل بلل کیږي. که څه هم افغانستان د بلوسه ګرو ترواك لاندې دی لږ وړاندې مو یادونه وکړه چې عالم په ټولنه کې هغه ستر شخصیت دی چې د هیواد هر وګړی د زیږیدلو له نېټې څخه بیا تر ګوره ورسره تماس لري. په دنیاکې ورته احتیاج لري، حتی دعقیدې په لحاظ په آخرت کې هم د یوه شفیع په صفت ورته اړ دی، په جومات یا مسجد کې طالب العلم اوسیدل یا ساتل د ټولو آسیایي ملکونو د مسلمانانو کلتور، رسم او عنعنه ده. خلك په خپلو مسجدونو کې طالبان د الله د رضا ، د خپلو بچیانو د دیني روزني او د محل د خیر او برکت لپاره په ډېره مینه او محبت سره ساتي. د خپلو اولادونو په رزق کې هغو ته برخه ورکوي او د خپلو کورونو په ډوډۍ یې ساتنه کوي، عزت یې د ځان عزت بولي او بې عزتي یې د ځان بې عزتي ګڼي. په داسې اعمالو کې جرأت کول او د دغسې خلکو پر عزت تیری کول د ټولو خلکو پر عزت تېری او سپکاوي دی. زه فکر کوم چې له کلتوري پلوه داسې خطرناکو کړنو ته اقدام کول د ګټې پر ځای څو چنده تاواني دی.

هر کله چې د مسرولو اشخاصو تقاضاوې او شهوات د اسلام د جایزو او روا څیزونو تر حده محدود نشي او د اسلامي حدودو دننه پر حرامو او حلالو صبر ونه کړي، هغوی بیا ډېرو خطرناکو کارونو ته زړه ښه کوي او ور ته لیواله وي. له بده مرغه دغه اشخاص یوازې او یوازې پر ځان حساب کوي، د ټولنې د ټولو وګړو فکر ناقص بولي. داسې فکر کوي چې زما روا او ناروا مفکوره د خلکو لپاره ګټمنه ده. دی داسې ګڼي چې لکه څنګه چې له دې فکره سره دی اشنا دی، نو نور خلك هم اشنا دې. د داسې اشخاصو ځانځاني د دې سبب شي چې له ټولنې سره یې نه جبرانېدونکې ټکر راشي. د مثال په توګه یوه سړي له خپل هیواد څخه بهر ژوند کړي وي. هغه د بهرني کلتور تراغېز لاندې راغلي وي، آن چې په هغه کلتوري چاپېریال کې کوچنۍ لوی شوي وي، کله چې هغه خپل هیواد ته راستون شي، په خپل هیوادکې خپلوسپیرو اوزیږو خلکو ته ګوري فکر کوي چې دا ټول خلك جاهلان دي، ناپوهان دي او د دنیا له تمدن څخه ناخبره دي. که څه هم دغه قوم ګ له دېګ امله د ده درناوی کوي چې په بهر کې یې د تخصص او مهارت لپاره کوښښ کړی دی او هلته یې زده کړه کړې ده او په دې هیله وي چې خلك د ده له پوهې څخه استفاده وکړي، مګر له بده مرغه د هغه سره دا فکر ډېر لږ وي چې خپلو خلکو ته خدمت وکړي، بلکې د توقع خلاف غواړي په ټولنه کې غربي کلتور ته خدمت وکړي او خلک هغه ته سوق کړي او نور داسې بد رنګه څه ټولنې ته راوړي چې بیایې جبران نه کیږي. دلته مې د یوه افغان ورور کیسه را یاده شوه چې د ښاغلی کرزي د حکومت د یوه مهم وزیر په کور کې د هغه د دوو سپیو مزدور وو. هغه راته داسې کیسه وکړه چې ښاغلي وزیر صاحب دوه بهرني سپي په خپل کور کې ساتلي وه. د هغو د ساتلو لپاره یې یوه مزدور ته یوولس زره (۱۱۰۰۰) افغانۍ معاش ورکاوه، یوه کیلو یې سرې کړې یا پخې غوښې ورکولې او یو کیلو یې هم پاکټي شیدې ورباندې خوړلې. د هغو د معاینې لپاره یې له یوه ډاکټر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د هغو د بیمې قرارداد هم کړی وو، خو دغه وزیر صاحب له دې کلتور سره سره، په داسې حال کې چې افغانان له لوړې کوچه سوه بیا هم افغاني علمي بهیر ته جاهلان ویل او ځان یې یو موډرن او متمدن انسان ګاڼه.

زما د فکر او نظر خلاصه داده چې د کلتور په ساتنه کې د ټولنې ساتنه راځي او د کلتور د رنګولو سره د ټولنې ورانې ترلې ده، د کلتور ساتنه او درناوی په هغه چاسره کیږي چې د کلتوري ارزښتونو په غیږ کې ستر شوی او روزل شوی وي او له خپلو دودونو سره بلد او ورسره عادت وي. د دې سره سره ورسره د زړه خواخوږي او درد ولري، په هغه چا باندې نه کیږي چې خپل اولس او خلک جاهلان بولي، که څه هم ظاهراً د خلکو د نفرت د نه پیدا کولو په خاطر کلتوري ارزښتونه تریوه وخته په پام کې نیسي. خو دا یوه موقته استفاده ده د زړه دکومې او دردمندانه خواخوږي نده، په داسې رمزونو کې چې څومره کوشش هم وشي بیا هم د زړه پټ راز یو وخت راڅرګندیږي. هغه مهال په اتفاقي ډول له کلتور سره ټکر پیدا کوي، داسې یو غربې کلتور پلوه شخص چې له منکراتو، زنا، شرابو، سود او نورو منهیاتو سره بیخي بې احساسه شوی وي که څه هم د لوړو زده کړو درلودونکی وي کله چې وطن ته راځي د دې پر ځای چې د خپل ملت وګړي چې د ګډ ژوند، عفت او عزت د زرګونو کلونو تاریخ لري جاهلان وبولي، علمای کرام چې له څوارلسو سوو کلونو راپه دې خوا یې د اسلام سپیڅلی دین ساتلی دی، وده یې ورکړې او مشرې یې کړې جاهلان وبولي ښه به داوای چې لومړی یې خپل ځان مطالعه کړی وای، خپله کورنۍ یې مطالعه کړې وای چې ده خپله او د ده کورنۍ له اسلام او اسلامي کلتور سره څومره واټن او فاصله نیولې ده، او څومره له خپل ملي کلتور نه پردې شوی دی؟ چې د هغه په نتیجه کې یې عزت او کلتور ته څومره صدمه رسیدلې ده. ترکومه ځایه چې سړی د دغو غریبانو او خوارانو له حالت نه خبریږي هغه مهال ویلای سو چې ځینو داسې کسانو خو هر څه له لاسه ورکړي، اسلامی کلتور څه چې د خپل کور واك، مېرمن، لور او زوی یې یو هم په اختیار کې نه وي، د خپل وطن راوستلو ته یې نه شي چمتو کولای. له منکراتو څخه یې نه شي منع کولای. په معروف سره یې نه شي امر کولای. کله چې یو سړی د خپل ځان او اولاد اداره نه شي کولای، د الله له بغاوت څخه ځان او کورنۍ نه سي ژغورلای زما په نظر هغه زموږ د هېواد په سنتي او اسلامي اداره کې خامخا پاته راځي، که څه هم د لوړو زده کړو او ځینو ښو تجربو درلودونکي وي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافیايي اهمیت

افغانستان د تاریخونو په شهادت ترډېره خپلواك هیواد پاته شوي دی ځکه چې د دغه هیواد خلکو د زرګونو کلونو په تاریخ کې د خپلي خپلواکۍ لپاره ځانونه د تیرو تورو څوکو ته ورکړي، د خپلواکۍ، پت او عزت جنډه یې هسکه ساتلي ده. د هر مسقیم نرۍ خور استعمار داړي ېېګ ورماتې کړې. هغو ته یې اجازه نده ورکړي چې د هغو شوم اهداف د هغو د داخلي پوچ مغزو لاس پوځو ګوډاګیانو په مرسته پردېګ سپیڅلي خاوره پلي شي، په دې اړه تیر تاریخونه په بشپړه توګه روښانه دي، آن په ۱۸۹۳ میلادي کال خو د افغانستان همدې اوسنیو خواخوږو، یعني شیطان صفتو انګریزی واکمنو د برچې په څوکه د افغان د یو موټي قوم پر زړه د ډیورنډ په نامه ناولي اوکرغیړنه کرښه تیره کړه او په خپلو بې رحمو تیرو چړو ېېګ د افغان یو زړه دوه ټوټې کړ، چې تر اوسه پورې ېېګ لا د تاوتریخوالي له زوبلن پرهره وینې څاڅي. خو بیا هم افغانستان د سر ټیټول د ځان د عزت زیان وباله.

د سره نړۍ خور ښامار مستقیم او مخامخ یرغل مو د سر په سترګو ولید. زموږ له مجاهد ملت څخه یې هم ډیرې محترمې څیرې ترخاورو لاندی کړې، سرو سرې خورو او نړۍ خورو ځناورو تر دې وړاندېګ په خپل استکباري قوت سره د نړۍ د خوړلو اراده وکړه. پر دې بنسټ یې د منځنۍ آسیا ډېر اسلامي هیوادونه په بري او کامیابي سره تر ستوني تیر کړه، تیغ یې پروکیښ او هضم یې کړه، مګر افغانانو په غښتلو موټو او د خپلو مبارکو وینو په بیه بیا هم خپل استقلال وګاټه، یوازي دانه چې افغانانو خپل استقلال وګاټه، بلکي د دوی د سر ښندنو په پایله کي د منځنۍ آسیا ټول هیوادونه له دغه استعمار څخه آزاد سول. ختیزي اروپا ته یې آزادي وروبخښل. د برلین تاریخي د ېوال ونړېد او د هند د سمندر څخه یې د سره سیلاب مخه ونیول، ټوله نړۍ یې د دوی له شره وژغورله، کمونستي ګوډاګیو ته یې عفو وکړه. دا چې اوس د نړۍ خورو استعماري قوتونو په پالیسیو کې بدلون راغلي دی او د مستقیم استعمار پر ځای ېېګ شاپرشا استعمار ته ترجیح ورکړېده، سیاسي تګلاره ېېګ د بلی موخی په رنګ هماغه دودیز هدف ته متوجه کړي ده، دا یوه بدغوني ستونزه ده چې تودوښه یې زموږ تر هیواد پوري راورسیدله.

دافغانستان لرغوني خاوره تردې لانور زیات د سیاسي جغرافیايي سترتوب او لومړیتوب اوږد تاریخ لري. دا سیمه د ختیځ او لویدیځ ترمنځ او په جنوب لویدیځ کې د هند د نیمي وچې خواته چې اوسنی پاکستان ېېګ احاطه کړی د سوداګریو او کوچیدنو څلور لارې یا پل ګڼل شوی. ډیر یرغلګر تردې څلور لارې تیر شوي او خپل زور ازموینه یې کړې ده. فارسیان (دوه ځله)، یونانیان، عربی مسلمانان، ترکان، مغول، انړېزان او روسان دلته د بېلو بېلو مقاصدو د تر سره کولو لپاره راغلي دي. او بالاخره وروستی ځل بیا متحدو انګریزانو په یوه بل چوکاټ کې د یهودو د پلانونو سره سم خپل ناوړه مخ او د تعصبونو ډک ناولی سر راښکاره کړ، ډیر ځله افغانستان د یوي واکمنۍ د واکمنو لخوا د داسې ګوښه مورچل او سنګر حیثیت غوره کړی چې له هغه څخه د بلي واکمنۍ پر حدودو یرغل شوی یا کیږي،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر ځله دا د دوو امپراتوریو یا قوتونو تر منځ یوه بې ښتنه ځمکه ګڼل شوي چې پراختیا غوښتونکو ګاونډیانو له سیاسي خلا څخه استفاده کړي چې د چا څومره اوخه لاس ته ورغلی پر هغه یې خېټه اینښې ده.

افغانستان اوس په هغه جغرافیایي موقعیت کې ندی پروت ګچې پرون یې موقعیت درلود. د روس د ګډې پولي پر ځای په شمال کې دري هیوادونه چې پخوانی اعتبار یې بایللي بیا رامنځته شول، چې عبارت دي له ترکمنستان، ازبکستان، او تاجکستان څخه. دغه هیوادونه د دغه هیواد د شرقي اوشمالي پولو سره نښتي دي. په بل طرف کی یې چین، نوی پاکستان او ایران پراته دي چی د دې هیواد د شرقي، غربي او جنوبي پولو سره نښتي دي. نن د افغانستان پخواني سیاسي ارزښت اقتصادي مسایل او ارزښتونه راسپړلي دي چې په کې د منځنۍ آسیا نړیوال تجارت او د تیلو او ګازو له سرچینو څخه ګټه اخیستل دي. بډایې او ځواکمني واکمنۍ د سونګ موادو د ترلاسه کولو په هیله له هري وسیلي کار اخلي او ځانونه تر نورو وړاندې کوي. مظلوم او بې غاوره افغانان بیا د سر په ژغورنه پوري حیران دې چې چاته وژاړي، چاته فریاد وکړي، چیري ولاړشي او د چا لمن ونیسي. پخوا د لیري امپراتوریو ترمنځ چې لمني یې تر افغانستان پوري را اوږدې شوي وې، د رقابت خبري کیدلي، خو اوس د هغو د موجودیت سره سره د ګاونډیو تربګنۍ ګرمي شوي، سختي شوي او بالاخره یې وده موندلي ده. داسي فرض سوې او پټېیل سوې وه چې پخوانی افغانستان به چې تر ۱۸۹۳ م.کال وړاندې افغانستان وو تر کال ۱۹۹۳م. کال وروسته بیرته هم هغه پخوانی افغانستان وي. د دغه هیوادبیل شوي قومونه به بیرته لکه بیل شوی المان یوله بل سره نښتی وای. خو له بده مرغه چې د دغې مفکوري پایښت پاته قوم هم په ناتارکي ښکیل کړ. آن د دغه اورتوښ تر هغې بلي خواهم ورسید. د هند، پاکستان تاریخي تاوتریخوالي په ستراتیژیکه توګه نور هم پر وچو بوټو تیل شیندلي، څو څوك پکښې لوګی شي او څوك ځانونه پري ګرم کړي او خوند تري واخلي. دلته دري موضوعات د څیړني وړ دې، چې د سیاسي او جغرافیایې پلوه موږ له ننګونو سره مخامخ کوي او د ډېر وخت راپدې خوامو ځمکنۍ بشپړتیا ګواښې.

لومړی: ځمکنۍ بشپړتیا.

دویم: تجارتي لیوالتیا.

دریم: د تیلو، غازو او د نورو توکو زېرمو ته د زبرځواکونو رسېدل.

زموږ ځمکنۍ بشپړتیا ته هغه وخت خطر پیدا شو چې کله د انګریزانو او روسانو ترمنځ د سیمي او واك د پراخولو لپاره رقابت او هڅي ښې ګرمي وي. انګریزان چې پر ډیرو خپلواکو هیوادونو یې خیټه اچولې وه او د هغه وخت او تاریخ تر ټولو ستر ځواك وو، په نولسمه پیړۍ کې د هند تر تودو اوبو پوري ورسیدل آن د افغانستان ځیني سیمي یې تر ستوني کښته کړي. په ملیونونو انسانان یې ورک او تر خاورو لاندې کړل، روسانو چې د هند تودو اوبو ته یېګ سترګي ختلي وي د افغانستان بل اړخ ته د مستۍ وزرونه تر پول، هغو به د افغانستان واکمنان د انګریز یا پرنګي مقابلي ته هڅول، د مرستي وعدې به یې ورسره کولې، مګر د سختی په وخت کې به یې لاسونه لیری تر شا ونیول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بې وسه افغانان به يې د انګريز د طوفان مخې ته يوازې پرېښودل. خو بيا هم انګريزان په دغه هيواد کې په ارامه پاته نشوه. د هغو سترو يرغلونو ته په زغرده جواب ورکول شو. د هغو هدف ته ښه راغلاست ونه ويل سو. افغانانو د خپلو وينو په بدل هغو ته ماته ورکړه. مګر له بده مرغه چې کله امير عبدالرحمن خان په ۱۸۸۰ ميلادي کال د انګريزانو په توافق او په شرائطو منلو سره د افغانستان ګوډاګی ډوله او خاين آمر پاتيږي، هغه د مريتوب ځينو توافقاتو ته زړه ښه کوي، د هيواد د زرګونو شهيدانو پرسرونو پښه ږدي او نورهم افغانستان د دښمنانو په دامونوکې ښکېلوي.

عبدالرحمن خان په لاندې موادو قرارداد لاسليک کړی وو

لومړی: دا چې د هېواد دننه ماتې خوړلي انګريزان به دافغانستان له خاوري سالم هندوستان ته ستنيږي. افغاني مجاهدين به په هغو باندې حملي نه کوي.

دويم: افغانستان به پرته له برتانوي استعمار څخه له بل هيڅ هيواد سره سياسي اړيکي نشي ټينګولای.

دريم: لوی کندهار او د هغه مربوطات به د بل واکمن تر واک لاندې راځي.

څلورم: د جنوب ځيني هغه سيمي چې د اوسنۍ کرښي په هغه بله خواکي پرتي دي خپله د انګريزانو ترواك لاندې پاتيږي.

پنځم: کوم ترون چې وړاندې له امير محمد يعقوب خان سره د ګندمك په نامه شوي دی د راتلونکي لپاره به د اعتبار وړ وي.

دا هغه بدمرغه موافقه وه چې افغانستان يې پر ځو ټوټو باندې وېشلو ته برابرکړی وو، چې په هغه کې د افغانستان زړه کندهار هم شامل وو. خو کله چې انګريزانو د خپل پلان مطابق عملي قدم واخست له نيکه مرغه د لوی کندهار د ميوند په سيمه کې د طالبانو له مذهبي مقاومت سره مخامخ شول او د درنو تلفاتو په ورکولوسره يې ماته وخوړه. که نه اوس به لوی کندهار هم د عبدالرحمن د موافقي پر اساس د افغانستان برخه نه وای. مګر د انګريزانو د ماتي سره سره بياهم ځيني سيمي د انګريزانو ترواك لاندې پاتي شوي.

له وخت څخه په ګټه اخستلو سره په ۱۸۸٤ ميلادي کالکي روسانو د افغانستان په شمال ختيزو سيمو کې بريدونه پيل کړل، چې د هغو په نتيجه کې يې مرو او د پل خاتون سيمې لاندې کړې. د دويم ځل لپاره يې په ۱۸۸۵ کال يې ايماق، پنجده، اق تيپه، چمن بيد او چشمه سلم په زور ونيول چې تر اوسه پوري دغه سيمي د افغانستان له واکه وتلي پاتي دی. همدارنګه انګريزانو په ۱۸۸۵ کې هژده ناو او د ايوبې پراخي سيمي او کاريزونه، په ۱۸۸۸ کې نمکسار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سیستان زیاتي سیمي، په ۱۹۰۵ کې د هلمند د اوبو د سیستان دریمه برخه له افغانستان څخه بېله او ایران ته یې ورکړه، همدارنګه ببک خپله د ډیورنډ د ناولي او ناروا تړون له مخې په ۱۸۹۳ کې پاته افغانستان پر منځ دوه ټوټې کړ، د ډیورنډ د کرښې جنوب او جنوب شرقي ټولې سیمي یې په خپل قلمرو ورګډې کړې او اوسنی نیم افغانستان همداسې د جنجالونو پیټی پاتې شو.

تر څه لږ ارام وروسته بیاهم د افغانستان او نوي پاکستان ترمنځ لانجې رواني وې. د پښتونستان خبره د ډیورنډ د کرښې پر سر ناندرۍ، مصارف او مشاجرې تر حده تیرې شوې. دا موضوع لاسره سوې نه وه چې د برتانیې یاانګریزانو د وحشت زخمونه جوړسې په ۱۳۵۷ لمریز کال سره پوځ او سره ښامار افغانستان ته غاړه اوږده کړه، داخلي مزدورانو ورسره مرسته وکړه. د لږ وخت لپاره یې د افغانستان پر ټوله خاوره منګولې ټینګې کړې، د کریملین د پلان له مخې افغانستان د انحلال په صورت کې د شوروي اتحاد شپاړسم جمهوریت بلل شوي وو، افغاني ملحدو ګوډاګیانو چې په دې هکله د دوی په راوستلو کې مرسته کړې وه دیته ډیرلیواله وه، خوشحاله وه، انتظار یې کاوه چې د شوروي ملحدي اداري په عقیده کې ورګډ شي او افغانستان د شوروي اتحاد یوه برخه وګرځوي داچې په نتیجه کې یې څه بدرنګي دوی ته پیښه شوه او څه غمیزه یې افغانستان ته راوړه، ډیر مجاهدین او هیوادوال لا اوس هم ددغه حالت شاهدان دي.

له بده مرغه د روس ترماتې وروسته افغانستان یو ځل بیا د یوې لوبې لوبې ډګر وګرځید، پاکستان، ایران، ازبکستان، تاجکستان، هند، ترکیه اوروسان د لوبو په ګټلو او بایللو کې ښکیل شوه. د لیرې او نژدې پټو او ښکاره لاسونو ښکیلتیا یو ځل بیا د هیواد ځمکنۍ بشپړتیا او ملی وحدت ته ګواښ شو، د دغه هیواد د اولسونو په منځ کې د ژبې، سیمې او قدرت لپاره بېلتون ته لمنه ته ووهله شوه، د لږکیو او ډیرکیو خبره جوړه شوه، ایتلافونه او اتحادونه تقویه کړل شول. په مستقیم ډول د ویش او تجزیې خبرې د میز سر ته راغلې، د راتلونکې افغانستان د تجزیې او ټوټه کیدو نقشې په بهرکې جوړې شوې، د مځکې پر ویش لا خبره سرته نه وه رسیدلې، چې یو ځل بیا د امیر عبدالرحمن خان غوندې د قدرت د ساتلو لپاره د افغانستان پر ځمکنۍ بشپړتیا د سودا او پیر او پلور خبره توده شوه. له نیکه مرغه په کال۱۹۹٤م.کې د طالبانو په ناڅاپي راټوکیدلو سره خبره پر بل مخ واوښته اود افغانستان له سیاسي خلا څخه نارو او ناوړه استفاده په ټپه ودرول شوه.

له بده مرغه چې په دغه پاڅون سره هم افغانستان ته کامله سوبه په برخه نشوه، د کفري نړۍ لخوا د ملګرو ملتونو په مرسته افغانستان کاملاً په انزواکې واچول سو. اقتصادي او سیاسي پرمختګونه په ټپه ودرول سوه، څو د پاکستان په مخلصانه مرسته افغانستان د ۲۰۰۱ کال په دسمبر کې یو ځل بیا د یهودو د پلان مطابق د متحدو انګریزانو منګولو ته ولوید. سیاسي او اقتصادی پرمختګونه د بهرنیو هیوادونو په منافعو پوري وتړل شول، د افغانانو د وژلو، توهینولو او بندي کولو هنګامه په یوه او بل نامه سره توده او ګرمه روانه شوه او لاتراوسه دا هنګامه هماغسې ګرمه روانه ده. افغانستان او افغانان دغشو تر تیرو څوکو تیرشول او تیریږي. د کلستر او کروزو بمونه مولا اوس هم کلي اوکورونه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بيخه باسي، هم مره اوهم پره بلل کيږو. هيڅوک مو فرياد او ژړاته غوږ نه نيسي. خپل د رمو سپي مو د پرديو ليوانو په خدمت کې راغلي دي، وژل کيږو مو، خوند بل څوك تري اخلي. دا چې دا بي رحمه ميچنه به ترکومه زموږ سرونه ميده کوي الله ته معلومه ده.

دويم تجارتي ليوالتيا:

لکه څنگه چې مو وړاندې يادونه وکړه داچې افغانستان د ختيځ، لويديځ، جنوب او شمال ترمنځ د اړيکو د ځمکني پيوستون څلور لاري يا په بله اصطلاح د پله حيثيت لري له همدې کبله د دغې سيمي اهميت د څلورو خواوو پر اقتصادې ارزښتونو باندې مثبت اثر غوځوي. همدارنگه د دغه هيواد بې ثباتي د څلور خواوو پر اقتصادې ازرښت ياتړاو منفي اثر غوځوي، لکه څنگه چې د دغه هيواد منفي او مثبت اثرات د ټولگ سيمي لپاره ارزښت لري همدارنگه دا ارزښت څو برابره دافغانستان لپاره ارزښتمن جوتېدلای سي چې د اقتصادي او سياسي پلوه تري په پراخه پيمانه گټه اخستلای شي. په نړيواله توگه د تجارت پياوړي کيدل افغانستان د يوه ښه کريډېټ ښښتن کولای شي او د دې پر ځای چې د تل لپاره د گاونډيو محتاج اوسي او هميشه يېگ تر ژوبلي گوتي ونيسي برعکس اوښتلای شي چې دا به د افغانستان لپاره په ملي استقلال او ځمکنۍ بشپړتيا، متقابل احترام او د کورنيو چارو په نه لاسوهنه کې مثبت رول ولري، له بلي خوا به نړيوالي تجارتي څانگي او دفترونه د افغانستان دننه فعاليت پيل کړي. له دې سره به افغاني تجاران په بين المللي معيار د اعتبار وړ وگرځي. د دې سره سره کيدلای شي چې په تدريجي ډول افغانستان په نړی کې د بين المللي تجارتي مرکز په توگه وپيژندل شي. همدارنگه کيدلای شي گاونډي هيوادونه ورسره د پياوړي اقتصاد ښښتنان شي او دا سيمه به يوه ارامه امينتي سيمه وگرځي.

سره د دې چې گاونډيان او نړی د دې خبري په ډېگ اهميت ښه پوهيږي او په ارزښت يېگ ترموږ هم ښه خبر دي مگر ځيني انديښني، انساني حرص او تمايلات پکښي شته چې د ډېگ پرمختگ په وړاندې ستونزي راولاړوي ترڅو دغه کريډېټ د افغانانو په برخه نشي. همدارنگه د افغانستان د استقلال پر سرلوبه روانه وساتل شي.

افغانستان چې دامهال د وچي ځمکي کور دی اوبو ته د رسد او تجارت خپله مستقله لاره نلري. له همدې کبله له نړيوالو تجارتي اسانتياووڅخه بې برخي پاته دی. دغه هيواد خپله اړتيا په لنډ بازار کې له پاکستان او ايران څخه پوره کوي، په لوی بازار کې هم په ترانزيتي توگه د دغو هيوادونو له بحري حريمه استفاده کوي. که څه هم په دې تجارت، راکړه ورکړه، ټيکس او ټرانسپورټ کې به ټولي سيمي ته ښيگڼي په لاس ورځي، خو د گاونډيو ځيني ترينگلتياوي هر وخت افغانستان په انحصار کې ساتل غواړي چې کله کله سياسي بوختيا هم د دغه پرمختگ سبب گرځي.

افغانستان لکه څنگه چې له ډېره وخته د کوم قوي سياسي قوت خاوند نه وو او نه اوس د يوه سياسي قوت وړتيا لري، نو له دې امله د ښه مارکيټ د اوږده احتياج تر تاثير لاندې راوړل کيدونکي هيواد پاته کيږي. له بلي خوا د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرنی مارکیټ په اصالت کې همیشه ستونزې لري. زما په یاد دي چې د پاکستان حکومت زما د سفارت په وخت کې چې ۲۰۰۰او۲۰۰۱ میلادي کال په بر کې نیسي د وه ځلي پاکستان د افغانستان د سوداګرو پر ترانیزیټي مالونو بندیز ولګاوه، یو ځلي پر اوولس قلمه او بل ځل پر شل قلمه باندې داعمل پلی شو چې په هغه کې تیلفون، ایرکنډیشن اونور برقي الات او اجناس شامل وه، ایران هم څو ځلي خپل بندرونه د تجارانو پر مخ وتړل د پاکستان او ایران د دې ناقانونه اعمالو په نتیجه کې د کراچي او بندرعباس په بندرنوکې افغاني سوداګروته د ۱۸۰۰ میلیونو امریکایې ډالرو په ارزښت تاوان ورسید. ځکه د هغو مالونه یاخراب او ډیمرج سوه یا د وخت په تیریدو سره ایکسپایر شوه. سره د دې چې د بین المللي اصولو او قوانینو له مخي باید د داسې پیښو تاوان ورکول سوی وای باید کله هم د ګاونډی هیواد له جغرافیایې نیمګرتیاوو څخه استفاده ونه شي او تر ژوبلي ګوتې ونه نیول سي. د دې هیواد سره د ظلم نور ډېر موضوعات پیښ شوي دی. بیا ورته هیڅ التفات نه دی شوی. ایران هم د افغاني تجارانو پر مالونو خو خو ځله بندیز ولګاوه ، څو څو ځله یې د افغانستان د روابذو په تړینګلتیا سره خپل سرحدونه په ټپه وتړل چې په دې سره د خلکو مالونه یا خراب او یا ببخي ډېر تاواني سول.افغانستان په داسې کمزوری او ضعیف دریځ کې خپل اعتبار ته وده ورکوي چي له پیړیو راپه دې خوا د افغانستان په فرهنګي او کلتوري برخو کې د دغو ګاونډیو له سرچینو الهام اخلي، د سیالۍ اورقابت په ډګر کې بې له زوره له بل هر څه څخه بې برخي پاتیږي. د دغه هیواد تجارتي ارزښت بیا هم له سیاسي جغرافیې سره تړلی دی، چې ترډیره یې شنل اړین دي. دا چې اقتصادي کمزوري د ښوونې او روزنې او مسلکي روزنې په کچه کې کمښت راولي، منفي اثرات یې له ورایه تر سترګو کیږي. دغه منفي اثرات هېواد منفي لور ته ټېل وهي. د تعلیم او اقتصاد په نیمګړتیا کې هیواد پر خپلو پښو ولاړښي پاته کیدلای. تل باید په یوه ناورین اخته اوسي په داسې حالت کې سیمي ته د جغرافیایي له کبله د خلکو لیوالتیا کمه وي چې تر ډیره یې اټکل کیږي، کوم چې د ګاونډیو د ترینګلتیاوو سبب هم ترډیره دا کېدلای، چې کله کله د پراخ قومي جوړښت په غیږ کې د حقوقو او فرهنګ په څیر د تورو لمبو پیلوځي په جغرافیایې ارزښتونو کې استعمالیږي.

د تیلو او غازو شخوند اوس نورو خوړوته اړتیا لري عربې هېوادونو په تېره سعودي عربستان د ختیزي اروپا او امریکا لپاره ځانګړی اهمیت درلود. د دغو هیوادونو یا سیمي پر سر له تیرو دوو سو کلونو راپدې خوا سیاسي رقابتونه ډېرګرم شویدي، خو امریکا بیا هم د سعودي عربستان د تیلو پر زیرمو خیټه اچولې وه. دوړي ژوی غوندي یې نس په ډك کړ. تر ډیره یې تر ایران او عراق ګ په تیټه بیه د تیلو اخیستلو ښه استفاده کوله، کله چې په عراق او ایران کې د امریکا د غرور او غلطي پالیسی او د هغو وختونو د حکومتونو د بي وسۍ له امله د دوی پر ضد د استقلال په نامه انقلابونه اړین وبلل شول. همدا کار سرته ورسید، د ایران او عراق له تیلو څخه د نا امیدۍ په سبب امریکا له دغو هیوادونو سره طولاني دښمنۍ ته په یوه او بل نامه سره لمنه ووهله، آن تردې چې پر عراق باندې یې د مستقیم یرغل لاره پیدا کړه. د ربدره یې کړ. هرڅه یې ورتبا کړه. د بي اتفاقۍ تخم یې د تل لپاره پکښي وشیندی. خو د تیلو زیرمي یې ښه ورته تشي کړلي. مګر ایران لا اوس هم د انتظار په حالت کې اوسي. خو د ډېر استعمال او یا د ډېر وخت په تیریدو سره اوس داسې ښکاري چې د خلیج تیل د لویدیځ لپاره د صادراتو د نه پوره کولو اندېښني پیدا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي اويالوړو نرخونو هغوی دوارخطايی سره لاس اوګريوان کړي آن چې دساينسپوهانو او د تيلو د ماهرينو په نظر له ۲۰۲۵څخه تر ۲۰۳۰زيږديزکال پوري کيدای شي د خليج تيل يوازي د خليجې هېوادونو د اړتيا لپاره وکارول شي، او لويديز ته به د صادراتو لپاره کافي نه وي. له همدې کبله بايد د لويديز د اړتياوو لپاره نوي زيرمي وموندل شي همدا علت کيدلای شي د ختيزو او لويديزو هېوادونو د تيلو د کمپنيو چټکتيا او ليوالتيا د قزاقستان، ترکمنستان او افغانستان خواته ګړندۍ کړي وي. د ترکمنستان د صادراتو نل ليکه چې د هند تر سمندره يې د تېريدلو لاره کتلې شوي د افغانستان پر سهيل ډېره لګوي. دغه نل ليکه په ترکمنستان کي(۱۲۰) کيلو متره، په افغانستان کي (۱٦۳۰) کيلو متره او په پاکستان کي (۱۷۰) کيلو متره غځيږي. له هم هغه ځايه بيا د بېړيو د تم ځايونويا ګودرونو څخه د هند پر لور حرکت کوي. افغانستان په دغه پروژه کې له ګازو څخه پر استفاده سربېره د ټيکس وړيا ګټې په لاس راوړي او د ګازو د صادراتو آسانتياوي او وړتياوي هم ترلاسه کوي او د دې باوجود د ترانسپورټي عراده جاتو په کار لوېدل، ساختماني بوختياوي، د کارګرو لپاره د کار فرصتونه هم رامنځ ته کيږي چې د افغانستان په اقتصاد کې مهم رول لوبوي، خو دا پروژه د دغو ګټو سره د خنډ او ځند لپاره لاملونه هم لري، چې هغه هم د جغرافيايي سياست سره کړۍ اوځنځيرونه تشکيلوی، هغه کمپنۍ چې په دغو زيرمو کې پانګونه غواړي د ډېر لوی نفوذ درلودونکي دي چې عمدتاً په لويو حکومتونو او په څارګرو ادارو کې اعتبار لري .

د تيلو او ګازو تجارت که څه هم په اروپا او امريکا کې د شخصي شرکتونو تر نامه لاندې مخته بيول کيږي، خو په حقيقت کې حکومتونه په مستقيم ډول په دغه کاراوبارکې رول ترسره کوي. هغه څه چې د کمپنيو مطلب دی د استخباراتو او څارګرو ادارو په مرسته ورته د حکومتونو لخوا لاره هواريږي. د تيلو يا ګازو په نامه نه بلکې په يوه او بل نامه. په مستقيم اوغيرمستقيم ډول سره،کيدلای شي چې مصارف يې مستقيم د کمپنيو لخوا ورکول کيږي. د دغو هيوادونو په لويو تجارتي کمپنيو کې سياسي قوت او اغيز په کامله توګه مطرح دی چې د قوي سياسي قوت ملاتړي په برياليتوب سره مطلب ته نژدې کيدلای شي. همداسبب دی چې پوځې قوتونه هم د دې کار او ګټې لپاره خوځيدلي دي.

په دغه سياسي لوبه کې داسې معلوميږي چې اوس هم ځينو کمپنيو چې سياسي ملاتړ يې کمزوری وي ماته منلي وي که څه هم تر اوسه د دې کار پايله معلومه نده ، خو اوس هغه څه ډېر زيات مهم دې چې د پردې شاته د سيمې د هيوادونو پټې انديښني دي چې په درو مرموزو جالونوکې پټ غوندې نغښتي دي چې سپړل يې اسانه کارنه دی.

زه غواړم په مختصر او بې تفسيره ډول هغه ته ځغلنده نظرواچوم کيدای شي نور ځېرونکي ورباندې ترماښه پوهيږي.

لومړی: د تجارت انحصار چې په سياسي فشار سره منځ ته راځي .

دويم: درغلې کول چې په اصل کې له سياست سره تړاو لري.

دريم: مذهبي او کلتوري پرمختګ ته زيان رسول.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی: په ټولوعربې هېوادونو کې په ځانګړې توګه په سعودې عربستان کې د تجارت د انحصار پر سر ډېرې نااندریزي لوبې ترسره شوي، چې هر وخت د سیاسي قوت څخه په استفادی د خلکو او شخصي تجارانو حقوق تر پښو لاندې شوي، د ملت او حکومت ترمنځ بې اعتمادي اوبې باوري پیدا شوې، د پردي شاته هغه څه روان دې چې نه یې حکومت اظهارکولای شي او نه یې خلك زغملای شي، مګر په ډېره چالاکۍ سره داسې کړنو ته د بغاوت یا شرارت ټکي اسانه الفاظ دې چې له قدرت او وخت نه پکې ګټه او بده استفاده کیږي.

دویم : درغلي کول: کېدای سي داسې ډېرې بېلګې تر لاسه شوي وي. هغه کمپنۍ چې د تیلو د قراردادونو ذمه واري لري اوس مهال د کمپنیو پر ټولو عایداتي منابعو کنټرول لري، د صادراتو پر وخت د کنټرول میټرونه د هغو په اختیار کې وي، د صادراتو کچه نه حکومت او نه هم خلکو ته معلومیږي. همدا ډول د تیلو د صادراتو پیسي له هغه هېواد څخه د باندې په بهرنیو بانکونو کې تحویلیږي. ویل کیږي چې تر ډېره د دغو پیسو استعمال د حساب د واکمن په اختیار کې هم نه وي چې په عربي نړۍ کې د وروستیو تحولاتو د دې ثبوت لپاره په درځنونو اسناد را وسپړل.

همداسې د ځینو واکمنو په درغلۍ سره د هېواد د عامه عایداتو له پیسو څخه څه اندازه یا فیصدی د بډو(رشوت) په توګه شخصي حسابونو ته انتقالیږي، چې له همدې کبله د ځینو واکمنانو په بانکي حسابونو کې له هېواد څخه د باندې په ملیاردونو ډالر یا په لسګونو ملیاردونه ډالر جمع شوي وي. دغه زیاتې پیسې چې بانکونه استفاده ځنې کوي یوازې د دغه واکمن په حساب کې د هغه په نامه باندې وي. که چیرې هغه وغواړې خپلې پیسې له دغوبانکونو څخه بل ځای ته انتقال کړي بیا هم باید د هغه د مصرف او تادیګ لپاره لومړی پیشنهاد ورکړي. که دغه انتقال د هغو له نظر سره سمون درلود بیا به یو څه ورکوي او که یې سمون نه درلود بیا له حساب درلودونکي څخه د تحقیق امکان هم لري چې د خپلو پیسو د لګښت پوره توضیحات ورکړي.

دریم: له ډېرو وختونو را په دې خوا په نړیواله کچه د غربي دموکراسۍ د پلي کولو هڅې رواني دي. غربی دموکراسي هغه نظام دی چې په حقیقت کې د مسلمانانو لپاره وژونکې زهرجنه دوا غوندي ده چې که یې د استعمال سره ډیر احتیاط ونه شي پخپله وژونکی یادرمل کارونکي هم ورسره وژلای شي. دغه تقلید شوې دموکراسي هغه یوازنی نظام دی چې د مسلمانانو په لاسونو باندې د اسلام جرړې باسي او د خدای پر ځمکه باندې د خدای نظام ناکافي او د اجتماعي ژوند د اړتیا وو سره ټکر تعبیر وي.

دغه بې جلوه دموکراسي داسې یو نظام دی چې د فحش او منکراتو په تدریجي تعمیم سره د اسلام سره مقابله کوي. هم دارنګه د داسې دموکراسۍ عاموالي او اعتیاد د ځینو مسلمانانو لپاره د ارتداد او د اسلام سره د نه مینې او فاصلي سبب ګرځي. له ډیره وخته راپدیخوا، د رسول الله ﷺ له زماني څخه تر اوس مهاله اسلام او مسلمانانو ته په یو او بل نامه سره د اسلام د مخ نیولو، بدنامولو، کمزوري کولو هڅې په زور، پیسو، تبلیغ، شهوانیت او نورو وسیلو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره رواني وي او يا رواني دي. په هغو کې تر ټولو لوی سازش چې مثبته نتيجه يې ورکړې ده دغه ناولې نامقيده دموکراسي ده، چې د قومونو ملتونو او حکومتونو تر منځ د مذهبې درنو اختلافاتو سبب کيږي. په اوسني افغانستان او عراق کې د اشغال سبب هم په مسلمانانو کې د غربې دموکراسۍ د پلي کولو امتحاني دوره او کړکيچنه بېلګه ده چې د همدې هدف لپاره د ملتونو حکومتونه له منځه وړل کيږي، نظام او شتمنی له منځه ځي، پر کلتور، خاوره، نواميسو باندې تيری کيږي، په لکونو انسانان په بمونو او باروتو وژل کيږی، زندانونو ته ليږل، توهينول خولاعادي خبره ده، خو د دې دموکراسۍ نتيجه هغه ناتار او غم شو چې جبيره يې ناشونې بريښي او نه کيږي.

څلورم) :د دغي صادرېدونکي دموکراسۍ غوښتونکي (غواړي چې دغه ډول ناولې دموکراسي په سعودی کې هم پلي کړي. دغه عناصر په ډېره بې صبری سره غواړي دغه هيواد ته چې د نړۍ د مسلمانانو مرکز دی د فحش او فساد لاره خلاصه کړي.

په ۱۹۹۰ ميلادي کال کې د سعودي عربستان په هکله د غربي دموکراتانو سروې روانه وه، څو معلومه کړي چې څومره نفوس د غربې ناولې دموکراسی پلوي کوي، د سروې له مخې هغو څرګنده کړې وه چې په سل کې اويا فيصده خلك د سعودي د اوسني شاهي نظام سره مخالفت لري او ناراضه دي. نو د خلکو د حقوقو د ورکولو لپاره بايد انتخابات وشي، مګر تر ډېره دا کار د سعودي د پخواني پاچا ملک فهد تر مرګه پوري وځنډول شو، ځکه چې هغه له امريکايي واکمنانو سره ډيري نژدې اړيکي درلودې. د امريکايې واکمنانو ګټه پدې کې وه چې بايد د هغه له دغه ضعيفه حالت څخه چې کوما ته ورته حالت وو استفاده شوې وای.

په ۲۰۰٤ ميلادي کال کې د دويم ځل لپاره بياسروی وشوه. دويمه سروې ښيي چې د سعودی اوسيدونکي په سلو کې شپيته برخه د اسامه او د هغه د ورته نظر پلوي کوي. له همدی کبله دا سروې او په افغانستان او عراق کې د جنګونو او تربګنيو له کبله وځنډېده خو بيا هم د دی پروژې د پر مخ بيولو لپاره پانګونه روانه ده. دا چې کله به هغوی خپل هدف ته رسيږي والله تعالی اعلم .

پنځم: غربې دموکراسۍ اخلاقي فساد ته دومره وده ورکوي لکه

د پسرلي باران چې شيرازي مځکې او کرلي کښت ته وده ورکوي، د اسلام د بشپړ چوکاټ د ماتولو لپاره دا ترهرڅه موثر انتخاب دی چې د بشر او بيان د آزادۍ په نامه منکرات او شهواني فواحش په قانوني توګه مروج کيدلای شي. له بلي خوا د الهي احکامو حدود چې د زنا، شرابو، لواطت، تبرج او داسې نورو د مخنيوي لپاره وضع شوي په بشپړه توګه له منځه وړلای شي.د دې ترڅنګ د نورو غير اسلامي اديانو لپاره د فعاليت لاره هوارولای شي، څو مسلمانان د عزت، مال او نورو امتيازونو په ورکولو سره ارتداد ته وبلل شي، چې د يهوديت او نصرانيت او نورو اديانو شعائر په اسلامي هېوادونو کې په تدريجي ډول خپاره شي. د بشري او انساني حدودو څخه پر هغه لوري پرمختګ وکړي چې د هغو داوړدي مبارزی ستر هدف دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ورځې وړاندې مې په يوه اخبار كې د يوه ځوان هلك كيسه ولوستله كوم چې د ايډز په ناولې ناروغي اخته سوى وو. هغه د خپل رنځ د ورپيښيدو علت روښانه كوي او وايي چې ده په هغو دوو نجونو باندې باور كړي وو چې ده ته يې‌ګ اطمينان وركړي وو چې ګواكي هغوى له ده نه پرته د بل چا سره جنسي علاقه نه لري. هغه وايې ما هغو ته زړه ورنژدې كړ او بې دريغه مې له هغو سره زنا كول، خو كله چې زه په دغه مهلكه ناروغي اخته شوم هغه وخت راته معلومه شوه چې دغه دوې نجونې بدلمني او فاحشې نجونې وې. همدغه د دوى كاربار وو. نو څكه ده پر دې ناوړه كار ارمان كاوه او پيښمانه وو. خو د ده دغي پښيمانۍ هغه ته هيڅ ګټه نسواى رسولاى.

په يوه بل اخبار كې مې څو مركې د شرابو له معتادينو سره ولوستې چې هغوى څنګه په شرابو روږد شول، چيرې شراب پيدا او موندل شول او بالاخره اوس څه كيفيت ورته پيښ شوى وو. يو تن د عبدالهادي په نامه د خپل ځان كيسه روښانه كوې: د هغه په قول د ده پلار به هر وخت له ځانه سره يو بوتل راوړى.د هغه شربت به يې څښىله، خو زه به يې د دغه بوتل څخه منع كولم. كله چې مې يوه ورځ په كور كې پلار او مور دواړه نه وه، ماله دغه غيابت څخه استفاده وكړه، هغه بوتل مې پيدا كړ او له هغه څخه مې څه شربت وڅښل، خو هغو شربتو زه دومره بې هوښه كړم چې په ځان باندې نه پوهيدم. كله چې پر هوښ راغلم په يوه كلينيك كې بستروم. زه تر روغتيا وروسته بيا د هغه بوتل په لټه كې شوم چې يو ځل بيا د هغو مزه وڅكم. هغه زياته وې چې ما به ترډې وروسته هميشه خپل پلار څاره چې له كومه ځايه شراب اخلي او په څه ډول يې تر لاسه كوي او د چا سره كښيني؟ په هر صورت د وخت په تيريدو سره مې د شرابو د پلورلوګ ځاى پيدا كړ او اوس دادى دغسې معتاديم. له دې څخه ځرګنده سوه چې دده د روږديدو علت د ده د پلاراعتياد وو.

يوه بل كابلي ځوان د يوې مركې په جواب كې ويلي وه، چې د ده په قول طالبان ډير بد خلك وه. له موږ څخه يې آزادي سلب كړي وه، خو له كله څخه چې طالبان تللي دي د هغو د نظام په بدل كې د موكراسي راغلي او موږ ته خپل حق راكول شويدى. موږ اوس بشپړ آزاد يو د هيچا پروا نه لرو، زه اوس د خپلې انډيوالي ياګرل فرينډ سره پارك ته ځم. كله ناكله د هغې سره يو ځاى پغمان، قرغې او د سالنګ لورې ته ځم، يو له بله مينه سره كوو، په ميلو كې خوند سره اخلو، ميلې او تماشې كوو. په دې توګه هغه په خپل دغه فاحش او منكر عمل خوښ وو.

داسې او دې ته ورته ډير شيان د اوسنۍ دموكراسى له امله په افتخار سره په مطبوعاتو كې ليدل كيږي چې هم خلكو ته پر فساد، فحشا او منكراتو جرئت وركوي او هم ناخبره خلك ورسره روږديږي چې د داسې هر عمل سره مذهبې او ديني حيثيت ته تاوان رسيدلاى شي. دلته چې اوس په خورا لوړه كچه د داسې قصدي اعمالو بيلګي ښكاره كيږي وړاندې وهم اوشك يقين ته رسوي چې په نتيجه كې له داسې عمل څخه يوه مغلقه او لا ينحله ستونزه جوړيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم: دا چې په غربې نظامونو کې دموکراسۍ له هغه څه سره مطلق توپير مونډلی دی چې په اوسنيو اسلامي هېوادونو کې نوي اوتازه راټوکيدلې ده. د بشر ازادې په منجمد انحصار کې راغلي، په انتخاباتو کې درغلي کيږي خلك په پيسو رانيول کيږي، هغه څوك چې د غرب د نظرياتو تاييد کوي د پيسو په زور او يا په کمو رايو سره بريالی کېدلای شي او هغه څوك چې د غربې نظرونو سره مخالفت لري يا په انتخاباتو کې حق نه ورکول کيږي يا که چاته حق هم ورکول شي، نو د هغه د برياليتوب چانس به ډير کم وي، دموکراسي چې د خپلو پالونکو لخوا د بشپړې ازادۍ په شعار سره بدرگه کيږي تر ډيره د غربې نظرياتو تابع ده. که ضرورت پيدا کيږي نو د معصومو انسانانو وژل او ترورول هم دهغو د تعريف له مخي د آزادۍ مانا لري او د هغو په اند يوه مباحه لاره بلل کيږي. اوس چې ناوړه او ناروا دموکراسي د غربې نظريې د پلي کولو لپاره د افغانانو د وينو په بهيدلو عملې کيږي، هره ورځ د دغه نظام د راوستلو لپاره په سلگونو مسلمانان وژل کيږي، په جوپو جوپو نور مسلمانان د وطن پريښيودلو ته مجبوره کيږي. د داسي امريکايې دموکراسۍ به څه مانا او څه به يي گټه وي؟؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

باندنی او کورني سیاستونه او پالیسۍ

له بده مرغه ویلای سو چې د افغانستان کورني او بهرني سیاستونه ډیر وخت متضاد سیاستونه وي. په ډیرو مواردو کې د تفریط او افراط سیاستونه روښانه کوي. تر ډیره بهرنی سیاست د افغانستان په اوږده تاریخ کې د مختلفو اشخاصو لخوا منحصر تاریخ لري، ځکه چې د بهرنیو مستکبرو امپراتوریو له مزاج سره په سترتوب کې د لیوالتیا او بشپړتیا په سبب د حریت چانس ډیرکم لري، یو معتدل سیاست چې د افغانستان د ټولو حقوقو رعایت په نظر کې ونیسي ډیر کم تر سترګو کیدلای شي. که څه هم په لومړي او دویم نړیوال جنګ کې د افغانستان بهرني سیاست پر عدل او انصاف ولاړ او مستقله پالیسي یې درلودله، مګر تر ډیره دغه دریځ په اعتدال پاتي نشو.

د دې کار یو عمده او لوی دلیل د افغانانو بې حده او بې اندازې خوشباوري ګڼلای شو چې هر وخت د افراط خوا تعقیبوي. کله چې یو افغان که څه هم د لوړو زده کړو او تجربو درلودونکی وي یا له لوی مسلك سره اشنا یا د افغانستان د یوه لوی پوستې مسرولیت لري. بدبختانه کله چې د بهرنیو هیوادونو په سیاست کې ورښکیل شي له دومرې خوشباورۍ څخه کار اخلي چې نژدې د یوه هیواد له رسمي پالیسۍ سره په ټکر کې را شي او که چیرې د یوه بهرني هیواد په ښو روابطو کې ورداخلیږي نو د روابطو په وړاندې چې متقابل احترام دی د دوستۍ په وړاندې ډېر ښویږي ان تردې چې دیوه هیواد په ښو اړیکو کې خپل توازن له لاسه ورکړي. داسې بې اندازې خوشباوري او خوږتیا چې بالاخره یېګ د خوړلو سبب ګرځي او ګرځیدلي، داسې خوشباوري او خواخوږې چې د خپلو هیوادوالو د ارادو او هیلو پرخلاف د پردیو رضا لټوي ، داسې خوشباوري او خوږتیا چې هغه دوست یېګ په دې لټه کې شي چې پر هیواد او خلکو یې د یرغل لاره هواره کړي.ګ

که د افغانستان پر اوږده تاریخ ځغلنده نظر واچوو بیاهم په نژدي تاریخونو کې د لیري تاریخونو بېلګې او تیروتني موندلای شو چې لا تر اوسه پوري زموږ هیواد او هیوادوال یوازې نه چې د تیروتنو جبران نشي کولای، بلکې تر اوسه پوري یې د قربانۍ هدف ګرځیدلي دي د مثال په توګه انګریزان د افغانستان تر پولو پوري په ګرندي بریالیتوب سره راورسیدل د خلکو په وینو کې یې د خپل غرور بیرۍ د هدف تر ساحله په چټکتیا سره روانه وساتله، دلته د ملتونو اراده، د جهاد او استقامت په لوري ښه ننګونه وه چې دري ځلې یې د خپلې مبارکې ارادې په اظهارولو سره خپلواکې ونه بایلله، حکومت په بشپړه وفادارۍ د افغانستان د ځمکني بشپړتیا او استقلال په هیله په نه سترې کیدونکي توګه قرباني ورکړه. له خپل هیواده یې دفاع وکړه، په خپلو وعدو او وظائفو کې رشتیني پاته شول، انګریزان یېګ د درنو تلفاتو په ورکولو سره مات او وشړل. شرمیدلې یې له خپله هیواده وایستل. مګر بدبختانه د حکومت د بهرني سیاست واکمنو دشهیدانو مبارکې ویني هدر او په اوبو لاهو کړې، په لږ رشوت او بډویېګ چې د هغه ۱۲ لکو تر ۱٤ لکو کلدارو پوري ورکول سوي دافغانانو په وینو ګټلي افغانستان یې یوځل بیا د انګریزانو په واك کې ورکړ، د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګریزانو د ناوړو ارادو او قوي ښکار په دام کې ولوېدل، هر څه یې پر ځانونو ومنل هرڅه یې له لاسه ورکړل. ترڅو د محدود وخت لپاره د قدرت او فحاشۍ په هوس او نوش کې مست اوسي، شراب او کباب تر کومې تیر کړي، له ډېرو او ښایستو ښځو خوند واخلي، په عیاشۍ ژوند وکړي، د شهیدانو قرباني، د خلکو کلکه اراده، د کونډو او یتیمانو کړاوونه هیر کړي.

دویم مثال د بېلګي په توګه د کمونستي ښامار په منګولو کې ښکیلتیاده، کله چې امان الله د خپل پلار تر مرګ وروسته د افغانستان د استقلال د استرداد دعوه وکړه د هغه په دغه مېړانه سره افغانانو ګنګه چې هغه د استقلال او خپلواکۍ په ګټلو سره د دغه هیواد د خلکو او شهیدانو ارزو پوره کړه او نور یې ګواکي افغانستان خپلواك هیواد کړ، له بده مرغه لږ وخت وروسته بیاهم د مذهبي او کلتوري پلوه بې پروایۍ، غربې کلتور ته ګړندی رجحان د خلکو د ارادو سپکاوي د هغه د قدرت ټغر هم ورټول کړ. بهرنی سیاست د خلکو له احساساتو سره په ټکر کې راغی، چې په تدریجي ډول یې لویو غمیزو ته لاره پرانستل.د بهرنی سیاست مانا او مفهوم څه دی؟ دلته د دغه سیاست په کولوسره پنځه عمده څیزونه د بنسټونو په توګه په نظر کې نیول کیږي.

لومړی: د ګاونډیو هیوادونو سره ښې اړیکي او متقابل احترام ،

دویم د بهرنیو ستونزو له معیارونو څخه پوهاوی او خبرتیا ده ترڅو ټول ملت ویښ او باخبره وساتل شي.

دریم: د نړۍ د نوو او زړو انکشافاتو څخه په بشپړه توګه استفاده کول.

څلورم. په بهرنی سویه باندي د خپل هیواد د استقلال له ساتلو سره سره د کلتور او مذهب سالمیت ته پوره پاملرنه.

پنځم: په بهرنیو هیوادونو کې د خپلو اتباعو د حقوقو دفاع او

د هغو د سر او مال ضمانت کول، داسي نور جزئیات چې په تجارت، قرارداد، تعلیم او تربیه،کدري روزنه، قرضه او کمك، پوځي عسکري روزنه او لاس ته راوړنه ټول تر یوه قانوني چتر لاندې په هغو پنځه څیزونو کې همږغي ده، دا او دې ته ورته سیاست او پالیسي د هر هیواد لپاره اړینه ده چې پرې ملامتیا نشي ویل کیدلای، دلته دا خبره ډېره ضروري ده چې د هر بهرني تماس په ترڅ کی ټول کورني ملحوظات او ارزښتونه په پام کی ونیول شي تر ټولو ضروري داخلي همفکري اوننګونه ده چې ټوله هیواد له هغه سره په بدمرغي اوښتلای شي، په ټولو بهرنیو پالیسیو کې دومره احتیاط پکار دی چې له هري کړنې سره د اولس اراده په نظر کې ونیول شي ترڅو ښه پاکه لاره په وړاندې صفا وبریښي هم هغه تګلاره عملي کړای شي مګر زموږ په بهرني سیاست کې څو عمده مشکلات دی چې موږ یې همیشه قرباني ګرځیدلي یو:

لومړی: ښوونه او روزنه

دویم : د بهرنیو سازمانونو رنګ او ډول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېم: د هیواد دننه د بهرني کلتور وده

څلورم: د مسرولو اشخاصو خوشباوري

پنځم: د ښو اړیکو په خاطر له یوه بل هیواد سره په کلتوري شکل نارښتینې چلند .

لومړی: تعلیم او تربیه تر ټولو مهم عنصر دی چې په هر وخت کې د هیواد او نوي نسل مستقبل ورباندې ولاړ وي او د ښه او سوکاله ژوند لپاره غوره پرمختګ ورباندې کیدلای شي، د تیر څه په تعقیب د راتلونکي لاره ښه څارلای شي او دا تر ټولو ضروري ده چې د یوه ښه بنسټ سره نوي انکشاف بې خطره رامنځته شي، د تعلیم او تربیې ننني ستونزې مو په لومړي څپرکي کې ذکر کړې. د یادوني وړده چې بهرني هیوادونوته د زده کونکو د لیږلو ستونزه یوه عمده ستونزه ده دا ستونزه کیدای شي لائقو استاذانو یا د عصري او نوو تجهیزاتو د نشتوالي له کبله وي. د نویو تجهیزاتو په بشپړتیا سره د لوړوزدکړو دپوهنتونو نیمګړتیابشپړه کولای شي دغه نیمګړتیازده کونکوداړتیا لاره پیدا کوي چې شاګردان یا زده کوونکي دلوړوزده کړو لپاره خپل هېواد ته د خدمت په موخه نورو هېوادونو ته په رسمي یا غیر رسمي ډول استول کیږي چې د افغانستان اساسي ستونزې له همدې ځایه راولاړیږي. د وخت په تیریدوسره پاړسوب پیداکوي.

دغه ستونزې څو برخې لري. زه دلته غواړم د هغو دري برخي راوسپړم: لومړی هغه ځوان زده کونکی چې په اسلامي روزنه سره پوره نه وي روزل شوي هغه خالي ذهن وي په لږ وخت کې د خپل ځان لپاره د بل هېواد مفکوره او د ښوونکي عکس خپلوي زده کونکی په دغه تقلید سره له اسلامي مفکوري سره نور په واټن کې راځي.

دویم: زده کونکی تر ډیره د هغو مفکورو سره اشنایې پیدا کوي چې اسلام ورسره ټکر لري. هغه به د بهرنیو سازمانونو له مېلمستیاوو څخه خوند اخلي بالاخره هیواد ته د راستنیدو سره سم یونا اشنا فکر ته کارپیل کوي. البته موږ د داسي ډیرو بیلګو شاهدان یو.

دریم: هغه زده کونکي چې د بهرني تعلیم وس او توان نلري په خپل ځان کي د مایوسۍ اوکمی احساس کوي که څه هم د هغه لیاقت ترهغه بل ډیربه وي.

د تعلیم او تربېې جرړې (ریښې) خو لا تر هغه څه پورې ډیره ځانګړتیا لري چې د هغه هیواد د مفاداتو او کلتور وده په نظرکې ونیسي. په بهرنیو هیوادونو کې په لویه پیمانه د شتمنو کورنیو زده کوونکي روزل کیږي یا د لویو منصبونو د درلودونکو اولادونه وي، طبعاً د داسې اشخاصو اولادونه په سیاسي زده کړو کې ډیره برخه اخلي یا د هغو پلرونه او میندې هغو ته دغه انتخاب کوي یا د میراث په ډول د هغوی لیوالتیا د سیاست سره وي. په هرصورت کله چې په بهرنیو هیوادونو کې د بریالي سیاست په لټه کې شي، نو د ټولو سازمانونو سیاستونه مطالعه کوي. د هغو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایډیالوژي يې په دماغ کې ځاي نيسي، يا د کوربه هيواد له روان سياست نه رنګ اخلي چې په همدي توګه د خپل مستقبل لپاره د خپلي خوښي انتخاب کوي،

د مثال په توګه که يو زده کوونکی په روسيه کې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هيواد لپاره کمونستي ایډيالوژي انتخابوي، که چا په چين کې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هيواد لپاره د کمونستۍ نظام بل ډول انتخابوي، که چا په اروپا يا په نورو لويديزو هيوادونوکې زده کړه کړي وي هغه د ځان او هيواد لپاره پانګوالي، نړيوالي او کپيټالستي يا غربې دموکراسۍ انتخاب کړي وي او که چا په يوه اسلامي هيواد کي او په يوه اسلامي چاپيريال کي زده کړه کړي وي هغه بيا د ځان اوهيواد لپاره اسلامي نظام انتخاب کړی وی چي د دغو مختلفو مفکورو بيلوالی يو ليدلای هم نه سي او ترکيب يي بيابيلي ستونزي لري.

دويم: د مسرولو اشخاصو نژدیوالی يا دوستي ده چي په ټاکلي ډول نتيجه له ځانه سره راوړي، خو د ناکافي تجربې او د کمي پوهني له امله د هيواد د ټولو وګړو، کلتور او عنعناتو اهميت يې له نظره غورځولی وي چي په همدي توګه د توپير خوځنده بهير لا پسي اوږديږي.

د بهرني کلتور وده او پايښت، لکه څنګه چي مو وړاندي د هغه ارزښت په نظر کې نيولی دلته بايدووايوچي د نړۍ هر هيواد د خپل کلتور د ودي لپاره په نه ستړي کيدونکي توګه کار کوي په نورو هيوادونو کي خپل کلتور خپروي او هغه ته رشد ورکوي، خو له بده مرغه چي زموږ خپل کلتور د ځينو خپلو خلکو لپاره شرم او عار بلل کيږي. د دې پر ځای چي خپل کلتور رسم او رواج ته وده ورکول شي هغه شاته غورځوي. د دې دوه مثاله زه د يوه شاهد په توګه په ګوتو کولای سم. يو دا چي ما خپل زوی مکتب ته د زده کړي لپاره په خپلو کلتوري او ملي جامو کې استاوه، خو د ښوونکي لخوا په څو ځله د اخطار په ډول ورته ويل شوي چي پتلون او نيکټايې د زده کونکي لپاره اجباري کار دی. که نه نو له مکتب نه به يې اخراج کړي، دلته د کلتور پر ضد عمل کول په رسمي چوکاټ کې کيږي. د دي سره سره چې نيکټايي او پتلون اصلاً د هيڅ مسلمان او افغانانو اصلي کلتور ندی چي دومره ټينګار ورباندې وشي چي يو زده کونکی يي له کبله د زده کړي له نعمت څخه محروم پاته شي دا خو لا بيل سوال دی چي افغانستان د مسلمانانو کور دی.

دریم : د اوسني جمهوري رياست ادارهٔ امور ته يو چا د دندي غوښتنليك ورکړي وو. هغه نفر ښه لياقت درلود، په اقتصادی زده کړو کې يې ماستري درلوده. د دي سره سره هغه ته ويل شوي وه چي دلته پتلون او غربي لباس اجباري دی، که نه نو د ده لپاره په افغاني کلتوري لباس کې ځای نشته. ځکه هغه سړي مسنونه ږيره اوسنتي جامي اغوستي وې. دا د چارو په اداره کې د افغانستان د جمهوري رياست لپاره مرکزي حيثيت لري.

داسې ډېر مثالونه شته چې د ږيري خريل، د بوغرې يا حجاب ليري کول او نور داسې غير شرعي افعال پکښې حتمي بلل شوي دي. همدي ته ورته اعمال او افعال د بهرني کلتور برخه ده چې زموږ په هېواد کې زموږ کلتور ته صدمه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوي او له بهرني کلتور نه رنګ اخلي. له بده مرغه چي زموږ د غربي کلتور پلوي افغانان يې په نه سترګي کيدونکي او نابللې چوپړ کې ځانونه په کلتوري نيواک کي اچوي.

د مسؤلو اشخاصو خوشباوري : لکه څنګه چې مو مخکي د دې خوشباورۍ تفصيل د عامو افغانانو لپاره ياد کړ، همدا خوشباوري په افغاني خواصو کې هم سته چې ډير خطرناکه عواقب لري، د عامو خلکو خوشباوري تر چارواکو او مسؤلو اشخاصو پوري محدوده او ليوالتيايې هم دومره مهمه وه. مثلاً ظاهرشاه چې اوسني اساسي قانون ورته د ملت د بابا لقب ورکړی دی. د ده تر شخصيت پوري داوو چې ظاهرشاه پر څمکه د خدای د رحمت سيوري دی يا دا چې هغه د اووه وليانو مرتبه لري. د هغه اطاعت فرض او مخالفت يې ګناه ده، سره د دې چې هغه ته د ملت د بابا لقب هم ورکول شو مګر هغه د مرګ تر وخته پوري د الله جل جلاله فرض حج ته هم زړه ښه نه کړ .

د کابل په ښار کې يې تر مسجدونو سينماوو ته ښه خدمت کړی د هېواد تر نورو ودانيو يې د عياشۍ حوضونه د خپلي عياشۍ لپاره ډير جوړ کړي وه او په مساجدو کې لکه د پل خشتي په مرکزي جامع کي د اوداسه د اوبو انتظام هم نه وو داچې ده غريب خپله د لمانځه سره څومره ليوالتيادرلوده دادده ذاتي مسؤليت وو. همداسې نور مثالونه ډير سته. مګر د خواصو خوشباوري بيا داسې نده د هغو خوشباورې ډيري خطرناکي پايلي لري لکه د تره کي، کارمل او کرزي غونډې کړني چې هيواد او ټولنه يې له نه جبرانېدونکو ستونزو سره مخامخ کړه، بهرنيانو ته دومره ورنژدي شول چې د هيواد د يوه وګړي وژل يابه تورو زندانونو کې د هغو اچول د هغو حق بولي. له مغرورو، ظالمو، سرټمبه وو او وژونکو بهرنيانو څخه د توقيف يا څيړنو حق هم د افغانانو په واک کې نسته. د دغو بې وارثو مظلومو افغانانوويني ورته مباح ګڼل شوي. دومره خوشباوري چې په هغه چا باندې باور وکړي چې څو ځله يې افغانستان له ورکاوي اونابودۍ سره مخامخ کړي او لوی افغانستان يې په کوچني کهول بدل کړی، دومره بياهم پرهغه چا باندې خوشباوره شي چې د افغانستان پر بدن يې د قصاب غونډې د پريکيدلو تيره چاړه په لاس کې نيولې ده دومره خوشباوره شي چې د ديني او تاريخي دښمنانو لانور هم په هيوادکې زياتوالي او دايمي اډې غواړي، دومره خوشباوري چې د الله له لاري پرته غواړي پر بله لاره ثواب ته ځان ورسوي، هسې خوشباوري چې ناروا وو ته په اسلامي ټولنه کې قانوني بڼه ورکړي، داسې خوشباوري چې د خپلو خلکو ارادې په نظر کې ونه نيسي د پرديو ارادو ته د لومړيتوب حق ورکوي.

پنځم: د ښو اړيکو په خاطر له يو بل هيواد سره په کلتوري بڼه نا رښتين چلند کول:

د دې اړيکو بيلګي اوس هم ډيري دي او ډيري وړاندې تيري شويدي چې ډير پراخ تفصيل ته اړتيا لري، زه دلته د لږو بيلګو په په راوړلو اکتفا کوم، دلته په ناسمه توګه بهرنيان تشويقول او هغو ته اطمينان ورکول يوه غولونه ده، چې خپل هيواد پکښي راښکيل کړي او يا دا چې د ملت د وګړو له اعتماد څخه ناوړه استفاده او يا معامله کول چې د ملت وګړي ترې ناخبره اوسي، د مثال په توګه له بهرنيانو سره تړون کول، خپلي خاوري ته راوستل، يا رابلل د هغو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جزئیاتو هیوادوال نه پوهول، یو ناسم او نارښتین عمل دی. یا دا چې بهرني یرغلګر تشویقول هغو ته اطمنان ورکول چې د هیواد وګړي د دوی د راتګ خنډ نه ګرځي. یا دا چې د دغه هیواد اوسیدونکې وربانديې خوشحالیږي. یا دا چې ټول هیوادوال د دوی د راتګ غوښتونکي دي، دا هم یوه ناسمه او نا رښتینې کړنه ده چې په نتیجه کې د ملت ارادې ته په ډیره سپکه او بې احترامۍ کتل کیږي، د خلکو عزت او کلتور پکښې پایمالیږي یا دا چې خلکو ته په دې سره اطمینان ورکول چې ګواکې بهرنیان د دوي د ارادې، مذهب او کلتور درناوی کوي، دلته د یوه مستامن په صفت اوسیږي، د هیواد په کورنیو او بهرنیو کړنو او پالیسیو کې لاسوهنه او مداخله نه کوي، یوازې د هېواد د اساسي قانون په چوکاټ کې د حکومت په چارو کې ورسره مرسته کوي، د حکومت پریکړو او د اولس ارادی ته په بشپړه توګه احترام کوي، په اصطلاح د افغانستان د اساسي قانون په چوکاټ کې عمل کوي ، داهم یو ناسم او نا رښتینی عمل دی چې د شبهاتو او شکونو په تولید کې ښه زیات والی راولي، یا دا چې په اقتصادي او پوځي تړونونو کې د انحصار په شکل درغلي کوي یا داچې خپل ولس تري ناخبره ساتي یا دا چې قرضي او پورونه همداراز مرستې اوکومکونه دهېواد د ابادۍ په نوم اخلي بیا هغه پر نورو بې درکه مدارکو لګوي او بار او حساب يې پر اولس اچوي. دا هغه څه دي چې په حقیقت کې ناسمي او نارښتیې کړنې بلل کیږي. د دې یوه بله نژدې بېلګه د کمونستانو ناروا پالیسۍ وې چې پخواني شوروي اتحادته په خورالوړه کچه خوشباوري وه، کمونستان چې شمېر یې تر ۱۵۰۰۰پوري رسیدلي وو په نابېره توګه په ۱۳۵۷کال د ثور پر اوومه د کودتا په ډول قدرت ته ورسیدل دا چې څومره وخت دغه چرګوني د افغانستان په غیږ کې د بل په ایډیالوژي ستر شویوه هغه به تاریخ ته پریږدو، دلته به ددغي کودتا منفي ټکو ته ورشو.

لومړۍ داچې کمونستانو په داسي وخت کې کودتا وکړه چې هیواد نسبتا د پرمختګ پر لورې ګامونه اوچت کړي وه. په اقتصادي لحاظ د دغه هیواد په تاریخ کې ډیر ښه پلانونه جوړسوي وه هیواد او هیوادوالو په سوله او سوکالی کې ژوندکاوه همداوخت د افغانستان د خپلواکۍ بیرغ ښه رپانده وو. که څه هم هغه وخت په نظام کې ډیري نیمګړتیاوي موجودوي وې او د هغو اصلاح پکاروه. ځکه په نظام کې هغه ایډیالوژۍ ننوتلي وې چې د ځینو خلکو یاشخصیتونو احساسات يې راپارولي وه. دغه نیمګړتیاوي په اسلامي افکارو باندې پوره کیدلای شوې، خو په یوه کفري او غیراسلامي نظریه او فکر سره د نظام راپرځول یوه لویه فاجعه او نه جبرانیدونکی جرم وو چې په هیڅ توګه د دغي خونړۍ او ناروا کودتا ضرورت نه وو.

کمونستانو د خپلي واکمنۍ د ساتني لپاره له پخواني شوروي اتحاد څخه د مداخلي غوښتنه وکړه چې د دوی ریږدیدلي او کړپیدلي پښې د هغو په متو ټینګي کړي، څو د دوی قدرت ته بقا ورکړي او د افغانستان د مسلمان ولس د پاڅون سره خپلي ناروا دښمنۍ ته پیاوړتیا ورکړي. دلته کمونستانو دوه څیزونه چې بیخي ډیر مهم وه له نظره غورځولي وه: لومړی د مذهبي علمای کرامو او مذهبي چارو اهمیت او ارزښت وو دویم د ملت د وګړو اراده: ځکه هر واکمن ته پکار ده چې تر ټولو وړاندې د خپلو خلکو اراده په نظر کې ونیسي او د هغو سره د ډیرو لویو او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهمو اقداماتو په اړه سلا مشوره وکړي او د هیواد د سترو لارښوونکو هم فکري او همکاري را جلب کړي او د هغو نظرونه په غور سره مطالعه کړي. خو کمونستانو د دي پروا ونکړه او په ډیره بې پروایۍ سره یې د مذهب او د خلکو د ارادې سپکاوی وکړ.

افغاني کمونستانو په دوو ناسمو او نارښتینو ټکو بهرني یرغلګر وغولول، لومړی د کمونستۍ بدمرغ نظام سره د افغانستان د وګړو مینه اولیوالتیا. دویم: د هغو د راتګ په اړه د افغانستان د خلکو د اکثریت توافق. د مثال په توګه هغو کریملین او برژنیف ته ډاډ ورکړی وو چې د افغانستان خلك له کمونستي نظام سره مخالفت نه لري. خلک ټوله د شاهي کورنۍ له انحصار څخه تنګ شوي دي، په ځانګړې توګه بې وزلې او غریبه طبقه خلک لکه بزګر، کوچیان او داسي نوري کورنۍ. د همدغو څو ګوډاګیو په مرسته د کمونستي نظام د ټینګولو لپاره د پخواني شوروي اتحاد زورځواکو سرو لښکرو په ډیره بې رحمۍ پر افغانستان باندې یرغل وکړ د دغو ناولو اشخاصو مفکوره په دغه یرغل کې مهم او مثبت رول درلود. د دې پوچ مغزو په نظر له یوه نه ماتیدونکي ځواك سره زیاته مرسته کول د افغانانو هیله ده او ډیر افغانان د شوروي اتحاد د سرو پوځونو له راتګ سره مخالفت نه لري. په همداسې بلنه کې ناسم او نارښتین ویلو عمل وشو څکه نو د سرو لښکرو راتګ او د هغو یرغل په دغه اسلامي اوسنتي هیواد کې ښه استقبال نه شو او نه خلکو ته د قبول وړ عمل وو چې کمونستانو پرې اقدام وکړ چې په نتیجه کې هم دوی او هم سرې نړۍ خوري لښکري په غم واوښتې. استکباري قوت یې ټوټه ټوټه سو. په شرمونووشرمیدل زموږ ښکلی افغانستان یې هم د ویرونو او غمونو په سیلابونو لاهو کړ.

دویم مثال د افغانستان د اسلامي امارت دوره ده. د افغانستان اسلامي امارت د افغانانو لخوا ښه استقبال شو، پیاوړی شو اوسترتوب ته ورسید، که څه هم واکمن د ناسم او نارښتین بهیر مصداق نشي کیدلای، خو په بهرنۍ سیاست کې یې نمیګړتیا ډیره وه. په عامه توګه خوشباوري چې په ټولو افغانانو کې ډیره ده، په دغه نظام کې هم د صداقت باوجود ډیره وه، چې هغه د یوه لوی مشکل سبب وګرځیده. دلته دوه لوی عاملونه باید تر څیړني لاندې ونیسم. لومړۍ خوشباوري د اسامه بن لادن او د هغه د شبکې(نیټ ورك) په هکله وه. دویم د ګاونډې هیواد پاکستان او نورو مسلمانانو په هکله. اسامه بن لادن که څه هم د رباني صاحب د حکومت په وخت کې افغانستان ته رادعوت سوي او راغلی وو، خو طالبانو ته ییګ د ورنژدې کیدو پر وخت یو ښه باوري ټاټوبی خپل کړ. ښه کوربه ورته په خپل کورکي د میلمه پالنې ټېر پرانستی، که څه هم اسامه مجاهد مسلمان او د افغانستان د خلکو میلمه وو؛ خو تر ډیره یې د افغانستان د خلکو، په تیره د اسلامي امارت د محترم زعیم له خوشباورۍ او خوا خوږۍ څخه استفاده وکړه.

پاکستان که څه هم د افغانانو لپاره د هجرت د دویم کور مانا درلوده، په سخت مشکل او ډیر بد حالت کې یې د هغو لاس نیوی کړی وو، خو بیا هم پر افغانستان باندې د انحصار په لټه کې وو. پاکستان نه غوښتل چې افغانستان د یوه معتدل سیاست په رڼا کې له نړۍ سره سترګي وجنګوي. پاکستان په ډیر زیات زیار سره هڅه کوله چې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان اسلامي امارت اړیکي د نوري نړۍ سره د پاکستان له لارې ترسره سي. په همدغه چوکاټ کي يې له افغانستان سره دوستي او همکاري دواړه ښودل. افغانستان هم د ګاونډي او اسلامي هیواد په توګه تر ډیره ورباندې ښه باور درلود. دويم مذهبي علمای کرامو او نورو تنظیمونو چې په افغاني معتدل نظام کې يې د سر ننه ایستلو هڅي کولي، په افغانستان کې هغه څه غوښتل چې په پاکستان کې يې ګ نه غوښتل او يا ورسره دومره حساسيت نه ښيي. چې د غه ډول پالیسیو هم د افغانستان په وړاندی د ډیري خوشباوری انګیرنه درلودله. له بلي خوا د پاکستان هغه حکومت چې د مشرف خبیث په مشري يې د افغانستان د اسلامي امارت د له منځه وړلو لپاره د مسلمانانو په ورکړه او خرڅولو هم صرفه ونکړه، د پاکستان حکومت خپلي اډې د افغانانو او افغانستان پر ضد د امریکا په واك کې ورکړي. په حسن ابدال، تربیله ډیم، جیکب آباد او ډالبندین کي يې هوايي فضا د هغو په اختیار کي ورکړه ان تر دې لیکلو پوري چي په۲۰۱۰کي بشپړه سوه د امریکایانو ټول بمونه، ټانکونه، ګولۍ او د وژلو او ژوبلولو نور څه هم د پاکستان له لاري افغانستان ته د مسلمانانو د وژلو لپاره راځي چې تر اوسه پکښي تر یو سل او دېرش زره کسان په همدغو موادو په شهادت رسیدلي دي. داچي څومره کورونه او کلي وران سوي دي دا لا بېله خبره ده. هر هغه څه يې وکړه چې مسلمان افغانان ووژني، هیواد يې خراب شي، خلك يې بې عزته شي بیا هم ورباندې د یوي ذري اعتماد کول دخوشباوری مانا در لوده؟؟.

دريم مثال د غربي دموکراسی روان دوردی.

د اوسنۍ غربي دموکراسۍ په څواکمني کي هم د ناسم او نارښتین سلوک اعمال لیدل کیږي. د لته هم ډېري ډېري منفوري بېلګي ترسترګو کیږي. غواړم څو بېلګي د مثال په توګه راوسپړم: لومړی د دموکراسۍ سره د خلکو مذهبي او ملي لیوالتیا او مناسب وخت. دويم له بهرنیو یرغلګرو قواوو سره د خلکو توافق. دريم بهرنۍ نړۍ ته د باور اطمینان او د ستونزو له منځه تلل.

لومړی: دابه څومره حقیقیت وي چې د افغانستان هغه ولس چې

د اسلامي سپېڅلي شریعت او اسماني نظام په هیله يې په میلیونونو انسانان او ښکلي ځوانان قرباني ورکړیدي، هجرت يې کړي او د خپل ښکلی هېواد ټولي شتمنۍ يې قرباني کړي، موافق وي چې د هغو د ټولو هیلو پر خلاف غربې ډول دموکراسي پلي شي، که څه هم افغانان له مشروع ازادی سره تاریخي لیوالتیا لري، خو د اسلام د سپیڅلي مذهب په وړاندي هیڅ ډول قانون ته لیواله نه دي. اوس به د دموکراسۍ نظام ته راشو. که په ښه غور سره وکتل شي چې د اسلام چوکاټ د احاطي په توګه درزمن اوداغي نشي نو بیا هرڅه مباح دي هیڅ مشکل نشته چې د مباحاتو پر پرانستې لاره ځانته لاسته راوړنه ولري، خو که د دې په خلاف کاروشي نو بیا به بدبختي رابخښي، هر هغه نظام چې امنیت پکښي تامینیږي، د خلکو حقوق پکښي ساتل کیږي، شرعي نیمګړتیا ونلري، په اصولو کې له اسلام سره ټکر ونلري هغه ته شرعي صبغه ورکول کیږي. که د دموکراسۍ ماناداوي چې حکومت د ولس په عامه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتخاب سره وتړاکل شي هم دا قانون په اسلام کې د ډېره اوږده مهاله پلي شویدی، خلفای راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین د صحابهٔ کرامو رضوان الله علیهم اجمعین په انتخاب سره د اسلام د لوی خلافت دندې ترلاسه کړیدي. مګر ښکاره فرق یې دا دی چې د غرا محمدی شریعت سره به د بدعت او یا منهي او منکر ښکارندوی نه وي. اسلام په حقیقت کې د نصرانیت او یهودیت له ادیانو سره توپیر لري. ځکه په تورات او انجیل کې له احکامو او ابلاغو پرته د یوه حکومتي نظام قانون وجود نلري، نو له همدې کبله په غربي نړۍ کې حکومت او مذهب بېل ساتل شوي، مګر اسلام د انسانانو اجتماعي او شخصي ژوند ټول احاطه کړي او د ژوند د ټولو چارو لپاره که حکومت وي او که تجارت، دعوی وي که د بشر حقوق کافي تګلاره لري. نو په داسې شرائطو او امتیازاتو کې د دې ضرورت نشته او نه هم مذهبي علمای کرام د دې اجازه ورکوي چې د سیکولر نظام په ډول حکومت او مذهب بیل وساتل شي.

بیا هم راځو امریکایې تقلید ته.

دغه امریکایې میتود یا دموکراسي په هېواد کې په داسې نوم معرفي شوه، چې ګواکې د هرچا حق، د بشر حق، مذهبي حق، کلتوري حق، د ښځې او نر حق پکښې خوندي ساتل شویدي، په نهایې شکل سره به د عدل او انصاف فیصلې کیږي، هیواد ته به امنیت راځي، پر هیچا به ظلم او تیری نه کیږي. بهرني یرغلګرقوتونه به له خلکو سره د افغانستان په ابادۍ کې مرسته کوي، مذهبي او کلتوري عنعناتو ته به پوره درناوی کوي، خو دغه ژمني د عمل په ډګر کې هیڅ پلي نه شوې. دلته بیا هم د ناسم او نارښتیا ویلو عمل شوی دی. البته دا د دې لپاره چې بهرنیان دېته لیواله شي چې افغانستان د اسلام ضدغربي دموکراسۍ لپاره په لیوالتیاسره اماده ګي لري او یا دا چې خلکو ته په بې مفهومه تبلیغ ذهنیت ورکول شوي چې دغه دودیزه غربي دموکراسي له اسلامي او ملي کلتور سره هیڅ تضاد نه لري. یو بل علت داهم کېدلای سي چې له بهرنیو یرغلګرو قوتونو سره له ډېره وخته د افغانانو حساسیت موجود دی او موجود به وي همدارنګه زاړه زخمونه لاهم تراوسه د وینو بوی ورکوي. په داسي شرائطو کې بهرنی یرغلګر تشویقول چې ګواکې د هیواد اکثریت وګړي دوی ته خوشبین او لیواله دې او هیچا ته به اجازه ور نه کړي چې د بهرنیو یرغلګرو په وړاندې لاس، پښه او خوله وخوځوي، داهم د نه رښتیا او ناسمو ویلو ناکامه پالیسي وه چې د ملت د ارادې په مخالفت کې لټول شوي وه.اړینه ده چې دلته دا متل هم وویل شي (زورغونډۍ هواره وي).

یو بل کار چې اوس تازه کمپاین ورته پیل سوی دی هغه د امریکا د وینو خوړونکو یرغلګرو دایمي اډې دي ، څنګه چې دا اوسنی قدرت د بهرنیو کمپنیو او انجوګانو د پخوانیو کارمندانو او شمالي ټلوالي سره دي چې اکثریت بهرني تابعیتونه لري غواړي د دغه قدرت د ساتلو او بقا لپاره د امریکا د یرغلګرو د دایمي پاته کېدو لپاره کمپاین وکړي . مطبوعات چې تر ډېره د غربیانو په پنډ او پیسو چلیږي هم دې خبري ته داسي کسان د تبصرو لپاره را غواړي چې همدغه نظریات تایید کړي داسي هم امکان لري چې د لویي جرګې په نامه یو څو معلوم کسان د بډو او پیسو په زور راولي او د ملت د نماینده ګانو نوم ورکړي او دغه ناروا پروژه ورباندي پاس کړي او بیا د امریکایانو دایمي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړوته چي د دايمي ستونزي په معنا دي قانوني بڼه ورکړي. دا هم د ناسمو کړنو او ويلو ناکامه پروسې دي چي د خلکو په اوسنيو شرايطو کي موږ د خلکو هيڅ واقعي نماينده گان نه لرو ، نه په پارلمان کي ، نه په جرگه کي ، نه په کابينه کي او نه هم جمهور رئيس د خلکو واقعي نماينده دی. ځکه چي هيواد عملاً اشغال دی . هر څه د يرغلگرو په خوښه اوړي او را اوړي. جمهور رئيس غريب د ناوسۍ له امله په عام محضر کي ژاړي . په هيواد کي سراسري جنگ روان دی د خلکو او حکومت تر منځ فاصله د مځکي او آسمان غوندي ده. نو څنگه ممکنه ده چي د هيواد په نماينده گي د چا سره قرارداد وکړي . ښه به داوي چي همدا اوس يوازي په ورځنيو کارونو او اړتياوو باندي اکتفا وکړي او د داسي طولاني او اوږدو قراردادونو څخه ځان وساتي کوم چي د افغانستان د مستقبل سره تړلي دي تر څو په افغانستان کي پوره امن او رشتيانی او حقيقي نماينده حکومت راځي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنی سیاست

د افغانستان کورنی سیاست له ډېرو اوږدو زمانو څخه ترینګلتیا او پیچلتیا لري او په تحمل باندې نه ولاړه پالیسي د دغه ترینګلتیا کلکه جرړه ده. د انحصار او میراث یا په قومي توپیرونو کې ځان ځاني لټول شوي، د ډېرو رکنونو په مجاز کې پاینښت په ناسم او نارشتین شکل سره شوي دی دلته هم ډیر څیزونه علتونه او بیلګي لیدل کیږي چې د دغو پیچلتیااوواسباب جوړوي، مګر زه هغه نکتي څیړل غواړم چې زما فکریې زما د لنډ عمر په لړ کې ادراك کړیدی. هغه اته علتونه دي چې مایې تر ډیره په څیړنه کې لاس ته راوړنه او بریا موندلې ده.

لومړی د قدرت انحصار، دویم د تحمل کمښت، دریم د ضوابطو پر ځاي روابطو ته ترجیح ورکول، څلورم تعصب ته وده ورکول، پنځم اداري نیمګړتیا، شپږم د اشخاصو په رجحان سره بهرنۍ سیاست، اووم د قدرت د ټینګښت لپاره د اشخاصو ضایع کول،اتم د قضایې قوي نه ناپیلتوب.

په قدرت کې انحصار یا د قدرت انحصار په افغانستان کې یو عمده علت دی چې تل یې د خلکو احساسات راپاروليي یازخمي کړي دي. کله د یوې کورنۍ لخوا او کله د یوه تنظیم لخوا او کله د یوه سمت لخوا کله په یوه ایډیالوژي اوکله په بله ایډیالوژي سره، خو دا ټول انحصارونه که په انحصار کې انحصار وي او که په یوڅه پراخوالي کې انحصار وي،د دغه هیواد لپاره ښه پایلي نلري، د انحصار مرض تر ډیره وخته پوري او له ډیره وخت نه په افغانانو کې یو ساري او مهلك مرض دی چې په هیواد کې یې د قابلیت او حقیقت رکن شنډ کړي او خنثی کوي یې چې په دې سره دخلکو مشروع حقوق له منځه وړي د عدل او انصاف تله کښته کیږي او یا له منځه ځي، که موږ د دې مثالونه وګورو او بیا پرې بې پرې قضاوت وکړو، نو له ۱۸۰۰زیږدیز کال څخه راپدیخوا بیا تر اوسه پوري په هر نظام کې دا مرض موجود وو اوس هم موجود دی بیاهم کیدای سي وده وکړي او کیدای شي بیا هم جرړي وکړي.

کله چې یو شخص په دې مانا چې کافي تجربه او پوهه لري، د علم په نعمت سره منور دی له اسلامي او ملي کلتور سره یې پوره روږدوالی ثابت شي، نو له همدي کبله خلك ورته د اعتماد سپارنه کوي او په هغه سره بسنه کوي، خو کله چې هغه د مسرولیت پیټي پر څټ واچوي بیا یې خپل حق وګڼي، د ګټلو لپاره یې خلك وژني، بندیانوي او بې عزته کوي یې. مشروع او نامشروع واړه ځانته مشروع ګڼي، منګولي په درانه پیټي او قدرت پسي لا مضبوطي او ښه ښخي کړي، آن تردې چې ورپوري ښریښ غوندې شي، روا نا روا ښه او بد ټوله شاته وغورځوي یادا چې د حکومتونو سمتونو انډول په هغه چا باندې سمبالوی او ساتي چې په قومي شکل رینبې سره ولري او په دې ډول په غلوونکي شکل سره انحصار وساتي یا دا چې یو واکمن ټولي چاري او یا ډیري مهمي چاري خپله سرته رسوي بل چاته په کې د مداخلي حق هم نه ورکوي، یا دا چې ورسپارل سوي شخص ته په خپله دنده کې صلاحیت نه ورکوي، یا دا چې د اداري په چوکاټ کې د مسرول انتخاب د صلاحیت په نه درلودلو انحصار کیږي، د مثال په توګه یو شخص په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزيرسره نومول کيږي خو د وزارت په چارو کې دومره واك نه لري چې څومره دهغه مقام صلاحيت وي او په نامه وزير صاحب بلل کيږي. همدارنګه معين، رئيس او امثال يې دي چې په لاندې او کښته توګه نومول کيږي، تري بده استفاده کيږي په همدې ناوړو کارونوسره د خلکو صبر او زغم تر کنترول وزي چې کله نا کله د انقلابونو زيږنده فکرونه توليدوي.

د تحمل کمښت، تحمل، حلم زغم او صبر دا تر ټولو غوره صفتونه دي چې په چاکې دغه غوره صفت موجود وي بې له شکه چې بې ساري نعمت دی، دنيا د تحمل او زغم يو ښه ځانګړي درس تر شا پرې ايښي دی. زغم او صبر د الله له صفاتو څخه يو عظيم صفت دی چې په مبارکو اسماء الحسنی کې هغه د ځان لپاره يو اسم انتخاب کړيدی، په قرآنکريم کې دغه د حليم مبارک نوم په ډيرو مواردو کې ذکر شوی دی، چې پروردګار د خپلو د ښمنانو په موردکې هم زيات استعمال کړيدی. همدارنګه زموږ د ستر لارښود محمدرسول الله صلی الله عليه وسلم په صفاتو کې د حلم او زغم صفات ډير زيات دي، که د حضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم په مناقبو کې فکر وکړو نو ډير ځله به په ډيرو مواردوکې له زغم او صبرنه کار اخستل شويوي، داسې ډيري بيلګې شته چې رسول الله صلی الله عليه وسلم زغم او تحمل کړيدی. همدارنګه صحابه کرامو د دې لاري پيروي کړيده.

داسې ډيري بيلګې سته په ډيرو مواردو کې به د رسول الله په مخ کې صحابه کرام په يو کار کې د زغم ياد نه تحمل په وجه ولاړيدل او د رسول الله نه به يې اجازه غوښتله چې مداخله وکړي لکه د حديبيې په سوله کې چې کوم د تړون او توافق ليك ليکل کيدی په هغه ليکښتې د محمد رسول الله له نامه څخه (د رسول الله) الفاظ لري کړای شول چې پدې سره حضرت علي او نورو صحابه وو زغم نه شواي کولای، خو رسول الله هم خپله زغم کاوه او هم يې صحابه کرامو ته د زغم او صبر توصيه کوله. د عبدالله بن ابي منافق يوه واقعه وه، چې په ډيرو مواردو کې يې ګ کفارو ته جاسوسي کوله، په مسلمانانو پسي به يې تبليغ کاوه، حتی دغه مبارك ايت د دە له خولې، د ده پر منافقت شاهدي ورکوي، چې:

]المنافقون:۸[

ژباړه: که چيرته موږ سالم او جوړ له جنګه مديني منوري ته ستانه سولو نووبه ګرځوو عزت مند د دغې مديني منوري ذليله اوخوار .

چې مطلب يې رسول الله وو. د ده په نفاق ټوله صحابه پوهيدل، حضرت عمر او ډيرو صحابهٔ کرامو د ده د زوی په شمول له رسول الله نه اجازه غوښتله چې هغه ووژني، خو رسول الله د دې لپاره چې کفار ونه وايې چې رسول الله ګواکېاوس خپل ملګري وژني، له زغمه کار اخيست او هغه ته يې څه نه ويل؛ حتی د هغه د ښخيدلو په وخت کې د هغه د زوی په غوښتنه د هغه جنازي ته ورغلی او لمونځ يې ورباندې وکړ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه بله واقعه : کله چې حَاطِبِ بْنِ دِبي بَلْتَعَی د مکي معظمي مشرکينو ته خط واستاوه او هغو ته يې د رسول الله د پلان په اړه معلومات ليکلي وه، وروسته د وحي په ذريعه کشف او ونيول شول، ډيرو صحابهٔ کرامو غوښتل چې سريې ځني ووهي، خو بيا هم رسول الله خپل زغم وښود او هم يې صحابهٔ کرام دهغه له وژلو کړل.

دلته داسي معلوميږي چې د زغم نه کول هغه څه له لاسه ورکوي چې د انسان او ټولني لپاره پکښي ډيري گټي نغښتي وي، زموږ په ټولنه کې د تاوتريخوالي ډير اړخونه د نه زغم له کبله راخوتيدلي او ستر شويدي چې ډير نژدي او ساده مثال يې په افغانستان کې د کمونست نظام تر نسکوريدو وروسته د مجاهدينو تر منځ نه تحمل او نه زغم دی. مجاهدينو هغه وياړ په ډيره قرباني او ښه ميرانه وگاټه چې نړی ورته له حيرته گوته په غاښ وه. مجاهدينو هغه وياړ وگاټه چې د نړی مسلمانانو يبگ له ډيره وخته انتظار کاوه. مجاهدينو هغه وياړ وگاټه، چې دري ميليونو شهيدانو يې په قبرونو کې، زرگونو کونډو او يتيمانو يې په کورونوکې او د وطن په ميليونونو مهاجرينو يې په پرديو ليري او نږدي هيوادونو کې هيله درلوده، خو دا گټه څه شوه،دا وياړونه ولي په خړو اوبوباندې لاهوسوه، جواب دادی چې دا هر څه د نه تحمل او نه زغم په وجه درهم برهم شول. جهاد بدنام سو، هيواد خراب او خلك نور هم په کړاوونو او ستونزو اخته سول چې تر اوسه هم دويم نسل پکښي زيږي، لوييږي او بيا پنا کيږي. خونه په تدبير، نه په زور او نه په پوهه ورته د حل لاره وموندل شوه، دلته به يوازې د حکمتيار او مسعود، د خود خواهی، تکبر، تنگ نظری او په اسلام کې دنه زغم هغه بدي پايلي وگورو چې هيواد ته يې څه ناورينونه راوړل، د هغو په نتيجه کې دوی ته څه پيبښ شوه، د جهاد تر برياليتوب وروسته د حکمتيار او مسعود په منځ کې څه موجود وو، دواړو په ظاهره د جهاد، اسلام او وطن د گټو او ازادۍ دعوه کوله .

دا مشترکات ترټولومهم وه. د دې دعوی ورته ښه زمينه برابره سوه د هر څه امکانات لاس ته ورغله، که هغو زغم او تحمل کړي وای او خبره يې بيرته د لرو او ورو اختلافاتو په خاطر خدای او رسول ته سپارلي وای، نو بيا به افغانستان په نړۍ کې يو خپلواك، تاريخي او قهرمان هيواد وای. خلکو به يې په سوکالي کې له درناوي ډک ژوند کولای. همدا ډول دويم مثال د طالبانو او شمالي ټلوالي تر منځ د نه تحمل او نه زغم خبره وه. که په هغه وخت کې بيا هم په دې مبارك آيت سره په اخلاص عمل شوي وای چې:

]النساء : 59[

ژباړه: که په څه کې مو شخړه سوه ، نو الله او رسول ته يې ور وگرځوئ ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کې ډيره ښه ده .

نو بيا به ولي هغه څه منځ ته راتلای چې راغله او د هغو نتيجه مو وليده. که اوس هم پردغه لاره فکر وشي گټه رسولای شي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر ضوابطو روابطو ته ترجیح ورکول : دا مسئله یوازي په اهلیت پوري نشي تړل کیدلای په دې مسئله کې د قوم پالنې ، سیمې پالنې او انډیوالۍ علایم ډېر لیدل کیږي. د دې مشکل ډېر تفصیل ته ضرورت نه لیدل کیږي ځکه چې دا بدیهیات دي. ټول خلك په پوهیدلي او ورباندې پوهیږي. دغه رنځ د پخوا څخه جرړې کړیدي، مګر اوس یې نوره هم وده کړې. که څه هم له ځینو بې عمله خولو څخه اوریدل کیږي چې د ملي جوړښت په نامه کار اهل کارو ته ورسپارل کیږي، مګر داټولې د حال خبرې دي. په حقیقت کې بیا همهغه څه کیږي چې کیدل او یا نور ډېر رمزونه ورسره مله شوي دي.

تعصب ته وده ورکول: تعصب یوه ګرمه او پټه ماده ده چې په هر انسان کې وجود لري او هر سړی له دې مادې څخه څه ناڅه ګټه کوي خو په ځینو خلکو کې بیا دعادې شکل په مقایسه ډېر قوت لري، که څه هم دایو مهلك او نه جوړېدونکي مرض دی، خو بیا هم دعلاج لپاره ضرور دوا لري. خو اړینه خبره داده چې څوك په دې سره قناعت وکړي چې دی په دغه ناوړه رنځ مبتلا دی او د هغه درمل کولو ته زړه ښه کړي. په افغانستان کې د تعصب ماده له ډیره وخته پالل شوې، وده ورکول شوی او کار تري اخستل شویدی خو دعلاج لپاره یې کمه او ناکافي هڅه شویده. په افغاني ټولنه کې دا ماده پلنې جرړې لري مګر بل تري ګټه اخستې، مذهبي، ژبني، منطقوي، قومي، کلتوري عوامل د تعصب اساسي جرړې دي. موږ د دې شاهدان یو چې دا ټولې مادې د دغه هیواد په لنډ تاریخ کې ازمویل شویدي چې دا هم ډېر تفصیل ته اړتیا نلري. یوازې بوی یې زموږ لپارهکفایت کوي. زه نه غواړم چې د دغو بیلګو مثالونه زیات روښانه کړم ځکه چې دا مثالونه ښه روښانه دی فقط دومره ورته ګوته نیسم چې تعصب په ډول ډول بڼو یو له هغو رنځونوڅخه دی چې په موږ کې خپور شوي خو علاج یې پکار دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري نيمګړتيا

اداري نيمګړتيا تر ډيره د هيواد تر نظامونو پوري اړه لري. په هيواد کي يو نظام تربل نظامه پوري توپير لري خو څه ناڅه نيمګړتيا په هر نظام او هر چا کي وجود لري، اداره که څه هم ډيرو اړخونو ته په پام سره ډيره اړتيا لري دايو مثبت حقيقت دی خو نيمګړتيا د هري اداري اکثره تر ښه علم ، پوهي او کاری تجربي پوري اړه لري، لکه څنګه چې وړاندي وويل شوه د ملت او وګړو چاري تر ډيره تر اداري پوري موقوفي دي. که په اداره کې نيمګړتيا وجود ولري نو مانا يې داده چې دغه نيمګړتيا د هيوادوالو پر ټولو چارو باندې منفي تاثير غورځوي، مثلا په اداره کې تعصب کول، رشوت اخستل، ظلم کول اويا د ظالم او ظلم پلوي کول، څلور واړه هغه څه دي چې په خلکو کې ستونزي پيدا کوي، دغه ستونزي د وخت په تيريدو سره نفرت زيږوي په نتيجه کې د دغه نفرت په قوت سره يوه فاصله رامنځته کيږي. دلته ددغو څلورو ټکو او علتونو په پام کې نيول ډير اړين دي چې په پوره پاملرنه ددغه پرمختګ لاره ډب کړای شي.

د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سياست:

بهرنی سياست د کورني سياست عمده جز دی چې په سياسي، اقتصادي او امنيتي چاروکې مثبت او عمده نقش لري. له همدي کبله چې د هيوادوالو برخليك په څو برخو کې د بهرني سياست او پاليسيو سره تړلی دی چې هغه د ژوند بوختيا ، ليوالتيا او بشپړتيا تشکيلوي له همدې کبله پکار ده چې په دغه عمده عنصرکې ډير ژور تحقيق وشي ترڅو د هيواد جغرافيايي او کلتوري ارزښت په نظر کې ونيول شي، مذهبي مقدسات او سپڅلتيا د چوکاټ په توګه اساس وګڼل سي، ملي منافعو ته پوره پاملرنه وشي، امنيتي، اقتصادی مشترکات وڅيړل شي او بيا د هغه په رڼا کې بريالی تګلاره جوړه شي، مګر په خواشينی سره ويلای سو چې په افغانستان کې بهرني سياست د ملي منافعو پر ځای شخصي منافعو په واك کې اخستي او تري بيځايه استفاده سويده، که موږ د دې ډيري بيلګې وګورو ډير ځله مونډلای شوچې منفي پايلي يې څومره ژوري ستونزي راټوکوي. پري پوهيدلي شو چې په راتلونکې کې تري ښه تجربه اخستلای شو خو مهمه داده چې په ځير او حقيقت سره ورته وګورو يا وکتلای شي، د دې ښه اولنۍ مثال دکمونستانو د واکمنۍ په وخت دافغانستان منفي سياست وو چې له پخواني شوروي اتحاد سره څومره نژدي شوي وو، د هغو ټول شرائط يې منلي وه. د هغوی راتګ ته يې په مينه او محبت سره ښه راغلاست ويلي وو. د هغو توجه يې ځانونو ته راجلب کړي وه، مګر دا ټوله د اشخاصو د سياست لاره ، تګلاره او کړنلاره وه، نه د ملت صلاح مشوره او نه د حکومت ټولواکي پکښې نغښتيوه.

له بده مرغه تر هغه وروسته رباني صاحب د خپلي واکمنۍ په وخت کې د هغه ترخه پړاو په ليدوسره يوځلي بيا د روسانو په غيږکې ملت وروغورځاوه. د ټوله هيواد د خرابيو ورانيو د خلکو پر پت او عزت د لوبوکولو، د دريو ميلونو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهیدانو وینو، د یو نیم میلیون معیوبینو پري شوي لاسونه او پښې او د هغو وتلي سترګي د اووه میلیونوافغانانو د هجرت ناخوالي روسانو ته بخښل، هغوی بیګناه ګڼل، د دوستۍ لاس ورکول بیا هم دافغانانو ملي سیاست نه وو، بلکي د اشخاصو د سیاست تګلاره وه.

هم دارنګه د اسلامي امارت په دور کې د اسامه مغلق او سخت مشکل چې تر پایه ورته د حل لاره پیدا نشوه، افغانستان ورسره په حیرانوونکي، دردوونکي، ویرانوونکي برخلیك اخته شو د اشخاصو د سیاست تګلاره وه، همدارنګه د کرزي په دوران کې غربې دموکراسي راوستل، کفارو ته په افغانستان کې بې حده او بي سرحده واکمني او اختیار ورکول. دقوم معزز علما او معزز خلك توهینول او بندي کول، د هیواد کلي اوکورونو بمبارول په زرګونو معصوم افغانان وژل او بالاخره د دې زمینه برابرول چې په دې سپېڅلي هیواد کې د دوی ناولي قدمونه ثابت پاته سي او دایمي اډې ولري هم د یوڅو اشخاصو د سیاست تګلاره ده د افغانانو د سیاست تګلاره په تاریخي لحاظ د داسې تګلاري تصورهم نسي کولای، همداسې په روان بحران کې د ګاونډیو هیوادونو په دښمنۍ کې ګرمیدل، سختیدل، او بالاخره دهغو د دفاع نه کولو کمزوري یاناوسي هم د اشخاصو د سیاست تګلاره ده، داسې ډیري نموني لیدل کیږي چې یو واکمن د څو اشخاصو د خوشحاله کولو او د هغوی د ضرر د دفع کولو لپاره په یوه بې طرفه، معقول، او معتدل سیاست باندي استقامت نه کوي، هغه لاره چې د ملي امنیت ملي ګټو د خوندیتوب دوامي تقاضا کوي له نظره غورځوي، که څه هم په لنډ مهالې تګلاره کې په تدریجي شکل سره نوري ناخوالي راوړي .

اووم: د اشخاصو تلفول وژل یا د لاسه ورکول:

د نړۍ په هرهیواد کې با تجربه، روشن فکره، مدققین علما ، په هره زمانه کې د هیواد لپاره یوه ښه او ګټوره هسته بلل کیږي، په ټوله نړۍ کې د داسې هستۍ لپاره په ډیره دقیقه توګه هڅې کیږي چې داسې هستي په ډیره ښه او محترمه توګه وساتل شي، پرته له دې چې هغه شخص د حکومت له کړو سره موافق دی او که مخالف دی. دایوه طبعي خبره ده چې د هر هیواد وګړي له خپل هیواد سره مینه او محبت لري. همدارنګه په ځینو هیوادنوکې په ځانګړي ډول په اسلامي هېوادونوکې مذهبې امور هم د پام وړدي خو په مجموع کې له مذهب، وطن او کلتور سره د خلکو مینه او محبت موجود وي، کېدای سي یوازي توپیر په دې کې وي چې څوك دین او مذهب، څوك ملي منافعو او څوك کلتوري عنعناتو ته یو پر بل ترجیح ورکوي، خو اصلي مینه تر ډیره پر ځای پاتي وي.که موږ دقیق وګورو دلته دا اساسونو څیړنه ډیر څه را برسیره کوي چې په هغه کي د خلکو احساسات توپیر لري، د چاسره یوازي د دین احساس وي او له چا سره یوازي د وطن احساس وي، له چا سره د شخصي ګټو احساس وي، دلته دوه احساسه وجود لري چې یوازي د دین او یوازي د شخصي ګټو،که دغه منفرد احساسات د وطن له احساساتو سره یوځای نه وي ډیرځله پریوه پیچلي لور پرمختګ کوي چې په نتیجه کې د احساساتودخل نه راځي همدغه یوپیرکیدای شي دستونزو بنیادجوړسي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیرته به اشخاصو ته راشو، دلته تر ډیره د خلکو توپیر په احساساتو پوري اړه لري خو په ژوند کې هر چا د خپل ځان لپاره یوه ګوښه اختیار کړیده په هغه کې یو اجتماعي فکر لري،هرڅوک یا په مخالفت کې ګڼه لټوي او یا په موافقت کې دا چې څوك په ثواب او څوك په خطا کي دی له دې نه بیا تحلیل کوونکي، تجزیه کوونکي اوعوام خلک ګڼه اخلي.

دلته به په یوه لنډ مثال سره اکتفا وکړو، مثلا که د یوه سړي سره یوازي د وطن احساس وي هغه یوازي د وطن جوړول، ودانول او پرمخ تلل په نظر کې نیولي وي، د دی لپاره هره لاره لټوي چې تري ګټه واخلي، پیسې پیدا کوي او ملاتړ ډیروي، خو د مذهب او کلتور ارزښت یې په نظر کې پوره نه وي نیولي او نه د هغه په اهمیت پوهیږي هغه پر هر چا باندي د ځان فکرکوي، ځکه نو د ملي ګټو د پرمختګ لپاره له کفارو سره راشه درشه، معامله او ادغام ورته ښه کار ښکاري، مګر بالعکس یو بل شخص چې یوازې د دین احساس ورسره وي یا د دین او وطن دواړو احساس ورسره وي هغه بیا کفري معامله او ادغام د وطن او دین د ګټو په تاوان بولي، د ځان په وینو یې مقابله کوي او دا د ځان حق بولي ترڅو ټول امکانات په کار واچوي، خو که دلته یو احساس وڅیړو هغه له وطن سره د میني او محبت احساس دی چې په دواړو کې وجود لري، که دلته دواړه احساسه سره یو شي او یا تجزیه کوونکي تري کوچ وباسي، نو مثبته نتیجه تري اخیستلای شي، د دی پر ځای چې د داسي فکر څښتن بندي، تبعید یا ووژل شي. ځکه دغه احساسات په مهارت یوکېدلای سي نه په زوراو وژنه سره، لکه څنګه چې د احساس د توپیر یادونه وشو دلته باید ومنو چې د هیواد او سیمي ټول شخصیتونه په یوه نظر نه شي راتلای او نه په یوه فکر سره موافق کیدلای شي، البته د یوه ښه تفاهم په رڼا کې یوې ملي او ګډې نکتي ته ورنژدې کیدلای شي، د هر چا ګټه او شخصیت تر ډیره په خپل ځان کې ډیراهمیت لري، خو د کاري تجربې ګټه یې په هر وخت کې یوې ملي خزانې ته ورته ده چې څه ناڅه هرڅوک ګټه تري اخیستلای شي، اما وهل، بندي کول، تبعیدول یې یوازې دانه چې هیواد له یوې ستري هستۍ نه محروم کړي، بلکي ډیري نوري ستونزي زیږوي، موږ د خپلي لنډې تیري زماني په مختلفو اړخونو کې ولیدل چې د ملي شخصیتونو، روحانیونو، علمای کرامو او سیاسي څیرو په له لاسه ورکولو سره هیواد د یوه بې سرپرسته یتیم په څیر د جهالت او نه تجربې له کبله په ګړنګونو کې ولوېد، لوټ شو، تالا شو او هري بدرنګۍ ورته رامخه کړه، که څه هم د شخصیتونو ترمنځ د نظر سر سري یا ژور اختلاف وجود ولري مګر د دې ټولو پر کړنو قضاوت خلکو ته پاتیږي.

له بده مرغه په افغانستان کې چې هر نظام په واک منګولي ښخي کړي تر ډیره یې د ملي مطرحو اشخاصو د نابودولو هڅه کړي، په یوه او بل نامه سره پېګ ورته د بدنامۍ لاره لټولي. د دې باوجود ډیرو واکمنو بیا د دغوڅیرو په مرګ صرفه نده کړي. د دې لپاره چې د هغه د نظام په وړاندی خنډ ونه ګرځي او د هغو د کړنو منفي اړخونه ورته په ګوته نه کړي یا وربانديې نور خلك ونه پوهوي، داځکه چې د هر نظام واکمنان داسې فکر کوي چې د هغو نظام به تلپاته نظام وي او دوی به دلته تل تر تله واکمنان وي، نو د دې لپاره د علمي او ملي شخصیتونو شتون د خپلې بقا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندي خنډ په نظر ورځي که څه هم د ده دغه ناسم نظر د نورو خلکو د تایید وړنه وي، خو هغه په دې فکر کې کله هم نه وي چې دغه وګړي او شخصیتونه د خلکو لپاره د پیشوایانو مانا لري، خلك ورته احترام لري، له ښې تجربې او علم څخه يې هیوادوال ګټه اخلي، که څه هم له ده سره د نظر بېلوالی لري.

اتم: د قضايي نظام نیمګړتیاوو نه ناپېیلتوب:

په هر هیوادکې قضائيه قوه د مستقل واک لرونکې وي. د دغې قوې ټولي فیصلې یوازي په عدل اوانصاف باندي ولاړې وي. همدغه ناپېيلتوب د دي لامل کيږي چې خلک دغه مرجع د ځان د برخلیک لپاره یوازنۍ مرجع بولي. خوکه دا مرجع خپل استقلال ونه ساتي اویا دسیاسي افکارو تر تاثیرلاندې راشي په دغه صورت کي هغه خپل طبعي اهمیت او ارزښت له لاسه ورکوي کوم چې د خلکو د اعتماد او تقاضا په نتیجه کې راغلی دی.

که موږ په ناپیلتوب سره په افغانستان کي د څولسیزو راپدیخوا د قضایي سیستم جریانات وګورو دا نتیجه ترلاسه کولای سو چې زموږ قضايي سیستم دسیاسي افکارو ترسیوري لاندي راغلی دی هغه ناپیلتوب چې دغې قوې ته پکاروو څه ناڅه له لاسه ورکړي. د دې زیږنده نتیجه به داسې چې د هغو خلکو لپاره چې د عدل تقاضا او هیله لري خو د قضا د ناپیلتوب څخه مطمئن نه وي پرځای د دې چې دغه مرجع ته مراجعه وکړي خپل حق په خپل زورسره غواړي.

کله چې دغه قوه د سیاسي افکارو لپاره قرباني کيږي په نتیجه کې یې دوې مهمې ستونزې راولاړیږي یو د هیوادوالو بې اعتمادي. دویم دبې عدالتی لمن پراخېدل چې بر عکس به د ظلم ټغر پر ملت سیوری کوي. دا هغه بد حالت دی چې ناتوانه اوبې وسه خلک به د محرومیت احساس کوي هغوی به د خپل برخلیک په اړه داسې فکرکوې چې ګواکې د دوی د ږغونو د اورېدلو لپاره هیڅ مرجع نسته. له همدې کبله هغه چاته ښه فرصت پلاس ورځي چې د موقع څخه استفاده وکړي.

دابه کیدای شي هغه حالت وي چې د هیواد ډیری وګړي شايدپه دې عقیده وي چې دغه قوه د یوې متخاصمې اداري بڼه لري نه د یوه قضايي قوې حیثیت. په همداسې پالیسۍ به خامخا خلک د مایوسۍ احساس پیداکوې، که څه هم چې داداري فساد او بډي اخستني یوه بله لویه ستونزه ده چې هغه بیل اړخ لري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرغېړنه غربي د موکراسي

لومړی باید په دې سره پوه شو چې اساسي دموکراسي څه ته وايې؟ دویم دا د چا نظام دی؟ دریم څومره سابقه لري؟ څلورم دا د چاپدیده ده او د څه مطلب لپاره ورته وده ورکول کیږي؟ پنځم د چا په مرسته پالل کیږي او مخ ته ځي؟ په اخیر کې زموږ د هیواد لپاره څومره اغیزمنه تامېدلای شي؟ دلته هغه شپږ مطالب ډېر ضروري دي چې په ځیر سره وڅېړل شي نه دا چې د بل چا له ډول او سرنا سره وناڅو او وایو چې (شك دی بچی شك دی) د بل نظام په پټو سترګو تقلید اوبدرګه شي. اوس تر هرڅه وړاندې دا مهمه ده چې سړی په دې باندې پوه شې چې افغانستان کوم هیواد دی، د کوم کلتور پالونکي او ملګری دی، څنګه فکراو نظام په ګرندیتوب سره وده پکښې کولای شي.

په همدې پوهه سره موږ د ډیرو هغو سوالونو جوابونو ته ځان نژدې کولای سو، چې د آخرنی اسلامي خلافت په مرکز ترکیه کښې وجود لری. کوم چې د اسلامي خلافت وروستی تاټوبی او د هغه د ختمولو مرکز دی. که څه هم په دې موضوع کې د غربې هیوادونو ډیر اشتباهات تر سترګو کیږي چې دغه زړه ته یې د مکروب لاره ورکړه، یا دا چې د عرب او عجم زهرجن الفاظ یې د تعصب په توګه پکې وشیندل شول بالاخره یې اسلام او مسلمانانو ته د نفاق، شقاق او پراګندګۍ لاره پرانستله چې دیکتاتور اتاتورك یېګ نوره هم فاصله زیاته کړه، دا یوازنی علت نه دی چې کفایت وربانډې وشي که څه هم د تمرکز سترګي په ډیر زور سره دغه لورته کړي شویدي ترڅو هم مړ او هم ړې په یوه چوکاټ کې ځاي شي، خو بې طرفه تواریخ هغه څه په خپله خولۍ کې رانغاړي چې علتونه یې په ګوته شي وڅېړل شي، وشربل شي او کوچ تري راوایستل شي، ګومان کوم چې په راتلونکي یا روان مضمون کې به ورته بربنډټیا ورکړو .

دموکراسي څه ته وايي موږ پخپله اصطلاح د دموکراسۍ د لفظ لپاره څنګه لغات کارولی شو؟

دموکراسي د عربې، پښتو او فارسي کلمه نه ده. دا یو انګریزی لفظ دی چې د ډموکراسۍ طلبو اذهانو په زیاریې په نړۍ کې عام والی خپل کړی دی. خو زموږ په ژبه کې له خلکو نه جوړشوي حکومت ته وایې کوم چې بشپړه ازادي ولري، د خلکو د اکثریت رایه په کښې مطلقه مطرح ده، مانایې دا چې په لس کې نه تر شپږو پوري که د یوي یوي پریکړې پلوي وکړي نو هغه پریکړه به د یوه قانون په څیر بڼه خپلوی، په دې کې اصلاً د شریعت او مذهب دخل نشته بلکي دموکراسي د مذهب او حکومت په منځ کې بېلتون ته ښه پام کړي په دې پدیده کې ډېرکار سوي چې د هغو د ربط تار هم پکښې له منځه وړل شوی یا شلیدلی دی. دموکراسي د انسان د کرامت لپاره یوازې او یوازې ازادۍ ته لاره ورخپله کړې چې په نړۍ کې هر څوك کولای شي له خپلې ازادۍ نه د یوې وسیلې په توګه کار واخلي، یوازې یوازې دوه شیان پکښې مراعات او مطرح شوي چې یو ملي امنیت ته خطر نه وي او بل د ملي احساس پارول پکښې په ځغرده تبلیغ نشي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دموکراسۍ یو بل تعریف دادی چې حکومت د خلکو د رایو په اکثریت سره انتخاب شي، اساسي قانون چې د ملك چاري په وړاندی بیایې هم د خلکو د ګډ نظر بیا د اکثریت او ډیر والی په صورت کې جوړیدلای شي. د یته مقننه قوه ویل کیږي چې په هغه سره به د تنفیذ په شکل قضائیه او اجرائیه قواوي د ملت او حکومت چاري پر مخ بیایې. اوس به دي مطلب ته راشو چې دموکراسي څه ته وایې؟ یو تعریف چې مخکې مو ورته اشاره وکړه د خلکو حکومت دی. دویم تعریف دا چې له مذهب نه بېل د خلکو د نظرونو حکومت دی چې زموږ په ټولنه کې په سیکولر یا لامذهبه نظام پیژندل کیږي چې دین، مذهب او حکومت سره بیل وساتي. د داسې قانون پلوی کول د هغو خلکو لپاره ګټه رسوي چې د مذهب فکر ورسره مطرح نه وي یوازي د مدني ژوند، ازادۍ، او خپلسری څرنګوالي په نظر کې نیسي. د نړۍ په دموکراتیکو حکومتونو کې پارلمان (اولسي جرګه) دمقننه قوې په نامه واك لري چې د پریکړي عملي کول یې په قضاییه او اجرائیه قواوو پوري اړه لري. پارلمان چې د دولتونو په تناسب توپیر لري د خلکو له غوره کړی شویو استازو له ترکیب څخه جوړیږي، د پارلمان پریکړې د خکو د رایو په اکثریت سره منل کیږي چې په ښکاره ډول د شریعت دین او مذهب ورسره هیڅ تړاو نشته، که څه هم په افغانستان کې د اساسي قانون د جوړولو لپاره د لویې جرګې جوړول یوه ځانګړتیا ده مګر داچې ځیني خلک دموکراسۍ ته د اسلامي دموکراسۍ نوم اورنګ ورکوي هیڅ بیخ او بنیاد نه لري.

دموکراسي د چا نظام دی؟ که څه هم دموکراسي په خپل ذات کې یو اوږد فکري تاریخ لري خو عمده څرنګوالی یې په اروپا کې د فیوډالي او مورثي حکومتونو پر ضد د ازادۍ بڼه واخستله، په تیر تاریخ کې چې له نولسمي پېړۍ څخه وړاندي تیرشوي په اروپا کې داسې حکومتونه موجود وه چې ملك (پاچا) او د هغه ښځه ملکه یې په مځکه کې د خدای نائبان نومول کیدل، ځکه چې د ډیرو یهودي او نصراني راهبانو انحرافاتو دوی ته دا لقب وربخښلی وو، چې ملك پر مځکه باندې د خدای نائب دی. هغه چې څه کول وغواړي نو هغه ګواکې د خدای غوښتنه ده. په اطاعت کولوسره یې وګړي هرومرو مکلف دی. د مثال په توګه که بالفرض د ملك رضا او خوښه وي

د انسان وژل، له وطنه تبعیدول، مریی ګرځول او بندي کول ټول بې له کوم دلیله ورته مباح دي. دهغه وخت پاچاهانو هم دغه د تکبر فکر منلی وو او داېې خپل مذهبې او دیني حق باله د وخت راهبانو یې هم دا حق د خدای دورکړي په توګه تاییداوه.

یو بل علت داهم موجود وو چې په نصرانیت او یهودیت کې د حکومتي چارو نظام وجود نه درلود ځکه به نو همیشه د مذهب په نامه شخصي چاري پر مخ بیول کیدلي او مذهب به د وسیلي په ډول کارېدی.

یو بل عمده علت داهم وو چې په یهودي او نصراني ادیانو کې د هغه عصر د راهبانو انحرافات ترحد ډېر شوي وه چې پر ډېرو توکمیزو، سیمه ییزو، ژبنیو توپیرونو باندې ولاړ وه دا یوه بله ستونزه وه چې مذهب یې پکښي ورك کړی یاپاشلی وو. له همدې امله د ډېرو اختلافونو جنګونو وینو تویولو هنګامه یې په دغه سیمه کې ګرمه ساتلې وه. نژدی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر راهب ځان د خلکو پلار باله او د پلار لقب ورته کارول کېده او هغه څه چې به پلار غوښتل هغه به د زامنو لپاره جدي فريضه وه چې ترسره کولای به يې. د بېلګې په توګه په غرناطه کې د زيمينس کړني او ناروا وې چې په نتيجه کې يې ګ د ډېرو مذهبونو د پيروانو او د لامذهبو او مختلفو مذاهبو ترمنځ تاوتريخوالي ته دغه لاره غوره شوه لکه دموکراسي چې هر سړی بايد د خپل نفس واك ولري، د ځان لپاره وکيل انتخاب کړي او د هغه وکيل له لاري حکومت وټاکل شي مذهب د دولت د اداري او د ژوند له چارو بېل وساتل شي، د ژوند د چارو لپاره پارلمان تصميم ونيسي اجرائيه او قضائيه قواوي يې د تطبيق چاري پر مخ بوځي، هم دا لاره کولای شي خلکو ته د محدوديت او مسؤوليت حلقه بي ماناوښيي .

له نولسمي پيړۍ راپدي خوا دموکراسۍ په اروپا او امريکا کې پوره وده وکړه چې په تيره شلمه پيړۍ کې يې اسلامي هيوادونو ته هم لاره پيداکړه، که څه هم د عثماني خلافت تر ړنګيدو وروسته چې د عبدالحميد خليفه د بې کفا يتی له امله پای ته ورسيد. په ترکيه کې يوې ديکتاتوري سرټمبه ګۍ دغې دموکراسۍ ته د اسلامي نظام پر ضدلاره پرانيسته. دغه راز دموکراسي د يهوديت، نصرانيت او الحاد خلاصه شوې او طرحه شوي ژوند لاره ده چې نن يې په زور او مهارت سره په اسلامي هيوادونو کې جرړي ځغلولې دي.

دموکراسي څومره سابقه لري؟ د ځينو تاريخ پوهانو په نظر د دغه نظام بنسټ اينښودونکی يو يوناني مشهور عالم او فليسوف افلاطون وو چې په منځنيو پيړيو کې يې نړۍ ته سترګي رڼې کړي او پټې کړي دي. د هغه ترمرګ وروسته د يوې غوره مفکورې په توګه ترخيړونو لاندی شربل کيدله ترڅويې د يوه نازك تخم په څير د استالين د شاګردانو له لاري دهګۍ مثال واخست، همدارنګه په اتلسمه پيړۍ کې د اروپايي پوهانو لخوا نوره هم وشربل شوه چې د منځنيو پيړيو په پای کې يې له هګۍ نه سر راوايست. تردې وروسته په نولسمه پيړۍ کې د ځوانۍ مرحلې ته ورسيده. په شلمه او يوويشتمه پيړۍ کې معلوميږي چې د اوج پر لاره روانه ده چې د ډيرو پوهانو په اند په دوه ويشتمه او درويشتمه پيړۍ کې به خپل پاخه سن ته ځان ورسوي بياکيدای سي تردې وروسته له منځه ولاړه شي چې ځاي به يې ګ ان شاء الله د اسلام مضبوط او اسماني قانون ونيسي.

د دموکراسۍ د مفکوري دويم مشهور بنسټپال پريکليس دی چې په يونان کې د يوه ښارچې اتن نوميدی پاچا وو او له ۴۲۲م څخه تر ۴۴۹م پوري د هغه ښار واکمن و. د ده په وخت کې يونان پر مختلفو ښارونو ويشل شوی وو، قومي، نژادي، فرقوي، منطقوي، فرهنګي او مذهبي توپيرونه يکښې ښه زيات وه، جنګونه او وژنو يکښې ډير پاخه تاداونه درلودل. درنو کورنيو او شتمنو خلکو به د نورو خوارانو او بيوزلو خلکو پر حقوقو خيټې اچولې وي. هغوی به يې د غلامانو په توګه استعمالول. په همدې وخت کې پريکليس د دې ابتکار ګټونکی شو چې خلکو ته پوره او مساوي حقوق ورکړي او په حکومت کې بيوزلو او غريبو خلکو ته د شموليت لار هواره کړي. همدارنګه په اقتصادي او صنعتي کارونو کې هغو ته د خپلې خوښې د کار چانس برابر کړي. د دې سره سره د ده ځينو افکارو کمونستي بڼه درلوده لکه خوارو او بيوزلو خلکو ته د فيوډالانو يا شتمنو خلکو مځکې ورکول همدا ډول تر ډيره وخته د خلکو په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول ژوند کې مساوي ساتل چې دا بيا د شتمنو او زيارکښو خلکو پرسر يو ګوزارغونډي وو. مګر وروسته په پنځمه اوشپږمه پيړۍ کې په همدغه ښار کې د سولون، کلستين، انالیست او نورو واکمنانو لخوا په کې د پام وړ ترميم وشو.

دا چې دموکراسي د څه هدف لپاره پر مخ بيول کيږي؟ د دې اهداف تر ډيره معلوم دی، موږ له وړاندې يادونه و کړه چې په يونان او نورو اروپايې هيوادونو کې ډيرو فکرونو او مذهبونو وجود درلود چې هغه ځيني اسماني او ځيني غير اسماني مذاهب وه، له دې نه علاوه الحاد او لادينۍ پکښې ډير رسوخ درلود، د تور، سپين، غنم رنګه، نژادې مسئله يوه بيله ستونزه وه چې ان تر اوسه هم په امريکا او اروپا کې دغه تبعيضونه وجود لري، د دغو ستونزو له منځه وړلو لپاره دموکراسي نظام ته ښه پام شوی او وده ورکول شوې وه چې د شلمې پيړۍ په وروستيو او د يويشتمې په پيل کې يې ډيرې ښلګې په ګوتو کولای شو چې هغه د اروپايې مختلفو دولتونو، مختلفو ژبو او قومونو يو کول دي. هغوی د يوې ستراتيژۍ په جوړولو کې توافق ته رسيدلي دي چې هغه د حدودو له منځه وړل د مروجو اسعارو يووالی او يوځې اتحاد دی، چې واقعاً د هغو لپاره يو قوي او مثبت ګام دی داچې د دې اړينتوب ترشاڅه باعث سته دابيا بله خبره ده.

که څه هم په پنځمه پيړۍ کښي د يونان حکومت دموکراتيك پړاو ته سر ورننه ايستلی وو خو په هيواد کې يې چې داتن ښار يې مرکز وو د دموکراسۍ نوم نه وو خپل کړی دا د هغوی لپاره د يوه غوره فکر پديده وه، د يونان په تاريخ کې د دموکراسۍ ابتکار د هغواختلافاتو له مينځه وړل وو چې د خلکو ورځنی ژوند يېګ ګواښاوه او د هغو کارونه يېله خنډ سره مخامخ کړي وه.

دويم په يونان کې هغو کسانو ته ازادي ورپه برخه کول وو چې دغلامۍ او يا هغه ته ورته ژوند يې دشتمنو او اشرافو د جاه طلبۍ، خوښۍ او خوشامندۍ لپاره تيراوه، مګر دغې دموکراسۍ بيايه نورو پيړيو کې چې د امپراتوريو د واك پراخيدل يې غوښتل بله بڼه درلوده، په ځانګړي توګه د رومانيانو، اسکندريانو او پارسيانو په خونړيو واکمنو کې. مګر د دې پديدې سره سره په اوومه پيړۍ کې بيا د اسلام د سپيڅلي دين په وړاندی يو بل دريځ خپل شو.

اسلام يو هغه سپيڅلي قانون وو چې د هر چا لپاره يې خپل حق ورکړی وو. اسلام د بشر درناوی، د ظلم او استبداد مخنيوی، د نارينه وو او ښځو د حقوقو درناوی او د هغو لپاره حق ورکول، فرهنګي، اقتصادی او اجتماعي ژوند ته وده ورکول او بيا د اتفاق او اتحاد پر لار د خلکو سمول او برابرول، په نړۍ کې د نژادي، فرقوي، قومي، منطقوي توپيرونو مخه نيول وه چې ټولو ځپلو طبقو يې په ښه ورين توب سره هر کلي وکړ او په لږ وخت کې په افريقا، اسيا او ځينو اروپايي سيمو کې خلك د اسلام په مبارك دين مشرف شول؛ مګر داچې په اروپا کې د عيسويت او يهوديت لړۍ ډيرهګرمه روانه وه د دغو مذهبونو راهبانو او پادريانو د اسلام د خپريدو مخه ونيوله د دې لپاره چې د اسلامې نظام د راتلو مخه ونيسی د دموکراسۍ نظام ته يې يو بل رنګ ورکړ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کځه هم په نړۍ کې اوس داېو معلومات یا علم دی چې سړی د دموکراسۍ په تاریخ پوه شي، خو مهمه خبره داده چې موږ ټول باید په دې باندې پوه شو چې د دموکراسۍ نظام زموږ د ټولنې او خلکو لپاره څه حیثیت لري او څومره ستونزې مو کمولای شي، څومره ورسره زموږ د ملت وګړي لیوالتیا لري او ولې غربې هیوادونه غواړي چې د دغه نظام د تطبیق لپاره دېګ زموږ هیواد قرباني کړي یادوی خپله قرباني ورکوي او ولې دغه نظام چې د خوښې او آزادۍ په نوم بدرګه کیږي اسلامي هیوادونو ته د B 52 الوتکو او کروزو توغندیو یاخونړیو انقلابونو په بدرګه راځي، داچې هر څه دې ګټه ده که تاوان دی، ښه دی که بد دی دابه شاته پریږدو. دابه وڅیړو چې زموږ برخلیك به ورسره څنګه وي؟ زموږ مشکلات به ډیر کړي که به یې کم کړي؟ زموږ خلك ورسره لیوالتیا لري او که نه؟ زموږ له ټولنې سره سمون لري او که ټکر؟ دا هغه څه دي چې موږ باید ورباندې حتماً پوه شو.

اول: زما او بیا له ډیرو مسلمانانو سره به دا سوال وي چې په اسلامي نظام کې د بشر، نر او ښځې، لوی او کوچني، مسلم او نا مسلم، ګاونډي او عام، مسافر او مقیم همداسې .... نورو پوره حقوق قوانین او لارښوني پکښې معلومې شوي، د نړیوالو اړیکیو امنیت، اقتصاد، سیاست او همکارۍ ټول اړخونه پکې په بشپړه توګه ښودل شوي، د مډرن تکنالوجۍ، ښوونې اوزده کړې، او خود کفائي سره خلکو ته امر کوي، لنډه دا چې د انسان د ټولو احتیاجاتو لپاره پکښې هیڅ ډول نیمګرتیا نشته، سره له دیګ چې د هیواد ټول وګړي سل په سل کې مسلمانان دي څه ضرورت سته چې نظام ېبګ د اسلامي نظام پر ځای یو غربې نظام خپل کړي او په اسلام کې د مسلمان لپاره کومه نیمګړتیا شته چې د غربي ډموکراسۍ نظام یې ځاې ونیسي او یاېې بشپړه کړي؟

دویم په افغانستان کې څومره وګړي موجود دې چې د اسلامي نظام له شتون سره موافق نه دي او د دغه نظام د بدلون په لټه کې دي اوس مانا دا چې څو فیصده وګړي د دغي مفکورې او عقیدې درلودونکي دي ؟

دریم: په اوسنۍ عصري نړۍ کې چې اقتصادی، سیاسي، تکنالوجي او تعلیمي بهیر ګړندی روان دی په اسلام کې د دغه پرمختګ لپاره څه موانع شته چې د دغه ګرندیتوب په وړاندې لاره ډب کړېده کیدای شې دیته ورته ډېر سوالونه وجود ولري چې زما په عقیده هیڅ مسلمان یې د قناعت وړ ځواب نشي ویلای.

ځیني وګړي به دا استدلال کوي چې دغه غربي دموکراسي له اسلام سره ټکر نلري او یا دا چې د اسلامي دموکراسۍ نوم ورته کاروي. له هم دې کبله ورته مباح وایې او دا د ځان لپاره د خلاصون لاره بولي، ځیني نور دموکراسي پلوه خلك بیا دموکراسي له نړۍ سره د تړاو او ربط ذریعه او وسیله بولي خو پر هغه څه چې د اسلام له منل شوي مذهب سره ټکر لري سترګي پټي شوي دي یا په داسي دلایلوباندي ځان ته لاره پرانستي چې هیڅ مقنع نه وي، په هر صورت باید هغه څه ته ورشو چې زموږ ټولنه ورسره لاس او ګریوان شوي ده.

دغه غربي دموکراسي پر اسلامي ایډیالوجۍ څومره منفي اثر پري باسي او څومره د اسلام له نظام سره ټکر لري؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دی به کیدای شي ډېر خلك پوهيدلي وي خو زه غواړم هغه ټکو ته ورشم چې د اختلاف او ټکر ټکي دي او په راتلونکو نسلونوکې او يا هم سمدستي ژوند کې د بدبختۍ سبب کيږي:

لومړی: لکه څنګه چې مو وړاندي يادونه وکړه چې دموکراسي يو لوېديز نظام دی. لوېديز هيوادونه يې د پلي کولو لپاره په ټوله اسلامي نړۍ کې په سياسي، اقتصادي، فرهنګي، فکري اوعملي جنګ بوخت دي. د دغه نظام يافکر د ټينګولو لپاره په مليااردونو ډالرمصرفوي. په نه ستړيدونکي ډول يې په رسنيو (ميډيا) کې د تبليغاتو لپاره پيسي او خلک په کار اچولي دي. په ټوله نړۍ کې يې يو ناپايه جنګ پر لار اچولي،څو په ټوله اسلامي نړۍ کې وده ورکړي او بري ته يې ورسوي چې دا خپله د سوال، شك او انديښني خبره ده.

دويم چون په دموکراسي نظام کې بشپړې آزادی ته لاره ورکول شوي که هغه د مذهب آزادي وي که د بيان آزادي وي او که د اخلاقو او افعالو آزادي وي، خو اسلام بيا د انسان د ټولو آزاديو لپاره حدود او چوکاټ لري. د مثال په ډول زنا، شراب، سود او ارتداد ټوله په دغو آزاديوکي راځي او همدا د اسلام او دموکراسی تر منځ د ټکر خبره ده.

که د اسلامي قوانينو مراعات په نظرکې نيسو ځينو مطلقو آزاديو ته زيان رسيږي. که د دموکراسی په موډ او نظر ځان او نظام عيار شي نو اسلام ته زيان رسيږي. که د اسلام حدود په بشپړه توګه په نظر کې نيول کيږي په هغه صورت کې دموکراسي نيمګړي پاته کيږي د لوېديځوالو داعتراض او ناراضی سبب ګرځي چې د هغه لپاره ښه دليل د عبدالرحمن مرتد مسئله ده. په اسلام کې د مرتد حکم بيرته اسلام ته ګرځيدل او يا د انکار په صورت کې وژل دي. د عبدالرحمن په مسئله کې د غربي دموکراسی او اسلام کلکه مقابله راغله چې بالاخره اسلام شاته وغورځول شو دموکراسی د خپلو بادارانو لخوا برياليتوب وموند. که څه هم اسلام پالو پر دې ټينګار کاوه چې دا د مسلمانانو ملك دی د اسلام په قانون سره به محاکمه کيږي او مرتد ته به د اسلام د قانون له مخي سزا ورکول کيږي، خو د لوېديځوالو استدلال داوو چې په افغانستان کې دموکراسي نظام اعلان شوی، موږ له هغه نظام سره مالي او ځاني مرستي کوو. په دموکراسۍ کې انسان د بشپړې آزادۍ واك لري، نو له همدې کبله عبدالرحمن مرتد د دموکراسۍ په چوکاټ کې له آزادۍ څخه استفاده کړې. له همدي کبله ورته سزا نشي ورکول کيدلای ځکه چې داسې سزا ورکول د دموکراسۍ په وړاندی جنايت دی او جنايت بلل کيږي. همداسې وشوه چې د بوش په يوه ټليفون اسلام، شريعت، کلتور او خپلواکې ټول تر پښو لاندی شول، دموکراسي پلي شوه، اوس به څوك د دی دفاع وکړای شي چې دموکراسي د لوېديزيانو نظام نه دی او يا له اسلام سره ټکر نه لري.

څلورم: د آزادۍ په چوکاټ کې ځيني جنايتونه دي چې له غربې ليده ورته جنايت نه ويل کيږي. د مثال په ډول لکه زنا په داسې حال کې چې دواړه فاعلين راضي وي ، لکه شراب څښل، مذهب بدلول، د يوه نارينه له بل نارينه سره نکاح کول، د ښځو همجنس بازي او داسې نور. کله چې د داسې جنايتونو په وړاندی سزا په دموکراسي نظام

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې نا مشروع شي نو معلومه خبره ده چې د دموکراسۍ د ملاتړو قوت تر اسلام پالو په اوسنۍ نړۍ کې څو ځله قوي دی چې په نتیجه کې د اسلام حدود بیرته شاته پاته کیږي .

څلورم: یوه بله لانجمنه مسئله چې د بشري حقوقو موضوع ده چې په اصولو کې بیرته له غربې دموکراسۍ سره مشترکات لري او افغانستان هم په دغه لومه کې سر ورننه ایستلی دی. د هغو سره یې موافقه لاسلیک کړېده، د بشري قوانینو په اوسني منشور کې قصاص، رجم او لاس پریې کول ممنوع اعلان شوي. د بشري حقوقو موسسات دا د بشر پر ضد ناروا عمل بولي، خو اسلام دا حدود په ټولنه کې د اصلاح لپاره ټاکلي دی. اوس دا مشکله مسئله ده چې د دواړو قراردادونو مراعات وشي چې یو اسلام دی چې د فطرت څخه افغانانو پر ځان منلي او بل د بشري حقوقو په نامه غربې قانون دی. که چیرته دموکراسۍ ته ورسو نو ښکاره خبره ده چې باید د هغه څه مراعات په نظر کې ونیسو چې غربیان یېگ په لټه کې دي او هغه څه به شا ته غورځول کیږي چې الله او د هغه رسول یې پر موږ د تطبیق مطلق امر کوي.

هم داسې د بې سترۍ، نا مشروع یعني غیر شرعي طلاق، بې له محرمه د ښځو تګ او سفر، په جهاني المپیک کې د ښځو برخه اخیستل یا په عام محضرکي منډې، تجارت او د نورو خواهشاتو لاره خلاصول دا ټول هغه څه دي چې د اسلام د بیخ ایستلو لپاره په کار اچول شوي او په قانوني شکل اسلام ته ګوزار ورکوي او په تدریجي شکل یې له منځه وړي.

پنځم: تر ټولو مهمه داده چې په یوه هیواد کي دوه قانونه په یوه وخت کي نه سي چلېدلای او نه د ټولو قوانینو په ډول یو په بل کې تداخل کېدلای شي. له همدې کبله بایدیوه قانون ته ترجیح ورکول شي ځکه چې په دین کې هیچاته د تصرف اجازه نسته چې څه پکښې کم او یا زیات کړي.

سوال: که څوک په دی نظروي چې دموکراسي نظام د اوسني عصر ضرورت دی او په هغه سره هیواد او ملك په وړاندی ځي او رقابت کولای شي او خلکو ته روزګار پیدا کیږي، بشپړه آزادي پکښې ساتل کیږي، د نړۍ له توجه څخه برخمن کیږي او نور داسې څیزونه؟

ځواب: دلته خبره داده چې اسلام له دغو څیزونو سره چې مباحات دي هیڅ ټکر نه لري، هغه څه چې د اسلام سره مخالفت ونه لري اسلام ورته اجازه ورکوي چې وشي او خلک تري استفاده وکړي دا چې

د دموکراسۍ تر عنوان لاندي وړاندي بیول کیږي، ولي د اسلام او شریعت تر عنوان لاندې تر سره نه سي؟ داسي لیدل کیږي چې ځیني کسان چې په هغو کې ځیني علما هم راځي په دې عقیده دي چې اسلامي دموکراسي یا محلي دموکراسي یا دا چې انسان او خپل عمل، نو له همدي کبله دموکراسي د اسلام په وړاندې ډب کیدلای نه شي، مثلا که څوك لمونځ کوي، که څوك روژه نیسي، که څوك حج ته ځي، که څوك زکات ورکوي، که څوك تعلیم او تبلیغ کوي، نوهرڅوک داکارونه کولای شیاو داسې نور؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جواب: په اسلامي ټولنه کې اکثره علمای کرام په دې عقیده دي چې دموکراسي په اسلام کې نشته ځکه اسلام کامل دین اوکامل نظام دی. د دموکراسۍ لفظ په اسلام کې نه شي استعمالیدلای، اماکوم مشترکات چې لیدل کیږي هغه باید په اسلامي نامه سره تعریف کړای شي، نه په بل لفظ (یعني دموکراسي) باندي، د مثال په ډول بشري درناوی او د خلکو یا د بشر احترام د شریعت په چوکاټ کي،ګ آزادي، تعلیم او تکنالوجي او داسې نور... دې ته اسلام تر ټولو دروند حق ورکړی، هر انسان ته په دي سره امر کوي چې د ښو اخلاقو، ښه کمال او ښه علم خاوند وي او د خلکو په چوپړ کې همیشه اوسي، دا او دې ته ورته اعمال، افعال او کمالات دا مانا نه لري چې په دموکراسۍ سره تعبیر شي، ځکه اسلام دهغه له پاره قانون وضع کړی باید اسلامي قانون ورته وویل شي.

زه د غربیانو د دموکراسۍ نظام ته بد نه وایم او نه هغه ته ناکامه نظام وایم، خو د خیړني مطلب مي دادی چې ځومره زموږ ستونزي په حلیدلای شي او څومره زموږ ټولنه ورته چمتو ده چې د دغه ډول دموکراسۍ په چاپیریال کې ژوند کولای شي؟ او بالعکس څومره موږ ته ستونزي پیدا کولای شي؟ مطلب مي هم هغه دی لکه څنګه چې مې مخ کې وړاندیینه وکړه چې دموکراسي د اسلامي حدودو د ماتولو او د اسلام د دین او نظام د کمزوري کولو لپاره د غربیانو تر ټولو ښه او بریالی وسیله ده، له بلي خوا په ټولنه کې د نورو بدبختیو زیږنده هم ده. په ځانګړي توګه زموږ د ټولني لپاره د افغانستان مثال یې پارلمان دی. که په پارلمان کې په سلو کې د یو پنځوس یا د ٤٩ په مقابل کې دوه فیصده په دې فیصله وکړي چې بهرني ځواکونه دې په افغانستان کې پاته شي او یا دې ورته اوږد مهالي یا همیشنۍ اډې ورکول شي په دموکراسي نظام کې داکار مشروع دی. نور شل فیصده ددې حق نه لري چې له فیصلي څخه سر وغړوي، خو په اسلام یاشریعت کې دا شنیع او ناروا عمل بلل کیږي. هیڅ وخت د تطبیق او تنفیذ وړ نه شي بلل کیدلای، نو دلته به ټولنه او هیواد د دوولورو قرباني کیږي چې تر اوسه پوري هم دا قرباني دوام لري، داسې او دې ته ورته ستونزي به ښایې ډیري پکښې راولاړي شي چې په لږ مهالي بهیر کې نه د ټولنې او نه د افرادو په ګټه وي، په هر صورت دموکراسي د افغانستان لپاره هغه نظام دی چې ښایي په سلو کې شل، دېرش موافقین ولري خو په یقین سره ویلای شو چې په سلو کي اویا او یا تر دې زیات افغانان یې مخالف دي او اسلام هغه نظام دی چې ښایي په سل کې لس فیصده مخالفین ونه لري. اوس دلته ویلای شو که د خلکو رایه معتبره وي نو هم باید اسلام او د هغه قانون حاکم اوسي او که چاپیریال او ټولنه معتبره وي نو هم باید اسلام وي، که د الله او د هغه د رسول مکلفیت معتبر وي نو هم باید اسلام حاکم شي او که خدای مه کړه څوك په دی عقیده وي چې په اسلام کې سختي او تشدد دی نو دا انتخاب یې خپله کړي دی، بل دا چې اسلام د اعتدال نظام دی. په دې نظام ګ کې نه تفریط او نه افراط وجود لري، بلکي یو معتدل نظام دی.

خلاصه دا چې زما په نظر افغانستان په غربي دموکراسي نظام سره نه شي جوړیدلای او نه هم دموکراسي پکښې آرامي راوستلای شي، ځکه چې د دموکراسۍ په وړاندې داسې‌ګ مخالفتونه شته چې په داخل کې قوي او پخې جرړي لري. اسلام په خپلو ټولو حدودو کې چې په عملي طور دهر وخت واکمنو ته د یوي سالمې ټولنې جوړولو امر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي نر او ښځي ته د پاك لمنۍ تحفه ورکوي. له فحش او بې حيايۍ څخه نجات ورکوي چې انسانان په يوه داسې ټولنه يا چاپيريال کې ستر شي چې له اخلاقي پلوه يو با ادبه، با عمله، پاك او سالم انسان وي. که څه هم اسلام د آزادۍ له بريده د اوښتو مخنيوي کوي، هغه د لوی خدای د حکمت او د اسلام د معجز دين ښه نتيجه ده چې ورو ورو يې تجربه کار او با علمه شخصيتونه په حکمتونو پوهيږي او ساينس پوهان يې په عصري تجهيزاتو سره کشف کوي. غربې مقلدين بايد په دې پوه شي چې د دوی تقليد موږ ته او زموږ ګران هيواد ته په ګټه نه، بلکي په ضرر تماميږي، لکه وړاندي چې د هغه مثال وينو له غربې تقليد سره ښايي زموږ ټولنه او خلك دماديـاتو له پلوه پرمختګ وکړي، خو له بل پلوه يې معنويات هغه معنويات چې په ماديـاتو او پيسو نه پلورل کيږي او نه پيدا کيږي له منځه ځي، هغه معنويات چې زموږ د دوديزې ټولنې لپاره د لويو نيکمرغيو سبب کيږي.

اوس تر ټولو مهمه داده که د غربې مقلدينو د تقليد مقصد تمدن او پرمختګ وي، تعليم او تربيه، ساينس او تکنالوجي وي، نو اسلام خو له هغه سره په هيڅ شکل ټکر نه لري او نه ورسره کوم مشکل سته. که د هغو موخه د دوی د کلتور، غربي قانون ، د دموکراتيکو بې جلوه آزاديو، بشري حقوقو يا د نر او ښځي د بشپړي آزادۍ تقليد وي؟؟؟ نو دا خو دافغان مسلمان هيواد لپاره د بد مرغۍ ورونه پرانيزي، که لږ کوچنی مثال د غربې تمدن د واکمنو د يوه سالار امريکا را واخلو او بيا د هغه نتايج راوسپړو نو څه به ومومو لاندې جدول د هغه څه لږ تحفه راښيي:

١ .په امريکا کې د همديګ دموکراسۍ په رڼاکې هره ورځ ٢٥٣ کسان په مخدره توکو روږديږي. سره له دې چې شراب څښل له دې نشي څخه مستثنی دي.

٢ .هره ورځ د ١٨٠ ښځو پرېټ باندې په زوره تېری کيږي.

٣ .هره ورځ ٥٥ تنه د غلو او بد معاشانو لخوا وژل کيږي.

٤ .هره ورځ دغلا ٢٦٢٠ پيښې د پوليسو سره ثبتيږي.

٥ .هره ورځ ١٢٨٣ارموني يابې پلاره زامن له زنا څخه پيدا کيږي.

٦ .هره ورځ ٢٩٨٦ ښځي په خپله طلاق اخلي او يا د مړو لخوا طلاقيږي، چې له دې کبله اوس په سلو کې اويا خلك ودونو ته زړه نه ښه کوي او په زناباندې ژوند تيروي.

٧ .هره ورځ نوي ميليونه بوتله مختلف شراب څښل کيږي.

٨ .هره ورځ ٢٧٤٠ زنا کاري نجوني ځکه له زنا څخه حمل اخلي چې تر زنا وړاندي واده ته له دې امله غاړه نه ږدي چې نر د څو نجونو او ښځه د څو هلکانو خوندونه وګوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹ .په سوونو ځوانان او ځوانانې د ایډز او سفلیس په ناعلاجه مرضونو اخته کیږي، چې تر ټولو لوی علت یې زنا او لواطت دی. سره له دې چې د دغو ناروغیو لپاره په ډیره لوړه کچه روغتونونه کار کوي. دا چې دغه ټول امراض له غربې کلتور او پرمختیا څخه سرچینه اخلي زنا او لواطت هم په تمدن کې راولي. د حیواناتو سره هم جنسي اړیکي دوی (Beastiality) یاله محرم سره نکاح کول هم د تمدن یوه برخه ده. زه فکر نه کوم چې مسلمان افغان بچی دې له داسې کلتور سره مینه ولري که څه همگ فقر او غربت او د واکمنو او چارواکو خیانت او لا ابالیتوب د لویې بې اعتمادۍ فضا رامنځ ته کړیده ترڅو زموږ خلك دیته اړ او مجبور شي چې د مرستي او کمك لپاره لاس غرب ته اوږد کړي. زموږ د مجبورۍ له امله د ایډز او سفلیس تحفه اوس زموږ هیواد ته د غربې زنا کاروسره یوځای راغلې او مخ پر ډېرېدوګرېدنۍ روانه ده.

اسلام او اسلامي نظام یې د مشکلاتو علاج کولای شي ځکه چې د هغه په وړاندی کورنی مخالفت یا تاوتریخوالی په نشت شمارل کیږي. د هر کور د جوړولو لپاره داخلي توافق تر بهرني امتیازاتو او تر ټولو اړین دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډيورنډ کرښه

لکه څنګه چې مې وړاندې یادونه وکړه د ډیورنډ ناولې کرښه د افغانستان لپاره د ناسور د زخم حیثیت لري خو دا ناسور د مشکل په توګه هغه چا افغانستان ته ور ډالۍ کړی دی چې همدااوس اوس د مرستې او بشري خواخوږۍ په نامه زموږ ورونه، خویندې ښځې او ماشومان تر مردکو او ګولیو تیره وي، هره ورځ د مځکې غیږې ته د افغانانو په لسګونو مړي او جنازې وراستوي، کلي او کورونه په بمونو، لویو لویو توپونو او غټو توغندیو د خاورو سره خاوري کوي، د دیموکراسۍ نظام د پلي کولو لپاره یې د وژلو او تبلیغ ټول اسباب په کار اچولي دي. دغه سړه بلا یوځلي بیا غواړي چې د دغه ناسور زخم وسپړي او پر زړو زخمونو باندې تازه مالګې وشیندي، دا چې څه به کیږي، هغه به هغه وخت ته پریږدو، مګر موږ باید د دغه ناسور د زخم اسباب په غورسره وڅیړو:

که د افغانانو پخوا ته ځغلند نظروکړو وبه وینوچې د نړۍ په تاریخ کې افغانانو له خپلواکۍ سره د مینې یو ښه تاریخ درلود، د آسیا په زړه کې دغه ملت د زړه مرانده او واکې سره نښولي دي، خو د افغانستان عزت او وقار یې او چت ساتلی دی، مګر له بده مرغه چې له تیرو څو پیړیو راپدیخوا د نړۍ د یرغلونو ښکار ګرځیدلی دی، چې تر ډېره یې د نړۍ ژوندي تاریخونه دعکس او تصویر ښکارندوي او شاهدان دي دا چې ولې نړۍ خوړونکو او حریصو بلاګانو ورته خولې وازې نیولیدي مختلف علتونه لري چې یو عمده علت یې د افغانانو د زعماوو خودخواهي او جاه طلبي په ګوتو شوې ده، چې البته په تدریجي توګه د افغاني مختلفو قومونو د فرقوي، تفرقې او انشعاب سبب ګرځیدلي، چې په نتیجه کې یې د افغان او اسلام د ښمنو نړۍ خوړونکو لیوانو لپاره د یرغل زمینه برابره کړې ده .

د دې مثالونه ډیر زیات دي او نتایج یې چې منفي اړخ لري ټولو خلکو ته بربنډ شوي دي. موږ کولای سوګ هغه ښلګي له بیخه راوسپړو چې د ډیورنډ منحوسه لانجه یې له دی یوولسو لسیزو راپدیخوا لاینحله پرې ایښې ده، احمدشاه ابدالی ⊠ له هغو تاریخي اتلانو څخه یو اتل دی چې په یاد او نامه سره یې تر اوسه پورې موږ افغانان ویاړو او په نامه یې د غلیمانو د ماتې یادونه کوو، احمدشاه بابا د زیړو، خړو او ساده پښتنو په ټاټوبې کندهارکې دنیا ته سترګې راسپړلي وې. هلته ستر شوی او هلته بیرته خاورو ته سپارل شوی دی. احمدشاه بابا د یوه لوی افغانستان د جوړیدلو ابتکار په اسلامي نظام سره کړي چې هغه وخت یې د هیواد حدود د مشهد، بخارا او بیا د هند تر نیمایې پورې رسیدلی دی. احمدشاه بابا په خپله واکمنې کې اسلام او اتحاد ته په نه ستړي کېدونکي توګه خدمت کړی. د اتحاد او اتفاق په مټ یې د غلیمانو ټولو دسیسو ته معقول ځواب ویلی دی.

کله چې لوی احمدشاه ابدالي ⊠ په ۱۷۷۳ میلادي کال له دنیا څخه سترګې پټې کړې دهغه پرتاریخي میراث دهغه زوی او لمسي ټېر ولګاوه، چې تر یو څه وخته یې د پلار میراث په نیمګړتیا سره وساته خو د هند ځیني برخې یې له لاسه ووتې. هند ته چې د انګریزانو د استعمار لاس په تجارتي، اقتصادی او بشري نومونو باندې را اوږد شو، په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدې وخت کې د افغانستان په وړاندې د شیطانت او دسیسو لاسونه دننه راوغځېدل، چې د افغانستان دننه یې د دراني قومونو په بې اتفاقۍ کې پوره نقش ولوباوه، د بارك کهول یې د سدو د کهول په وړاندې چې په حکومت کې یې ښه اعتبار درلود په قومي نامه راوپاراوه دهغه په نتیجه کې د افغاني قومونو ترمنځ خونړې جنګونه پیل شوه. په پنجاب، سند، کشمیر او د ډیلي په شا وخوا کې د سیکانو او مسلمانانو تر منځ خونړي جنګونه تاوده شول، برتانوي شیطانانو به ورته له وراېه د ګرمیدو لمن وهله، د تیمورشاه تر مرګ وروسته دده 33 زامن چې د بیلابیلو میندو څخه وه هریوه یې د سلطنت غوښتنه کوله؛ نوري هم دنفاق جرړې قوي کړې او د قدرت سیمه یې تر خپلو قیادتونو پورې محدوده کړه، بالاخره په ۱۸۱۹ میلادې کال کې د سدو کهول خپل واك له لاسه ورکړ. د پاینده خان تر بیرحمه وژنې وروسته د هغه زامنو د زمانشاه په وړاندې بغاوت پیل کړ چې جمله۲۳ تنه وه د هغو د هڅو په نتیجه کې د پاینده خان مقاومت د هندپه وړاندې ډیر ضعیف سو. له ځانه څخه یې دفاع نه سوای کولای چې تر ډېر تدریجي مقاومت وروسته د سدو کهول د حکومت په کارکې پاته راغی.. د بارك کهول ته ښه زمینه برابره سوه چې له موقع څخه استفاده وکړي. د وخت په تیریدو سره د زمان شاه کورنۍ هدف ته ورسیدل. هغو د پاینده اوسدو د کورنۍ په وړاندې ډیر سخت عکس العمل وښود، حتی د سدو کهول یې د خپل پلرني ټاټوبي (کندهار) څخه هم وشاړه چې د هند په سیمو کې تیت وپرك شول. چې تر اوسه هم د هغو اولادونه د خان او پټان په نامه هلته خال خال لیدل کیږي . ژبي یې ګرځېدلي دي ، خو د قبیلې نوم لا یو څه ورته پاته دی. څه وخت وروسته د بارکزو کهول هم د بې اتفاقۍ په رنځ اخته شول، لوی افغانستان یې پر وړو وړو ټوټو سره وویشی. هر ورور یې ځان د یوې سیمې امیر او واکمن وټاکه، چې د دوی په دې احمقانه کار سره د برتانیې یرغل ته ښه زمینه برابره شوه. برتانوي واکمنانو د هند سکهان دې ته چمتو کړل چې د سیمې د آزادولو لپاره جنګ وکړي چې د هغه په نتیجه کې د بارکزو واکمنۍ د هند ډیرې سیمې د کشمیر تر پولو پورې له لاسه ورکړې. که څه هم امیر دوست محمد خان د یوه امیر په حیث پیژندل کیدی؛ خو د هغه په مقابل کې ډیرو شخصي امارتونو وجود درلودی چې ټول په بارکزي قوم پورې تړلي وه .

د سکهانو له اختلاف سره سره شاه شجاع چې د سدوزو د پښې او د پوپل د قوم د مشرۍ دعوه یې کوله په هند کې د برتانیې د امپراتورۍ دمرستې په هیله شپې سباکولې، دلته دافغانستان د واك پر سر خونړي خپل منځي جنګونه ګرمیدله. ورځ په ورځ د واکمنو د واك واګې سستیدلې چې د هرې ورځې په تیریدو سره یې د برتانیې حرص ورژوندی کاوه، په ۱۸۳۸ کال کې برتانیه دې نتیجې ته ورسیده چې نور نو د افغانستان د خوړلو وخت دی. د شاه شجاع غوندې ګوډاګی یې د دې ورځې لپاره نور هم ساتلی وو. شاه شجاع چې د افغانستان په نیولو کې یې د برتانیېګ مرستې ته سترګې نیولې د هغو د مرستو په بدل کې یې هرڅه پر ځان منلي وه. پر افغانستان باندې تر حملې وړاندې د شاه شجاع او برتانیې ترمنځ ځینې قراردادونه په هند کې لاسلیك شوه، چې د هغو له مخې کشمیر، پیښور، بنو، وزیرستان، ډیره اسماعیل خان او نوري سیمې د برتانیې واکمنو سکهانو ته ور بخښلې وې. قرارداد یې ورسره لاسلیك کړی وو څو شاه شجاع په محدود افغانستان کې محدود قدرت ته ورسیږي. په قرارداد کې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان بهرني او کورني سياستونه هم محدود شوي وه. همداسې ډېر د غلامي ټکي پکښې لاسليك شوي وه. که څه هم شاه شجاع د کرزي په شان د احمد شاه ابدالي

د وراثت دعوه کوله خو دې ته ښه متوجه نه وو، چې احمد شاه بابا ابدالي څه کول او څه يې گټل او دوی څه کول او څه يې بايلل؟ په هر صورت شاه شجاع د انگريزانو بدغوني لښکري د افغانستان پر مقدس حريم باندې راورمولي په ۱۸۳۹ميلادې کال کندهار ته د انگريزانو پر اسونو سپور راغی. د انگرېزانو په مرسته يې هلته د پاچاهۍ اعلان وکړ چې په لنډ وخت کې يې کابل هم د امير دوست محمد خان له لاسه وايست .

د کابل د دنگوغرونو په منځ کې يې د قدرت پر تخت تکيه ووهله ، خپل ارمان ته د برتانوي عسکرو په مټو ورسيد. که څه هم امير شاه شجاع له ډېرو اميدونو سره هيواد ته راغی او هدف ته ورسيد، مگر لږ وخت وروسته هغه د دې کار په هکله خپله مايوسي او پښيماني وښودله ځکه چې انگريزانو د اوسنيو متحدو انگريزانو په څير خپلسري کوله. د افغانستان د خلکو د زغم کاسه يې تر څوکو پوري ورسوله چې له کبله يې د جهاد لپاره افغاني مجاهدينو پر انگريزي يرغلگرو حملي پيل کړي. لږ وخته وروسته انگريزي يرغلگر د شاه شجاع د غلام حکومت په شمول د سختي وارخطايی سره مخامخ شول، امنيتي گډوډی زياتي شوې هرځای پر هغو باندې حملي جاري او ورځ په ورځ زياتيدلي چې په نتيجه کې يې بالاخره په ٤٢ـ ۱۸٤۲ کال کې انگريزانو ماته وخوړه، د کابل او نورو سيمو پريښودلو ته اړ شول، همدا د انگريزانو لومړنۍ ماته وه چې له درنو تلفاتو سره مل وه، له کابل څخه تر جلال آباده پوري يې اوولس زره عسکر د مجاهدينو تر گوليو تير شول، يوازي يو عکسر چې (ډاکتر برايډن) نوميدی ژوندی پريښودل شو ، څو د نورو يرغلگرو له حالاتو څخه برتانويان خبر کړي، خو برتانويانو دا ماته يو تصادف باله او حقيقي ماته يې نه منله، همدا سبب وو چې د شاه شجاع د موافقي سره سم د دويم ځل لپاره يې بيا د افغانستان خوړلو ته زړه ښه کړ، په ۱۸۸۸ميلادې کال انگريزان د دويم ځل لپاره بيا د کابل د هسکو غرونوڅوکو ته ورسيدل او د وخت واکمن امير شير علي خان يې له واکه گوښه کړ.

امير شير علي خان تر خپلي ماتي او تيښتي وروسته په مزارکې د روسانو د وعدي د پوره کولو په تمه د هغو د کمك انتظار کاوه د هغه زوی محمد يعقوب خان يې په وراثت پاته وو، مگر روسانو پر خپلو وعدو هيڅ وفا ونکړه. شير علي خان د روسانو له وعدو د نهيلۍ په وجه زړه چاودی په مزارکې مړ شو.

انگريزان يوځلي بيا د څه وخت لپاره پر افغانستان واکمن پاته شول. د شيرعلي خان ځای ناستی امير محمد يعقوب خان يې د اسير په توگه له ځان سره وساته. د امير د اسارت په وخت يامووده کې بيا هم انگريزانو څو قراردادونه په زوره په هغه باندې لاسليك کړل چې دهغه له مخي کورمه، مردان، پيښور، کوټه او ځيني نوري سيمي انگريزانو ته وبخښل شوي، خو د قرارداد متن د موقت وخت يالفظ ياديدو په ډول ليکل شوي وو، دا قرارداد د گندمك عنوان درلود، مگر د دوی له داسې کړنوسره سره هم له انگريزانو سره مقاومت دوام پيدا کړ هغوی يې دې ته مجبور کړل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې افغانستان تر لېرو تلفاتو وروسته پرېږدي؛ خو د امير عبدالرحمن په مرېي ډوله توافق انګريزان له کابل نه پر شا شول، چې له درنو تلفاتو سره د هند او افغانستان د پولي پر منځ دځه وخت لپاره تم سول. د عبدالرحمن تر قرارداد وروسته په اصرار او دوام سره انګريزانو غوښتل چې د افغانستان ډيري سيمي له افغانستانه بيلي کړي چې لوی کندهار هم د دغه قرارداد يوه برخه وه، چې وروسته افغانانو له ميوند او کندهارڅخه انګريزان د ديارلسو زرو عسکرو په له لاسه ورکولو تيښتي ته مجبور کړه، خو د ډيورنډ تر پولي اخوا سيمي چې اوسنی پاکستان يې د ځان لپاره سرحد بولي هم داسې په مقاومت کې پاته شول. همدارنګه د ډيورنډ کرښې پر هغه بله خوا به هميشه له انګريزانو سره پوره مقاومت کيدی. انګريزان به يې نه پرېښودل چې پر آرامه واوسي. دا مشکلات به ډېر ځله افغانستان ته راتلل او د افغانستان د خلکو دود به يې پاراوه. انګريزانو به د خلکو پر کورونو بمباری کولي او مسلمانان به يې شهيدانول، همداسې د مسلمانانو جهاد او مقاومت د دوي په وړاندې دوام درلود، تر ۱۸۹۳ کال پوري همداسې مشکلات روان وه چې د افغانستان او هند تر مينځ کومه پوله او پانډل وجود نه درلود، که څه هم برتانويانو عبدالرحمن ته د بېو يا کمك په نامه دوولس لکه هندی کالداري ورکولي چې وروسته يې کچه اتلسو لکو ته لوړه شوه.

کله چې انګريزانو دا ومنله چې دوی په زور سره پر افغانانو حکومت نه شي کولای او نه د دوی يرغل پر افغانستان باندې مثبتي پايلي لرلاي شي، نو له همدی کبله يې د سيمي د ارامولو او د خپل اجتماعي شکست د مخنيوي لپاره بله د شيطانت لاره په کار واچول چې د يوه سرحد په شکل د افغانستان د نفوذ مخنيوی وکړي. په همدي خاطر يې سر هېنري مورټېمر ډيورنډ (Sir Henry Mortimer Durand) ديوه هيئت په مشري کابل ته واستاوه چې هغه طرحه يا پلان په عبدالرحمن باندې په پټه او بېو لاسليك کړي چې دوی د خپلي خوښي سره سم په يو اړخيزه توګه جوړ کړي وو. همدې طرحي د يوه قرارداد بڼه درلوده چې بايد د ملت په توافق سره امضا شوي وای، په قرارداد کې د ډيورند کرښه د افغانستان او هند تر منځ کرښه بلل شوي وه خو تردې زياته نا ارامه سيمه چې د سرحد هغه بله خوا وه مستقله يا آزاده سيمه بلل شوي وه.

ويل کيږي چې عبدالرحمن په داسې وخت کې قرارداد لاسليك کړ چې د دې لپاره يو ډير مکرجن محفل جوړ شوی وو چې په هغه کې برتانوي ښکلي پيغلي جوړي شوي وي. د نشي يا مستۍ لپاره ډول ډول شراب تيار شوي وه، ګومان کيږي چې عبدالرحمن دغه قرارداد د شهوت يا بيهوښۍ او نشي په حالت کې لاسليك کړي وي خو ښکاره دلائل د انګريزانو زور او فشار ګڼل سوی دی.

وړاندی مو وويل چې په دې محفل کې پنځه ماده ييزه قرارداد لاسليك شوي وو. همدغه قرارداد په يوه پټ ځای او پټه خوله سره لاسليك شوی وو، چې د ملت ټول وګړي ورباندې ناخبره او د ډيورنډ د کرښې دواړي غاړي له دې ترون څخه ناخبري ساتل شوي وې، کله چې د دغه مرموز قرارداد خبر خپور شو ټولو افغانانو په يوه خوله دغه د غدارۍ قرارداد يو غلط او ناقانونه کار وباله چې ديوه قوم پر زړه د پولادو چاړه راکاږي او دوې ټوټې کوي يې. افغان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولس دا د انګریزانو مکر وباله د ټول هیواد لخوا یې یوه غیر رسمي کرښه اعلان کړه، خو بیا هم انګریزانو له زور، زبردستۍ او بډو څخه کار واخست. له بله پلوه د افغانستان د واکمنانو د غلامۍ او سستۍ علت هم وو چې سیمه د انګریزانو تر نیمه واك لاندې تر ډېره وخته پاته شوه. کله چې انګریزان دویم نړیوال جنګ وځپل تر هغه وروسته په ۱۹٤۷ م کې له هند څخه پر شا کیدل. د مسلمانانو په نامه یې پاکستان د هند او افغانستان د مشترکي خاوري په ترکیب کې رامنځته کړ. که څه هم د پاکستان جوړېدل او له هند څخه جلا کیدل چې اوسنی بنګله دیش یې هم جز وو یو قانوني حیثیت د اکثرو خلکو په رضایت خپل کړ مګر پښتنو او بلوڅو ته پکې د برخلیك حق ورنه کول شو. فقط د اسلام په نامه د پاکستان په څنګ کې معلق پاتي شوه چې تردی دمه هم دا مغلقه معضله د بې خاونده مړي یا جنازي غوندې بې سرنوشته پاته ده، دا چې د دې کرښې قانوني او حقوقي اعتبار څه دی؟ دا یوه بیله مسئله ده. دا چې د افغانستان د امنیت او جوړیدلو لپاره فوق العاده خنډ ګرځیدلې دا بله مسئله ده چې هره مسله یې بېل تفصیل غواړي.

د حقوقي پلوه دغه قرارداد یو اړخیز شکل درلود. همدارنګه امرعبدالرحمن خان یو داسې امیر وو چې د برتانیې د غلامۍ او شرایطو د قبلولو په نتیجه کې قدرت ته رسیدلی وو. دغه مرموزه او له زهرو ډکه پریکړه یالایحه د افغانستان مېشتو قومونو او خلکو ته که د ډیورنډ پر هغه غاړه که پر دې غاړه پراته وه د قبول وړ نه وه. کله چې یو قرارداد یو اړخیز شکل ولري او بیا د زور او فشار په صورت کې منځ ته راغلی وي هیڅ قانوني حیثیت او اعتبار نه لري.

دویم: په نړیواله توګه د ملګرو ملتونو په قانون کې داسې ماده سته چې کله د قرارداد یا تړون یو اړخ له منځه ځي نو د تړون متن یا اهمیت هم ورسره ختمیږي. له همدې کبله چې برتانیې د مځکې د کرې پر نیمایي برخه خپله اچولې وه هند او د افغانستان ځیني سیمې یې په خپل واك کې راوستلې وې، د انګریزانو دغه واکمني په ۱۹٤۷م کې پای ته ورسیده. په نتیجه کې یې هند آزادي واخستله همهغه وخت په کار وه چې د افغانستان مستعمره سیمو هم آزادي اخستي وای. هغو ته د آزادۍ فرصت ورکول شوی وای چې د خپل راتلونکي برخلیك یې روښانه کړي وای، لکه پنجاب، سند، بنګله دیش، سریلانکا او د هند نورو سیموته چې ته فرصت ورکول سوی وو، ځکه چې د قرارداد او استعمار اهمیت د دوی له واکمنۍ سره تړلی وو.

دریم: په ملګروملتونو کې په ۱۹٦۸ م کال کې یوه ماده تصویب شوه چې د قرار له مخې یې هغه ټول تړونونه بې اعتباره ګڼل شوي چې د زور له لارې تصویب شوي وه، څنګه چې استعماري قوتونه هر څه په زور او فشار تر سره کوي همدا رنګه یې د افغانستان ډیري سیمي په زور سره جلا کړي وي ځکه نو دغه تړون د ملګرو ملتو د پورتني پرېکړي او منشور له مخې بې اعتباره بلل کیږي، په حقوقي ډول دغه دري مثبت دلائل وجود لري چې د ډیورنډ کرښه یو ظالمانه او بې انصافه کرښه ثابتوي چې په هیڅ ډول قانوني او حقوقي ارزښت نه لري افغانستان او افغانان یې ټولهـ په رسمیت نه پیژني که څه هم د پاکستان واکمنو د وخت څخه په استفاده په افغانستان کي ګله هر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکمن څخه د هغي کرښي د مراعات او رسميت غوښتنه کړيده پاکستان په تکرار سره غوښتي دي چې د افغانستان له ضعف او کمزوري حالت څخه لکه برتانويان استفاده وکړي خوله نيکه مرغه ميړنيو افغانانو د شاه شجاع او عبدالرحمن غوندي هر څه ته زړه نه دی ښه کړی.

دا چې دا کرښه د افغانستان لپاره څومره ستونزه ده يا څومره ورته اهميت لري ړښتيادواړه سته اوځانته بيلابيل دلايل لري :

لومړی: دا چې د پاکستان او افغانستان تر منځ په رسمي ډول حدود وجود نه لري. دا خپله يوه ستونزه ده؛ ځکه هر هېواد د خپلو حدودو د ساتلو مسرولیت لري دلته به امنيتي مشکلات ترټولو ډير ستونزمن وي چې يواړخيز ډول مسرولیت يې بايد د يوي واکمنی ياحکومت تر غاړه شي.

دويم: هغه سيمه ياسيمي چې په قانوني توګه په يوه اړخ پوري ونه تړل شي نو له هره طرفه د پامه غورځيدلي وي، دهغو اقتصادي او تعليمي چاري به کمزوري مخ ته ځي، کله به هم له پوره پاملرني څخه نه برخورداره کيږي ځکه د هغوی پرمختګ دسيمي تراهميت پوری اړه لري.

دريم:ددغي سيمي ياسيمي ته د نه پام لرني له کبله به د دواړو هيوادونو تر منځ کله هم د اعتماد فضا نه رامنځ ته کيږي او نه به ديوه او بل هيواد دمداخلو مخه نيول کيږي. هميشه به د دښمنی او رقابت په موقف کې قرار لري چې دا پخپله د بې امنيتی او بې ثباتی لامل کيږي.

څلورم: د پولي د دواړو غاړو اوسيدونکي له يوه قوم او يوي کورنۍ سره ربط لري د دې سره سره دواړې غاړې دوستی او د پولي او پانډل شراکت لري، که هر وخت د پولي په يوه خوا کې ستونزي وي نو د يوه بدن په څير به هغه بل لوری ورسره اوتومات ستونزمن کيږي او سيمه به هم له دی کبله ورسره ستونزمنه وي.

پنځم: لکه څنګه چې مو وړاندې يادونه وکړه د دغه نه بېلېدونکي قوم بېلتون په شخصي ژوند کې هم ستونزي راولاړي کړي؛ ځکه چې دغه ورونه قومونه هميشه د يوه ګډ ژوند هيله لري او ګډ ژوند غواړي، د پولي په ويش دغه ګډ ژوند د ډيرو ستونزو سره مخامخ کيږي، بلکي مخه يې نيول کيږي.

شپږم: د پولي دواړو غاړو ته اوسيدونکي افغانان هر وخت

د داسي تومتونو قرباني کيږي چې اصلا بنياد او اساس نه لري همدارنګه د زيږنده ستونزو قرباني به د تل لپاره تېول وګړي وي.

اووم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې بهرنيو دښمنانو لکه څنګه چې دا کرښه ستونزمنه پرې ايښي تري ناروا او بده استفاده کړي اوکوي به يې ترڅو د خلکو له سپيڅلي عقيدي، بې علمی، کمزوري سياسي دريځ نه ناوړه استفاده وکړي او هر وخت يې د دوو اسلامي هيوادونو تر مينځ د بې اعتمادۍ او نه باور سبب وګرځوي، هر وخت چې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغواړي چې د هغوی تر منځ نفاق او ستونزه راولاړه کړي هلته د نفاق کاڼي اونوکان جنګوي چې هم ګټه او هم خوند تري واخلي او هم د کوربه او غله ترمنځ منځګړ یتوب وکړي.

دا یوازنۍ ستونزه نه ده چې برتانوي شیطانانو د خپلي امپراتورۍ پر وخت افغانانو ته ډالۍ کړي، بلکي ورته ستونزي یې په چین، هند، کشمیر، پاکستان، سریلانکا، تایوان، کوریا او نورو ځایونو کې هم تخلیق کړي ترڅو سل یا دوه سوه کلونه وروسته هم تري استفاده وکړي. د ډیورنډ اوسنۍ لانجه چې یو ځلي بیا د بهرنیو یرغلګرو په موجودیت کې د هغوی په پارونه راپورته شوي د افغانستان لپاره یوه نوي ستونزه ده داچې موجوده ستونزي ته به ګټه وکړي هیڅ فکرنه کوم دا چې خپله به یوه نوي ستونزه تولید کړي د دې به انتظار وکړو. په هر صورت! داسې او دې ته ورته موضوعات باید حتماً حل شي او دغه جنازه چې له ډېره وخته را په دې خوا د خلکو پر اوږو بار ده خلك تري ستومانه شوي باید نوره دغه جنازه خاورو ته وسپارل شي او هیره کړای شي، خو دا چې څوك باید دا ابتکار وکړي دا یو ډېر مهم سوال دی چې یوه مثبت او قانع کوونکي جواب ته اړتیا لري او یو مناسب وخت غواړي. که دا کار د جرګو او مرکو له لاري کیږي او د سیمي د میشتو افغانانو د عنعناتو په توګه کیږي دا وروستۍ خبري دي، دالوی مشکل په موجوده بحراني حالت کي نه د افغانستان حکومت حلولای شي نه پاکستان او نه په بهرنیو یرغلګرو پوري اړه لري، دا د هغو قومونو مسئله ده کوم چې پر زړونو یې همدغو یرغلګرو یوه پیړۍ وړاندي په بل نامه چاړه راکښلي وه، هم هغه په وینو سره چاړه او هم هغه قاتل چې نن په بل رنګ ورته لمن وهي اوغواړي چې په خپلو لاسپوڅو څیرو خپل هدف ته ځان ورسوي مشروع او مقبول نه دی.

زما مقصد دلته د ډیورنډ د فیصلي موضوع نده زما مطلب یوازي یوازي دادی چې ډیورنډ د افغانستان په بنسټیزو ستونزو کې یو جز دی چې دغه جز د ستونزي یو اړخیز حل نه مومي نو ډیر یا نور مشکلات به وجود لري، خو دا چې د دی څه په کار دی؟ د افغانانو په وروستي تصمیم پوري اړه لري چې څه باید وکړي؟ په دې وخت کې د افغانانو هوښیاري داده چې داسې موضوعاتو ته چې د بهرنیانو په پارونه ورته لمن وهل کیږي ګوتي ورنه وړي او د هغه پر ځای کورنیو ستونزو ته پام واړوي، په لوی لاس هغو غلیمانو ته موقع په لاس ورنه کړي چې له ډیره وخته یې دغه تودي ښوروا ته خوله اوبه کوي چې دا اوس هم د بهرنیانو، پاکستان، هند او نورو هیوادونو لنګي غواوي لوشي پیسي او بډي په خیټو منډي چې په دی ترتیب هم ځانونه د سولي او ثبات پلویان وبولي، هم په پټه سودا خیټي ډکي کړي او هم پر دواړو غاړو پرتو محکومو ، مظلومو قومونو ته د پردیو په زور ټینګه لغته ورکړي .

که خدای مکړه امریکایي یرغلګرو ته دایمي اډې ورکول سي ، نو دا به هم د ډیورند په توګه د بلې ناپایې ستونزي په څېر افغانستان ته پاته سي . زما مشوره د یوه افغان په توګه داده چې اوسنۍ اداره په ورځنیو اړینو چارو اکتفا وکړي اړ نوري لانجې راتلونکو نسلونو ته جوړې نه کړي . دغه قدرت چې دوی پکښې د بل په مټ ناست دي خامخا تلونکی دی او بیا پښېماني په درد نه خوري.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخدر مواد

په دې کې شك نشته چې مخدره توکي زموږ په ټولنه کې دډېرو ستونزو لامل گرځيدلي او گرځي، په عمومي توگه دا کښت د افغانستان لپاره لويه گټه نه لري، مگر بالعکس د سياسي او اقتصادی پلوه ټول ملت له بيلابيلوستونزو سره لاس او گريوان کوي، دا چې زموږ د هيواد د څو تنو يا اشخاصو پکښې ځومره ورې ولاړه ده څومره گټه يې ده، د نورو خلکو لپاره عام کيدلای نه شي. دا چې د ټولنې لپاره يو جدی گواښ او د هر حکومت لپاره لويه ننگونه بلل کيږي د ټولوهيوادوالو لپاره عام شکل لري، نو له دې کبله دا يوه عامه ستونزه بلل کيږي. که څه هم د ځينو خلکو به څېونه ښه پکښي پلن شوي وي.

دا چې څوك دغه کار وبار کوي او څوك تري گټه اخلي او څوك تري نشه اخلي دا ټول بهرنيان دی. هغوی په دي لړکې پوره زيار باسي او دغه تجارت ته ښه پراختيا اووده ورکوي.

دا چې څوك پکښي ستري ستومانه کيږي، متهميږي، وژل کيږي، بنديانيږي هغوی خوار افغانان دی، پردي سربيره يې وطن په همدغه نامه اشغاليږي، اقتصاد يې شاته پاته کيږي، پر کور او مال باندې يې د سروخوگانو، بېرحمو يرغلگرو لخوا چاپې وهل کيږي، گټه يې دومره محدوده ده چې په متې د يوه کال څخه تر بله کاله فقط ځانونه له مرگه وژغوري او بس.

اوس به وڅيړو چې زموږ د ښکلي هيواد لپاره دغه بدرنگه تخم څومره گټه لري، څومره تاوان يا ستونزه لرې.

لومړی : د هر هېواد د اقتصاد لپاره يوه تر ټولو مهمه سرچينه زراعت دی چې د يوه هيواد لومړني مواد او د خلکو اړتياوې لکه غنم، وريجې، جوار، وربشي، ميوې، سابه او نور پوره کوي، او دويم لاس مواد لکه غوړي، کالي، بوره او دې ته ورته نور مواد. که خدای مه کړه د هيواد اکثريت د مخدره موادو لکه ترياکو او بنگو له کښت سره بلد شي طبعي خبره ده چې د هيواد مهمه سرچينه (زراعت) به له منځه وړي چې په همدغه صورت کې به ټول هيواد دلومړنيو توکو په لاس ته راوړنه کې اړ او محتاج وي.

دويم: د دغه کښت په عامېدو کې اسانه ده چې خلکو ته نشيي مواد اسانه او په وړيا توگه پيدا شي، چې په نتيجه کې به يې دهيواد ډېر وگړي په ځانگړې توگه ځوان نسل له دغه مهلك عمل سره روږدېږي. همدارنگه به دا کچه د هرې ورځې په تيريدو سره لوړيږي.

دريم: هغه مواد اوميوه چې افغانان غواړي بهرنيو هيوادونو ته يې صادر کړي، له همدې امله چې له افغانستان نه پکښې مخدره مواد ليږل کيږي يا ونه ليږل شي، د تازه او وچو ميوو لکه انارو، انگورو، منو، انځرو، وچې ميوې او داسې نورو صادراتو مخه نيسي او هم يې بزگر او کروندگر د نرخ د ټيټ والي له کبله زيانمن کيږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم: که لږ نور دقیق وګورو نو وبه وینو چې په ترکمنستان، ایران، ازبکستان، پاکستان، سعودی عربستان اونورو هیوادونو کې هره ورځ تر پنځه ویشت ډیر افغانان د دغه توکي د قاچاق له امله وژل کیږي یا اعدامیږي، همدا رنګه په سوونو نورافغانان په زندانونو کې لویږي، څوك ورکیږي چې د مرګ او ژوند برخلیك یې ټولې کورنۍ ته یو اوږد او دروند مشکل دی.

پنځم: په عمومي ډول د هر افغان تبعه لپاره چې کوم هیواد ته سفر کوي ستونزه راولاړوي. همدارنګه د افغانستان هویت او پیژند ته زیان رسوي چې دا هم دافغانانو د ځور سبب کیږي.

شپږم: په عمومي توګه د افغانستان ټول تجارت ته په هر جنس او نوع کې صدمه رسوي، په لوړه او که په کښته کچه وي، حتی هوایې الوتنې مځکنیو او هوایې ترانسپورت او ډیپلوماټیکي حققوته.

اوم: د ملت او حکومت تر منځ همیشه اختلافات بدګماني او ترینګلتیا زیږوي چې هم د اقتصادی پرمختیا مخه نیسي او هم په همآهنګۍ کې بهلتون ته نوره لاره پراخه وي چې همدغه اختلاف له یوه پلوه مسافه ډیروي. دویم د امنیتي ستونزو سبب کیږي او له بله پلوه د حکومت سیاسي موقف ته سخت تاوان رسوي، دا ببله خبره ده چې حکومت څنګه حکومت دی، اسلامي شرعي مستقل حکومت دی او که یې عکس؟

اتم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې د بهرنیو هیوادونو د لویو اعتراضونو سبب ګرځیدلي چې بالاخره د وخت په تیریدو سره یې د هغو یرغل ته زمینه برابره کړه. لکه برتانیه چې په هلمند کې د تاریاکو د بندولو په نامه د خلکو د سرونو او اندامونو پریکولو بیرحمه قصابې شروع کړیده، چې په نتیجه کې یې ټوله سیمه په هغه بدرنګۍ اخته کړې چې وینو یې، دا لا خدای ته معلومه ده چې دوی د خپل انتقام، د اسلام د بیخ ایستلو، د افغانانو د وژلو، د همدې توکي د تجارت لپاره داسې ناتارجوړکړي او که د بل کوم هدف لپاره؟؟؟

خو اوس یې همدغه نوم د ځان لپاره د یرغل مجوز اعلان کړی دی، همداسې نوري ستونزي چې دي ته ورته ستونزي دی ټولي د افغانانو او افغانستان لپاره جوړیږي سره د دې چې په شریعت کې د دغه کښت د جواز یانه جواز یوه بله مغلقه مسئله ده چې دلته یې څیړلو ته اړتیا نسته.

اما فایده اوګټه یې څومره ده ؟ په عموم کې افغانستان، افغانانو او سیمي ته پرته له څو لویو قاچاقبرانو د نورو کروندګرو لپاره د تاریاکو او چرسو کښت په لویه پیمانه ګټه نه لري چې د هغوی خپله او د افغانستان د عمومي ستونزو لس فیصده دې ورسره مقایسه کړای شي چې سړی پرې ځان او ملت ته قناعت او ډاډینه ورکړي، که په دی باندې پوره تحقیق او څیړنه وسي چې د مخدرو توکو ګټه او تاوان سره مقایسه شي په سل کې اتیا فیصده تاوان او شل فیصده احتمالي ګټه لري چې هغه هم د افغانانو د کم مهارت، ستونزو او مجبوریت اړخ دی او بس. زما په نظر افغانان ټول په دېګ ښه پوهیږي چې دغه کښت زموږ او زموږ د هیواد لپاره یوه مهمه ستونزه ده او ستونزه به هغه وخت حل کیږي چې دغه کښت په افغانستان کې په یوه بل کښت سره بدل شي، ترڅو خلکو ته د هغه د اړتیا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو بسنه وکړي، د نړۍ هیوادونو هم دې ته ګوته نیولي چې تر بندېدو پوري په هڅو کې دي، نو دلته یو توافق وجود لري چې هغه پر ستونزو د نظر یو والي دی، مګر اوس یو توپیر وجود لري چې هغه دوې ستونزي دې: کرل، او نه کرل. کیدای شي همدا یوه مشترکه ستونزه وي چې ظاهراً یو اړخیزه معلومیږي، ځکه کرل یې لکه ماچې ورته وړاندي اشاره وکړه ډیر اړخونه لري او نه کرل یې هم یوه ستونزه ده چې هغه د افغانستان د بزګرو مجبوریت او په عموم کې د نړۍ والي مافیا او قاچاقبرانو تجارت دی.کیدای شي د هیواد د ننه او له هیواده بهر ډیر ځواکمن لاسونه پکې د خیل وي، دا حقیقت دی چې دا دواړه ستونزي دې خو اوس دا خبره مهمه ده چې سړی یې معلومه کړي چې دنه بندیدو عوامل یېګ څه دي او رښتیا هم بهرنیان غواړي چې د دغه کښت د بندیدلو په اړه اخلاص وکړي او که هسي سندري دي چې په لوړ آواز سره یې بدرګه کوي، دوی په دغه مورد کې چې بند یې کړي او بزګرو ته بدیل معیشت برابر کړي عاجز دی او که څنګه؟ دا یوي عمیقي څیړني ته اړتیا لري ترڅو مثبته نتیجه لاس ته راوړي.

لکه څنګه چې مي وړاندیګ ذکر کړل چې یوه ستونزه بین المللي تجارت دی چې امکان لري د مخدره توکو په بندیدو کې دي خنډ وي، دا چې د دغه بین المللي تجارت لوبغاړي او اصلي تجاران څوك دی دا هم یو مهم ټکي دي، دا چې د کوکنارو همدارنګه د چرسو کرونده ګر د ملګرو ملتونو د راپور له مخي په سل کې پنځوس بیا شپیته یا اتیا آن تر نوي فیصده پوري افغانی بزګران دي همدارنګه وړوکي تجاران او قاچاقبران هم افغانان دي چې مثال یې د لښتیو او وړو ویالو د کبانو دی نسبت د بحر او سمندر لویو کبانو ته همداسې مثال دی د افغاني وړو قاچاقبرانو نسبت و بهرني مافیا او قاچاق برانو ته، دلته دوه ټکي د پام وړ ټکي دی چې یو د رسمي منابعو دخالت او بل د غیر رسمي تجارانو غیر قانوني تجارت دی، ډیر خلك په دې نظر دي چې رسمي حلقي د دغو قاچاقو او تجارت یوه لویه برخه تشکیلوی چې امریکا بریتانیا او نور غربې هیوادونه پکښي مثبت رول لري هم دیته ورته هیوادونه په آسیا او اروپا کې شته اما کوچني هیوادونه په هغو کې لوړ مقامات د وزیرانو او جنرالانو په کچه دخیل بلل کیږي. کیدای شي دا کچه تر نومړیو وزیرانو پوري همداسې ترخار ګرو ادارو پوري غځیدلای شي، که دا اټکل سم وخیژي نو د تاریاکو او بنګو بندول تر کرلو ډیر ستونزمن او سخت کار دی که څه هم ځیني هیوادونه ظاهراً د هغو د بندیدو لپاره چنده ورکوي او یا تبلیغاتي او نظامي امکانات کاروي، دلته بیا دوه اړخونه لري. ګمان ګیږي ځیني هیوادونه هم د بندیدو لپاره هم د کرلو لپاره په تجارت بوخت دي.

دویم اړخ یې د بندیدو په نامه تجارت شروع او روان دی. د دې تجارت په لومړۍ کټګورۍ کښې هغه هیوادونه بلل کیږي چې قوي او مضبوطي ریښي لري، دویم یې د نورو هیوادونو په مرسته متي مظبوطوي لکه ملګري ملتونه او له هغو سره تړلیادارات او نوري انجوګاني او موسسات چې هیڅکله نه غواړي د تاریاکو یا نورو نشيي توکوو تجارت دی په ټپه ودریږي، دا چې ملګري ملتونه او ترڅنګ یېګ انجوګاني نه غواړي دا خطرناکه کار ختم شي دوه دلیله دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی: د مخدره توکو په نامه ملګري ملتونه د پیسو د پیدا کولو ښه مرجع پیدا کړي چې میلیونونه ډالر له نورو هیوادونوڅخه راټول او خپله تري استفاده وکړي.

دویم : د ملګرو ملتونو په چوکاټ کې کیدای شي په لسګونو زره کسان او په سلګونو اداربکار کوي چې د مخدره توکو د مخنیوي له فنډ څخه مصارف کوي او تري معاشونه اخلي همداسې ګمان کیږي چې څارګري اداري په همدغه سوري یاغار سرونه ننیستي دي.

همدارنګه د انجوګانو لپاره دغه دوه علته وجود لري چې دکوکنارو د بندیدو لپاره مهمه ستونزه ده، ځکه که د تاریاکو پلمه ودریږي نو کیدای شي هم فنډ او هم دفاتر بندشي او هم د ملګرو ملتونو انجوګانې، موسسات او کار کوونکي وزګاره شي، چې یو مثال یې د مخدره توکو پر ضد د افغانستان وزارت دی چې څومره بهرني مشاورین کار پکښې کوي او څومري ډېري او پلني تنخواګاني لري. کیدای سي په اروپا او امریکا کې به تر ټولو لوړ معاشونه وي اوعزت به یې د یرغلګرو له برکته تر هغو څو چنده اوچت وي. سره ددې چې ګومان کیږي دغه مشاورین هغه ترټولوبې استعداده خلک دې چې په غربي نړۍ کې دکاوړتیانه لري.

د دې علت یو ښکاره ثبوت د اسلامي امارت وخت په ګوتوکولای سوګ چې کله په قطعي صورت تاریاك بند شول یو جریب هم په سیمه کې نه وه کرل شوي، نو د دی لپاره چې ملګري ملتونه په دېګ کار مطمئن او باوري شي او بیا نورو هیوادونو ته په دې اړهـ قناعت ورکړي چې تاریاك او چرس په کلي توګه بند شویدي د هغو هیئت ته اجازه ورکول شوه چې هغو سیمو ته ورشي چې وړاندی پکښې دغه کښت کرل کېدی ترڅو هغه سیمه په خپلوسترګووګوري. مګر د دې پر ځای چې نورو هیوادونو ته قناعت ورکړي او یا له بزګرو اوکروندګروسره بدیل کمك وکړي، ملګرو ملتونو او د هغو انجوګانو د امارت پر ضد منفي تبلیغات پیل کړل، بهرنیو هیوادونو ته به یې ویل چې د افغانستان اسلامي امارت د دی لپاره چې تاریاك ارزانه شوي دي دا کښت بند کړ. یاداچې د طالبانو چارواکو خپله ډېرتاریاک رانیولي او داسې نورخارجي منفي تبلیغات. همدا رنګه به یې د دې په ځای چې کروند ګرو ته د حوصلي، کمك او بدیل تخم معیشت خبري وکړي بالعکس یې د هغو په پارونه ګ لاس پوري کړ ترڅو د حکومت او خلکو تر مینځ اختلافات او ستونزي راولاړي شي. بزګرو ته به یې ویل چې تاسو به څه خورئ! دا ځمکې خو ستاسو د ژوند لپاره کفایت نه کوي، حکومت ستاسو مشکلات په نظر کې نه دې نیولي، په شریعت کې هم دا کښت جواز لري قطعي حرام نه دی. په ځانګړي توګه ستاسو لپاره چې بله دعوایدو لاره نسته او داسې نور...

زه خپله په دې باندې پوره باور لرم چې ملګري ملتونه اوغربي انجوګاني چې په دغه اړه کار کوي مطلق سوداګر دي چې خپل تجارت په وړاندې بیایې د خپلو ګټو لپاره کارکوي ، ملګري ملتونه موسسي حتی وزیر، معین، مشاورین، رئیسان ټول د دیګ ښې او په زړه پوري سوداګرۍ له ګټې څخه برخمن دی، ښه پلن څښونه یې پکښې وکړل د ښو ماڼیو اوشتمنیو خاوندان شول چې کله یې مور او پلار په خوب هم نه وه لیدلي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم اړخ يې سوداګريز ميکانيزم دی، په افغانستان کې د مخدره توکو تجارت په اوله کټه ګوري کې تر ډېره ترافغانانو پوري اړه لري چې ګټه يې ډېره کمه ده نسبت دويمي کټه ګوری ته، په دويمه کټګوري کې افغاني قاچاقبر او بهرني قاچاقبر ترخپل منځ مساوي شکل لري چې ګټه يې نسبت دريمي کټګوری ته ډيره کمه ده، دريمه کټګوري يواځي په بهرنی مافياوو قاچاقبرو پوري تړليده چې د افغاني قاچاقبرانو پکښي هيڅ دخل نشته چې ګټه يې نسبت تر ټولو لوړه ده همداسې څلورمه، پنځمه کټګوري ده. د مثال په ډول يو کيلو هيروئين د افغاني قاچاقبر په واک کې زر ډالره قيمت لري چې هغه لومړی کټګوري ده. داکټګوري ترډيره په افغانستان پوري محدوده ده، دويم لاس په ايران، پاکستان، ترکمنستان او نورو ګاونډيو هيوادونو کېده تخمين څلور زره، پنځه زره ډالره قيمت ولري چې افغانان او بهرنيان ددغي سيمي پکښي برخه لري، دريمه کټګوري چې اروپا امريکا اونورو لري هيوادونو ته ځي شايد له پنځه ويشت زره څخه تر پنځو سو زروپوري قيمت ولري چې دا کار ټول د بهرنيو قاچاقبرو، مافيا او حکومتونو له لاري کيږي. افغانان پکښي هيڅ برخه نه لري، دا چې حکومتونه څنګه پديګ قاچاقو کې ونډه لري، دا ګرانه خبره ده چې کچه يې معلومه شي، خو ويل کيږي چې ډېر د لوړو منصبونو خاوندان په ډيره لوړه کچه پکښي ونډه لري. همدارنګه تر ډېره شك کيږي چې دا کار امريکا او برتانيه د مخکښانوپه توګه پر مخ بيايې.

د دې کارګ يو عمده دليل د کولمبيا د کوکاينوکيدای سي، په کولمبيا کې افغانستان ته ورته وضعيت دی چې په لوړه کچه

د چارواکو مافيا پکښي دخيله ده. هلته د امريکا په مرسته دکولبيا نظامي مصارف د کوکينو له عايداتو څخه بشپړه کيدل او دا د امريکايې نظامي مشاورينو په مرسته کيدل. همدا رنګه د امريکا د حکومتي چارواکو په مرسته جنوبې امريکا ته د کوکاينو صادرات لېږديدل ترڅو د ځينو لويو ښارونو وګړي ورباندي معتاد وساتي چې دسياست له ډګره بې برخې پاته شي.

يو بل دليل د افغانستان د اسلامي امارت پر مهال هغه تهمتونه دی چې ملګرو ملتونو، امريکا او برتانيې طالبان په دې تورمتهمول چې ګواکېد طالبانو حکومت په مخدره توکو او قاچاقو کې لاس لري او د قاچاقو کاروبار کوي په پيسويې وسلې او مهمات رانيسي جنګ پري کوي. د هغو دليل داوو چې د اسلامي امارت تر راتګ دمخه د ترياکو د کښت کچه په سل کې پنځوس وه. د طالبانو په واکمنۍ کې داکچه له پنځوسو نه شپته تر پنځه شپيته پوري پورته شوه. د دي دا ثبوت دی چې طالبانو دا کار کاوه په همدی خاطر دغه کچه لوړه وختله. که طالبانو دا کار نه کولای نو دا کچه به حتمي کښته تللای. سره د دې چې طالبانو په تدريجي شکل د درو کلونو په موده کې د ترياکو او بنګو کښت په کلي توګه بند کړ، تر پنځوسو ډيري يې د نشيې توکو د جوړولو فابريکي او په ټنونو چرس وسوځول، اوس چې د ناټو، ايساف، امريکا او برتانيې تر يوسل او پنځوس زره يرغلګر په افغانستان کې دې تريو سل او پنځوس زره زيات د افغانستان اردو او پوليس هم د دوی په چوپړ کې دي، د مخدره توکو د مخنيوي په نامه مستقل وزارت هم جوړ شوی دی، خو بيا هم د ترياکو او چرسو د توليد او کښت کچه تر نوي او پنځه نوي پوري لوړه ختلي ده.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دا څه مانا لري؟ د دوي د دې ادعا پر اساس موږ په کلکه ویلای سو امریکا او برتانیه چې په بهرنیو یرغلګرو کې پوره واك او رول لري د دې کچې د لوړیدو مستقیم مسؤول ، ټیکداران اوکار کوونکي دي.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت په وخت کې د امارت د زعیم په فرمان په ټولو هغو سیمو کې چې د اسلامي امارت تر واکمنی او کنټرول لاندې وې د تریاکو او بنګو کښت په بشپړه توګه بند او په عملي توګه دا کار په ټوله هیوادکې پلی شو، خو برتانیې، امریکا او نورو هیوادونو د ملګرو ملتونو په شمول هیڅ عکس العمل ونه ښود او نه یې د هغه د بریالیتوب لپاره د کرونده ګرو او بزګرو سره څه مرسته اوکمك وکړ، آن تردې چې تش په وینا یې د دې کارهر کلی هم ونه کړ. سره له دې چې د افغانستان په تاریخ کې د مخدره توکي پر ضد دا تر ټولو لومړی ګړندی عملي ګام وو، چې نه یې له دوي څخه فوجونه، چمتووالي او الوتکي غوښتی او نه یې عسکر، یرغل اوجنګ اونه یې د ځان او مسلمانانو مرګ ژوبله غوښته، یواځینی هیواد ګاوندی ایران وو چې په هلمند کې یې یوه کمکي پروژه جوړه کړه کیمیایې سره او د ځمکو د یوې کولو لپاره تراکتورونه به یېګ خلکو ته ورکول تر څو پروژه د تریاکو د کرونده ګرو سره مرسته وکړي چې بیرته د دغه توکي کرنې ته پام وانه ړوي، دا چې اوس په سوونو زره عسکر په زرګونو ټانګونه په سونو الوتکي اونور تجهیزات افغانستان ته په خاصه توګه هلمند ته راولي په زرګونه میلیونه پونډه اوډالر خاوري کوي. په لسګونو زره افغانان په شهادت رسوي کورونه کلي په الوتکو اوچولکو او ټانګونو له خاورو سره خاوري کوي دهري ورځي په تیریدو سره خپل یرغلګر عسکر د تریاکو دله منځه وړلو په پلمه له لاسه ورکوي، اخر څه مانا لري، زما په نظر دا اټکل به روغ وي چې په همدې سوداګری کې ستره ونډه لري مګرداسې مهارت او تجارت زیات عمیق بیخ لري والله تعالی اعلم .

یو بل دلیل دادی چې موږ وینو چې د مخدره توکي پر ضد څومره تبلیغات کیږي، وزارتونه، ریاستونه، مدیریتونه په ټولو ولایتونو آن په ولسوالیو کې جوړ شوي، د خلکو لپاره چې په دغه کار و بارکې بوخت دې د افغانستان په دننه کې د سزا لپاره خاصه محکمه جوړه شوي، چې په ځانګړې توګه د امریکایانو لخوا روزل شوي قاضیان لري. د هغو لخو معاش خوري،د افغانستان بې خاونده غریبوخلکو ته د بند حتی د مرګ سزاګاني اوروي، خو له بله طرفه هغه لوی لوی کارو بار کوونکي چې ګومان کیږي په ټنونو کارو بار به کوي او په دیګ تور تورن دي چې له بهرنیو قواوو سره ښې نژدی اړیکي لري او یا په حکومت کې ښه غټ اعتبار او مقامونه لري. هم ددې هنداري یو بل مخ دی چې دڅېټ لخوا ځان ښکار کوي.

یو بل دلیل دادی چې مخکې مو ذکر کړ. هغه دا چې اقلاً دا سوداګر یا کارو بار کوونکي په دري ډوله ویشل شوي دي چې په لومړی قطار کې افغانان راځي. هغه افغانان چې کروندګردي او د مجبوریت له کبله یې ورته زړه ښه کړی دی. دوهم ډول د افغاني قاچاقبرو او بهرنیو قاچاقبرو واړه ګروپونه دي. دریمه ډله د بهرنیانو نړیواله مافیا ده چې افغانان پکښې هیڅ ډول رول نه لري، تر ټولو غټ کاروبار چې لویو لاسونو، ډېرو پیسو او ټینګ امنیت ته اړتیا لري همداډله ده. دلته د سوال اوسرخلاصی خبره داده چې د دغه تولید لویه برخه په اروپا، استرالیا، امریکا او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو آسیایي او افریقایېهیوادونو کې لګیږي، د هغو بازارونه په دغه توکي ګرم، ډك او په میلیونونو خلك یې پرې معتاد دي. دا چې دلته اختصاصي محکمه جوړیږي افغانان چې دیوې، دوو تر لسو کیلو ګرامه په هیواد کې دننه او یا لږ تر لره په نږدې کاونډیو هیوادونو کې د اختناق او مخمصي سره په مشابه وخت کې معامله کوي نیول کیږي، بندیان کیږي، وژل کیږي، په اعدام باندې محکومیږي، ولي هغه کسان چې دغه لوی کاروبار کوي په ټڼونو مواد په کښتیو، الوتکو کې انتقالوي نه نیول کیږي او نه ورته ځانګړې محکمه جوړیږي؟؟؟

برتانیه، امریکا او نور غربي هیوادونه چې په میلیونونه خلك ویني چې معتاد دي په لارو، کوڅو او واټونو کې دغه مواداستعمالوي په دې باندې نه شي توانیدلای چې دغه مافیايې قوه درك کړي،هم دې ته متوجه شي چې دغه خلك دغه مواد له کومه او په څه طریقه پیداکوي او څوك یې ورته راوړي. آیا افغانان دي که د همدغو هیوادونو کارکونکي دي. د چا په مرسته د چا په الوتکو او کښتیو کې راوړل کیږي. دوی کولای شې چې په ډېر کښته مصرف او نه تلفاتو په دې کار سره موفق شي او هم یې مخ نیوی کولای شي، خو دا چې افغانستان ته راځي او بیا دلته د وینو په تویولو دا کار ترسره کوي څه مانا لري؟ والله تعالی اعلم .

دلته دا مهمه نده چې دا کار څوك کوي، څوك یې ګټه وړي، څوک وربانديې ځوریږي او څوک وربانديې مړیږي او پرسیږی. مهمه داده چې که دا اټکل سم وخیږي چې ملګري ملتونه نه غواړي چې دا کښت دی ختم شي، دننه او بهر لوی لاسونه او حکومتونه په دی کې دخیل وي، د بلي خوا ځیني هیوادونه او واکمنان غواړي چې دا مضر کښت له منځه ولاړ شي، نو دا یقیني او معلومه خبره ده چې داد افغانستان او افغانانو لپاره یوه غټه مغلقه ستونزه ده، کرل یې هم ګران کاردی بندیدل یې هم ورته ګران او مشکل کاردی، دا ځکه چې په دواړه صورته کې افغانستان له امنیتي،اقتصادي او سیاسي کړاونو سره لاس او ګریوان کیږي چې په نتیجه کې افغانستان او افغانان له سخت اقتصادی کړاو سره مخ کیږي چې هغه خپله د زرګونو بد مرغیو سبب ګرځي. ګټه او خوند به بل او یا کم افغانان تري اخلي او قرباني به یې ټوله ولس او ملت پر غاړه اخلي، دا چې اوس افغانانو ته څه په کار دي خلک هیڅ نه پوهیږي. د مثال په ډول که محکمي ته ورسو چې پر ځینو غریبو خلکو یې د بند او اعدام حکم کړی دی له بلي خوا په ټول هیواد کې دغه کښت کرل کیږي. حکومت د بهرنیو یرغلګرو په شمول په دې کارکې پاته راغلي چې په زور یا د خلکوپه قناعت سره داکښت په بشپړه توګه بندکړي. په نورو خلکو باندې چې واسطه اوقوت نه لري فیصله کول هیڅ حقوقي او قانوني اړخ نه لري، یوازي دا چې پر خلکو به د ظلم مانا ولري ځکه چې داسې پردی قضاوت نور هم د خلکو د ځور سبب کیږي دا چې حل یې څه دی موږ به یې ان شاءالله څه ناڅه روښانه کړو.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نتيجه

هره څېړنه په تکرار سره د خلګولپاره مثبت انځور لري چې بالاخره ښه نتيجه تري لاس ته راوستلای شي، يا دا چې په څېړنو سره د ډېرو مثبتو او منفي برخونو ارزښتناکې تجربېګ په وجود راولي په دغه شربلوسره کيدلای شي په نوره څېړنه او بشپړتيا سره ترې کوچ وايستل شي، خو دقت او حوصله او بې تبعيضه او تعصبه مطالعه او څېړنه به نوره ښه نتيجه ولري، په لوړه سرسري څېړنه کې ما په پنځو علتونو او يا پنځو اصولو کې ډېر علتونه څېړلي که په ښه ځيرتيا ورته د بل ښه مجرب عالم په هڅو کې نيمګرتيا په ګوته شي، يا ورسره نور علتونه او يا د نورو علتونو اصلونه په فهم کې راولي، ورسره ضميمه کړای شي او نيمګړتياپې په دقت سره بشپړه کړای شي زه باور لرم چې د يو اصل پر بنا به ترې ګټه واخستل شي.

زموږ ګران، ښکلي او لرغوني هيواد په پرله پسي ناورين کې راګير شويدی لاتر اوسه هم د نورو ويرونو او کړاوونو بلاګانو خولي وازې نيوليدي. تر ډېره پورې ګټه ترې بل اخلي او په اورکې موږ او زموږ هيواد سوځي. په نړيواله کچه مو اعتبار کميږي، اقتصاد مو کمزوری کيږي او ياله منځه ځې، بې علمي او بې کسبي راپکښې جرړې ټينګوي ، د نړۍ په تيره د ګاونډيو هيوادونو له سيالۍ نه شاته پاتيږو، په غربت، هجرت او فقر کې به نورهم تر ډېره پاتې يو، په دغه وړه ډالۍ کې زه زما د تجربې په زيږنده فکر او د تيرو تيارو او د ژونديو د قبرونو په دوران کې هغو ډېرو نيمګړتياوو ته ځير شوي يم، د فکر آس مې وربانديې ځغلولی دی، دماغ مې ښه وربانديې ستومانه کړيدی، خو هغه څه ته مې تلوسه کوله چې د اسلامي عنعناتو او ملي کلتور په رڼا کې رامنځ ته شي د هغه څه په وړانديې استقامت او مبارزه وسې چې زموږ هيواد، د هيوادوالو له لاسه د ډېرې بيځايه خوشباورۍ له کبله د پرديو په مستقيمه مداخله د هغو د شومو او ناولو اهدافو قرباني شوي؛ لاتراوسه ورپسې قرباني کيږي، دا چې څوک برياليې شوي يا څوک شاته تللي او ياهغوی خپله په هغه اور کې سوي دا د هغو د تدبير سرچپه نتيجه او د الله د تقدير فيصله وه، خو په شروع کې هر څه په يوه تدبير سره پلان شوي او بيا مخته تللي.

لومړی:زما په ټوله څېړنه کې د اسلام او کلتور ټکي هرځای کارول شوي، په ډېرو علتونو کې له هغو سره ربط ورکول شويدی دا ځکه چې هره اسلامي ټولنه په ځانګړې توګه په افغاني ټولنه کې دا تر ټولو يو مهم او ښکاره اهميت دی، نوځکه چې په هغه سره ټينګار تر هرڅه ډېر په کار دی زما اوس هم فکر او نظر دادی: کومو افغانانو چې د رهبرۍ دعوه کړې ياورته د چارو واګې ور سپارل شويدې يايې ترشا د ملاتړې په توګه همکارې کوي د افغانستان د حل يا مشکل له اصل نه پر بل لور روان دی. هغه څه چې افغانان يې غواړې او افغانان پرې اعتماد کوي افغانستان په جوړيږې اويا د افغانستان د ستونزو لپاره د حل لاره اواره وي شاته غورځولي. په هغه څه کې خپله ګټه لټوي چې له هغه علته څو ځله خراب شويدي، هغه چا ته دوست وايې چې د سرماغزه يې ترې کښلي، هغه چاته يې د خپل زړه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوخچه پرانیستي چې وړاندي دهغه د زړه رګونه ګ ور پریکړي، هغه چاته یې زړه ورنژدې کړي چې د قتل خنجر یې د هغه زړه د راکښلو لپاره له پولادوخڅه جوړ کړي، له هغه چا څخه یې د وطن د جوړیدلو هیله اوغوښته کړي چې په توپونو یې ورته وران کړي دی، خو بیا هم دغه کسان لاتراوسه په خپلو سرچپه کړو نه پوهیږي او نه ورباندې پوهیدلای شي، په دې تمه چې له هغو څخه مثبته نتیجه لاس ته راوړي. بالعکس په رواني او روحي امراضو اخته شول، بیا هم د یوه احساس په رهبري کې د زړه بداوي بیلګې ډیري لیدل کیږي.

بیرته به د څیړني پایلي ته ورشو، زما نظر دادی چې افغانستان یوازې د افغانانو په زیار او پوره اخلاص جوړیدلای شي. د حل لپاره به یې له هغو موثرو اصولو کار اخستل کیږي چې اسلامي او افغاني صبغه ولري. د تعصب مخه به په ډیره زیرکتیاسره نیول کیږي، له زغم او تحمل څخه به کار اخستل کیږي، د افغانستان پر اصل او د افغان پر وجود به اعتماد کیږي، بهرنی فکر او د هغو مداخلي ته به نه ځای او نه اهمیت ورکول کیږي، که څه هم تر ډیره دلته د بهرنی مداخلي قوت موثر ښکاري او ځیني افغانان په دې عقیده لري چې بیله بهرني تاثیره به د افغانانو شتون پیاوړی بنسټ ونه لري او یا به تري ګټه وانه خستل شي، خو زه په دې عقیده یم چې د افغانستان په مستقله پرېکړه او جرګه کې د بهرنیو شتون د هغو د منافعو نماینده ګي کوي، افغاني ستونزو ته د افغاني وقار کلتور او مذهب په رڼا کې د حل د لاري د موندلو لپاره خنډ ګرځي. د افغانستان هغو ستونزو ته چې د داخلي مسئلې په توګه د افغانانو تر منځ وجود لري او بهرنیان تري د ځانونو لپاره استفاده کوي، د سپین ږیرو، علمای کرامو،روحانیونو او منورینو په ملګرتیا د حل لاره پیدا کیدلای شي چې د خیر او مصلحت لپاره پر ټولو ابعادو څیړنه وکړي، ټولو خواوو ته په افغاني دود قناعت ورکړي او یوه معقوله او مقبوله فیصله وکړي.

موږ دا منوچې دلته همدااوس د بهرنیو هیوادونو او بهرنیو قوتونو مفکوري له نظره نشي غورځیدلای، ځکه چې هغوی اوس په صحنه کې په اوتوماتیک ډول مطرح دي. که څه هم دوی زموږ د هیواد لپاره د زهرو او د ساري امراضو مثال لري، خو بیا هم یو ډول قناعت ورکول پکار دي ترڅو د هغوی شر دفع سي خو داسې نه چې هر څه چې هغوی غواړي باید ومنل شي او هر څه یې پلي کړای شي، بلکي باید تر اسلامي او ملي منافعو ورته په هیڅ شکل ترجیح ورنه کول شي، ځکه د دین او وطن پر سرمعامله د هیچا حق نه دی، زما نظر او ادراک دادی چې د بهرنیو قوتونو استمرار یا ډیر پاته کیدل که څه هم د څو محدود اشخاصو د کنټرول ساتلو په نامه وي د افغانستان د ځمکنۍ بشپړتیا لپاره یوه لویه او خطرناکه پایله لري. د دې استمرار په نتیجه کې به داسې ستونزي راوخوټوي چې بیابه یې جبران ناشوني وي.

دلته یوه توصیه لیکم او دا چاته د عار او عیب او پیغور ورکولو خبره نده. که د طالبانو د واکمنۍ په وخت کې چې هم افغانان او هم مسلمانان وه دومره تحمل شوی وای لکه اوس چې له امریکایانو، برتانویانو او نوري کفري کړیو سره چې نه مو په دین مذهب، کلتور او ملت راسره شریکان دي، نه مو د ژبي او سیمي مشترکات سته، نه خدای او د هغه رسول د دوی دغه تقرب ته اجازه ورکوي، نو ولي به د داسې ستونزو سره مل کیدلای، ولي به مو د ورور

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مقابل کې د پرديو د ناولو مفکورو تګلاره تعقيبولای، ولي به مو پر افغاني او اسلامي وقار ګوزارونه کيدلای، که تر طالبانو وړاندي د رباني صاحب د حکومت په وړاندی بيا هم د تحمل لاره تعقيب شوې وای زيات نه دومره تحمل چې دا اوس له يوه سرټمبه مغرور امريکايې سره کيږي، زه په دې باوريم چې هيڅ به پېښه شوې نه وای، زه بياهم پر دې خبره ټينګار کوم چې د بهرنيو قوتونو قرباني که د پيسو ده که د سرونو ده د افغانستان او افغانانو لپاره نه ده، هر څوک چې وي او د هر دين سره چې تړاو ولري د افغانانو د يو کولو او اتحاد لپاره هڅه نه کوې بلکې پر عکس خپلې منافع د مسلمانانو او افغانانو په بې اتفاقی اوتوپيرونو کې لټوي. په ټوله نړۍ کې د مسلمانو له همدی بې اتفاقۍ نه خوند اخلي، يوله بله يې سره جنګوي، يو په بل يې سره وژني او نور پکښي د دښمنۍ او تعصب ريښي او جرړي غځوي.

دلته د غربيانو د سيسي جالونه اوهغه مخفي اوپټ رازونه په ګوته کوم چې دافغانانو د کمزورۍ او ناوسۍ لپاره ورباندې کار شوی او کار کيږي. هغه د غربيانو پوخ پلان په اسلامي نړۍ کې په مختلفو نومونو د ډيرو ټوليو او ګوندونو جوړول دي، د ډيرو ګوندونو او شوراګانو جوړېدل څه فايده لري؟ هغه دا چې په هر لور او هره سيمه کې مختلف احزاب او ګوندونه له مختلفو افکارو سره کار وکړي کوچنۍ ډلې او ګوندونه په خپلو کې سره اړم او مختلف اوسي، د خپلو منافعو يا برياليتوب په لټه کې شي، يو بل ته د ماتې ورکولو تکل وکړي له همدې کبله د بهرنيو مدارکو څخه د پيسو او کمك غوښتنه کوي، د فقر لاس د مادياتو د لاسته راوړلو په خاطرد خپل ورور سره په مقابله کې پرديو ته اوږد ساتي ، څو په داخل کې د خپلو ورونو په وړاندې رقابت ته دوام ورکړي، مګر په داسې احتياج سره مجبورا هغه څه ومني او د هغه چا ومني چې ورته پيسي ورکوي. د همدې مرستي په بدل کې د دوی فکر ته وده ورکړي، دلته د سوال او جواب ډير مشکل نشته خو موږ بايد له داسې حالت نه تجربه واخلو او تيري نيمګړتياوې جبران کړو. دانه چې د خپلو خطاګانو تسلسل وساتو، موږ د دې تسلسل ژوندي شاهدان يو د مقدس جهاد وخت موتراوسه ښه په ياد دي داچې د جهاد په وخت کې په پاکستان او ايران کې څه له پاسه ١٤ ګوندونو او افغاني تنظيمونو فعاليت کاوه، ښه وده يې وکړه او سياسي مشرانو يې له يوه او بل سره نژدی اړيکي درلودې، له بده مرغه کوم چا چې د جهاد د پيروزي نه وړاندې د قدرت د نيولو لپاره د جهاد واګې ټينګې کړي هغوی د راتلونکي په فکر کې شوه، د سياسي وړتيا لپاره يې بهرنيو مرستندويو ته نور هم د سوال لاسونه ور وړاندې کړه، د جهاد له بري او کابل ته د ننوتو سره سم په خپلو کې اړم شول او هغه څه يې وکړه چې بايد نه يې وای کړي. هغوی د دې لپاره چې خپلو ورونوافغانانو ته چې همسنګري، هم مذهبې، هېوادوال او هم هدفه ملګري يې وه ماته ورکړي، هغه چاته د مرستي او کمک لاس وغځاوه چې تردې مهاله يې دښمن، په دين او ملت يې پردی وو، ان تردې چې د خپل مقام او قدرت د ساتلو لپاره يې د امير عبدالرحمن په څير د وطن ټوټه کيدل هم پر ځان منلي وه.

دلته به له چا سره سوال پيداشي چې هغه ګوندونه او اوسني يا راتلونکي سياسي ګوندونه به ډير توپير ولري څکه چې پخوانيو ګوندونو مسلح کسان او نظامي قوتونه درلودل اوسنی ګوندونه بيا يوازې پر سياست او رقابت ولاړ دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو په ځواب کې زه ابعاد نه څیړم خو دومره ویلای شم چې ماته د اختلاف تر ټکو د اتفاق ټکي ډیر مهم دي، اتفاق موږ جوړولای شي خو نفاق مو له وطنه ورکوي.

دویم په بهرنیو هیوادونو کې چې کومي پارټۍ پر پرمختلفو ایډیالوجیو اتکا لري هغوی د خپل استقلال، بهبود او پرمختك لپاره کار کوونکي دي. هغوی د مادیاتوله کبله کافي امکانات لري. هغوی د خپلو خلکو په مالي مرسته خپلو پارټیو ته وده ورکوي. خارجي مادیاتو ته سترګي نه کږوي، مګر په اوسني حالت کې چې په افغانستان کي څومره سیاسي قوتونه ډیروالي پیدا کوي هم دومره بهرنۍ لاسونه هیواد ته ننباسي، هم دومره بهرنۍ ایډ یالوژۍ په هیواد راننوځي، هم دومره د نفاق جرړي پیاوړي کیږي، ځکه چې د سیاسي پارټیو مالي لګښت له داخلي منابعو څخه نه تمویلیږي، بهرنۍ پانګه یامرسته کله هم وړیا اوبي مقصده نه وي. دا طبعي خبره ده چې کومه پارټۍ د چاله خواتمویلیږي د هغو له اغیزي څخه به برخمنه وي.

یوه بله مهمه خبره چې سیاسي احزاب وربانديې تقویه کیږي داده چې په نورو هیوادونو کې اکثره وګړي د زړه له کومې دا غواړي چې خپلو سیاسي ګوندونو ته پانګه ورکړي. د دې امکانات لري چې خپله ډله غښتلي کړي، مګرله بده مرغه په افغانستان کې تر ورکړه د راکړه اصطلاح ډیره دود ده، نو ځکه چې سیاسي قوتونه یا پارټۍ خامخا بهرنیو پانګو ته سترګي کږه وي که په رشتیاقیاس وکړو نو نتیجه به یېګ پانګي ته وفاداره شي دا به یو مهلک مرض شي چې واکمن واک ته په رسیدوسره پرخپلووعدووفانسي کولای.

دریم: که موږ هغو هیوادونو ته ځیر شو چې اوس په افغانستان کې د احزابو پر ډیر والي ټینګار کوي او یا دغي رواني پروسي ته په جدي توګه وده ورکوي، د هغو په خپلو هېوادو کې دومره احزاب ولي نشته، د مثال په توګه په امریکا کې یوازي مطرحي پارټۍ دوی دي چې سم فعالیت کوي، جمهوري غوښتونکي،(ریپبلیك ګوند)او لیبرال پارټۍ (دموکرات ګوند) دی. د دغو دوو پارټیو په منځ کې همیشه رقابت روان دی. د امریکا واکمني اداري ډیر زیات کوشش کوي چې نوري مطرحي پارټۍ جوړي نشي دا ځکه چې په ملت کې د انشعاب او ډیرو اختلافاتو سبب ګرځي. همدارنګه کاناډا، استرالیا، برتانیه، جرمني، فرانسه او نور هیوادونه چې ډیري کمي او محدودي مطرحي پارټۍ او احزاب لري، دا چې د هغو ځمکني مساحتونه او نفوس تر افغانستان څو چنده ډیرهم دي په لږو احزابو کفایت کوي، مګر زموږ په کوچني کور کې چې د امکاناتو کچه یې صفرده سل تر دوه سوه پارټۍ غواړي او لا پسي ډیریدل د څه مطلب لپاره دي؟ که دا کار ګټه او ښه پایلي ولري سوال دادی چې ولي یېګ دوی پخپلو هیوادونو کې نه غواړي او که ښې اومثبتي پایلي و نه لري نو بیایې دلته په ډیریدلو کې څه مطلب دی؟

څلورم: د رقابت خبره ده. دا مهمه ده چې د ځینو پارټیو په منځ کي که رقابت نوي بیا به مطلقه دیکتاتوري خپریږي. د پرمختګ مخه به نیول کیږي، دواکمنانو عیبونه به پټ پاته کیږي مګر د رقابت مانا باید دانه سي چې باید سل یوسل او شل ګوندونه جوړسي دا ګوندونه چې نه د ځانونو واک ولري او نه د دفترونوکرایه د ګوند مشر په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان پوري حيران او خلګ په ده پوري حيران وي. په هغه صورت کې چې د خارجيانو ماغزه نورمال نه وي.بيا خو نور هم کار خرابيږي پاته درقابت خبره سوه رقابت په دوو او درو تر پنځو ګوندونو پوري په وجود راتللای شي تر دي زيات هسې د ګډوډيو لامل ګرځي او بس .

دلته بايد په ډير غوراو فکر سره وګورو چې په اوسنيو شرايطو کې چې خلک د لوږي فقر او بې امنيتی سره لاس او ګريوان دی د احزابو ډير والی د دغه ځپلي هيواد لپاره د ژور نفاق زنګ دی. د دې ډيروالي په نتيجه کې به ملت پر څو توکميزو برخو ويشل کيږي او دښمن چې اساسي، بنيادی او تاريخي دښمن دی، د ټولو جرياناتو په صحنه کې واکمن او حاضر دی او عميق فعاليت لري تري خوند او ګټه اخلي. زه په دې باوريم چې افغانستان په اوسنيو شرائطو او په نژدی راتلونکي کې هيڅ د دېګ جوګه نه دی او نه کيدلای شي چې په داسې يوه چوکاټ کېعمل وکړي او ځانونه دي يو په بل کي مدغم کړي چې ټولواك دي قانوني کړل شي، دلته د خنډ په توګه دوه عمده علتونه پروسه ډب کولای شي، لومړي دا چې د افغانستان تاريخ د زور واکې په حاکميت کې ځوان شوي او د هغه فکر سره يې وګړو وده کړي ده، که څه هم د خلکو د پوره خوښي واکمني د خلکو لخوا نه ده حاکمه شوي او له دغه فکر سره د خلکو اشنايي نه ده پيدا شوي، په دې صورت کې بيا دوه علتونه په ګوتوکولای سو اول دا چې د حاکمانو فکر د انحصار، جاه طلبۍ او حرص پر محور چورلي او په دې اعتماد ډير غټ کارونه صورت نيسي. دويم: ډېری افغانان په يوه مذهبي غوندې حاکميت سره لاري ته له سيځېدو پرته ګرانه ده چې په سراسر يو غربي قانوني چوکاټ کې روان شي ځکه چې عمده علت د مذهبي او کلتوري عنعناتو سره ليوالتيا او په غربي قانون نه پوهيدل دي.

دويم علت: خپله پر هغه قانون د خلکو اعتراضات دي چې محتوا يې ګ ډيرو وګړوته د قناعت ورکولو جوګه نه وي داځکه چې دلته د الله او د هغه د دښمن خپلول پکې را نغښتي دې. ديته اجتماع د نقيضينو وايې دا په خپل ذات کې محاله ده چې دواړه طرفه په يوه وخت کې خوښ او خوشحاله وساتل شي، نو مانا به يې ګ داسې چې دوې هندوانې په يوه لاس کي نيول ياپه پام کې نيولي دواړي ګټې به له لاسه ورکړي، نه به الله راضي کړې، نه به لويديځ باهدفه او مغرور ځواکونه راضي شي او نه به هم هيواد د بل په موټو جوړ شي، د خلکو لپاره به امنيت هم برقراره نه شي او همدا وژل، تړل او ايله کول به روان وي، ځکه چې دلته د خلکو د افکارو عقيدوي توپير وجود لري چې حل ته يې ډېر دخيل اړخونه زړه نه شي ښه کولای.

دوهم: لکه څنګه چې ټول ملت اوهيوادوال په دې کې شك نهويني چې په هيواد کې ډيري ستونزي او مخالفتونه زاړه او نوي وجود لري او زموږ ګران هيواد او وګړي د دې ستونزو او مخالفتونو قرباني دي، له همدې کبله څوك خپل خوږ ژوند له لاسه ورکوي او څوك خوږ اولاد ورور پلار او بل قريب له لاسه ورکوي. د چا پښې او لاسونه غوځيږي څوك د پلرني ټاټوبي پرېښيدلو ته مجبوريږي، رشتيادا هغه وژونکې اودردونکې ناروغي ده چې يا خپله زموږ له لاسه زيږيدلي او يا ورته بهرنيو دښمنانو فعاليت کړی ترڅوزموږ له وينوخوندواخلي، زما په نظر ښه به داوي چې د ټولو ناخوالو پيټي په خپلو اوږو بار کړو او بهرنيان که لري دي او که نژدې دي پرېږ ونه ګرځوو دا ځکه چې دا ټول موږ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو چې بهرنۍ لاس وهني او يرغل ته مو يا دعوت ورکړي او يا مو ورته زمينه مساعده کړيده. موږ د دي مسؤليت د همدې درانه مسؤليت د پورته کولو لپاره به داښه فيصله نه وي چې ځان ته پخپله برائت ورکړو.

ما تر خپله وس ، توان او ستعداده او تر خپل لنډ، تنگ ادراکه کوشش او هڅه کړې چې د دی ستونزو عوامل وڅيړم او پايلې يېگ په گوته کړم.

لکه څنگه چې مي په څيړنه کې پنځه اساسي او دوه عارضي مشکلات وڅيړل هغه راته په څيړلو دا نتيجه پلاس راکوي چې رشتيا د افغانستان لپاره په لنډ مهاله او اوږد مهاله توگه د ستونزو بررسي او د هغو وحل ته اړتيا لرو چې په سوله ييزه او امنيتي فضا کې د ورورولی ژوند وکړو، دلته بايد ووايم چې د مشکلاتو حل اسانه او ساده کار نه دی چې په سادگی اواسانه ډول پري اقدام وشي، دا يوي اوږديگ پروژي ته اړتيا لري چې تر امينو لاسونو لاندې پري کار وکړای شي، لکه څنگه چې دا مشکلات او ستونزي په تدريجي توگه زيږيدلي او پيدا کړل شوي او بيا د پيچلتيا حد ته رسيدليدي همداسې په تدريجي توگه حل کيدلي شي. په ځانگړي توگه شوونه او روزنه، قومي جوړښت، او ځيني نوري ستونزي هم تدريجي فکر، تحقيق او څيړني ته اړتيا لري داچې نوري ستونزي هم لويې ستونزي دي خو بيا هم د ښووني او روزني په نسبت لږ وخت ته اړتيا لري.

په هر صورت په افغانستان کې د اخوت او وحدت فضا رامنځ ته کيدل يوازي او يوازي په خالصه اسلامي مفکوره او افغاني طريقه باندې منځ ته راتللای شي، خو دا پکښې تر ټولو ضروري خبره ده چې صداقت علميت پوره پوهه او قوي تحمل موجود وي، دا ځکه چې اسلام يواځنی ماده ده چې د ټولو افغانانو تر منځ بې له توپيره، بې له شك او ترديده د يقين ماده ده چې په ټول هيوادکې څوك پري اعتراض نه لري، بغاوت تري نه کوي، که بالفرض د بهرنی لاسوهني په لمسون په زروافغانانوکې يوهم پيدا کيږي نو هغه ته شاذ اونادر ويلای شو چې په نه څه باندې شميرل کيږي، مانا دا چې د افغانستان د بنستيز مشکل بيخ اېستل د توافق په ماده سره کيږي خو اسلام به د دی اجنډا په سرکې وي.

کله چې موږ د اسلام خبره کوو ماناداچې د الله او د رسول الله ټولو اوامرو ته ځان تسليمول دی که هر مسلمان د اسلام په دعوه کې صادق او ريښتونی وي نو له اسلام څخه بغاوت نه شي کولای او نه يې کوي.

قومي سپين ږيري، د قوم علمای کرام، سادات او مخور خلك، علمي کدرونه په دې اړه ښه او مثبت رول ادا کولای شي، ترڅو د اسلام تر مبارك عنوان لاندې صادقانه مذاکري، ټولني او جرگي ته لاره ولټوي ترڅو د ښېگ اتفاقۍ او وېش مخه ونيول شي او يوه اسلامي ټولنه رامنځته کړای شي.

لکه څنگه چې مو په څيړنه کې دکلتور يادونه کړي دا ضروري ده چې د ټول افغان ملت کلتور چې له اسلامي قوانينو سره ټکر ونه لري پوره په نظر کې ونيول شي ترڅو د يوه پلوه د خلکو احساسات زخمي نه شي، او له بل پلوه هره افغاني ټولنه اسلامي کلتوري صبغه ولري، له شك او ترديد پرته له بهرني سازش او نفوذ څخه ځانگړي سالمه پاتي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. په همدی توګه کیدلای شي د مخالفت ټول اړخونه قناعت حاصل کړي، له دې سره سره د پوره اعتماد فضا جوړه شي، مانا دا چې د ستونزې لپاره په اسلامي چوکاټ کې د علمای کرامو قومي مشرانو او ساداتو رول په درانه احترام په بشپړ ناپیلتوب ډیر مهم دی. همدغه نسخه کیدلای شي د افغانانو د زخمونو او کړاونو دوا او دسیمي لپاره شفا وګرځي، کله چې موږ د جرګي خبره کوو له هغه سره جوخت د ناپیلتوب خبره کوو مطلب یې دادی چې افغاني کلتور او افغاني عنعناتو ته خامخاباید د پردیو لاسونه ننه نه وځي، همدارنګه داسې مهمو نسخو ته د هغو نفوذ او رول لاره و نه مومي چې دهغه په نتیجه کې به د دغي نسخي مثبت اثر له منځه ولاړ شي له دې کبله به د افغانانو د ګڼو ناروغیو لپاره دغه مجربه نسخه دهیوادوالود بې اعتمادی په خاطر شنډه شي، کیدای شي د ډیرو بهرنیو دښمنانو هدف همدغه وي چې هر وخت جرګه جرګه یادوي او بیا ترې خپله ګټه اخلي والله تعالی اعلم.

د افغانستان بهرني او کورني سیاستونه باید د اسلام په چوکاټ کې د اسلامي اساساتو او ملي غوښتنو په پوره نظر کې نیولو سره جوړ شي. د هغو اشخاصو چې مطلق د خپل مال، عزت، منصب، منطقي ګټې ورته تر ټوله هیواد او هیوادوالو اولویت لري او ترجیح ورکوي د هغو نظرونه باید مردود وبلل شي او د هغو موقت نفوذ د دې سبب ونه ګرځي چې د ټولو هیوادوالو یا د اکثریت احساسات مجروح کړي، بهرني سیاستونه چې تر ډیره یو قطبې اړخ لري پر دوستي او دښمني تعبیریږي، لیدل کیږي چې تر ډیره پټ او په محدودو خلکو پوري تړلي دي چې د هغو روابط او پلانونه غلاته ورته مثال لري که څه هم په اصطلاح ملي منافع په نظر کې نیول شوي وي خو بیا هم ډېر منفي اړخونو ته پام نه وي شوي اړینه ده چې د اسلامي چوکاټ په غلبېل کې چاڼ او صاف شي او د اسلام تایید ترلاسه کړي، همدارنګه د اتفاق او اختلاف اړخونه یې ښه وڅیړل شي. د پردیو هیوادونو له یرغل او یرغمل کیدو، همداسې د هغو له تاثیر څخه محفوظ او وژغورل شي ترڅو د خلکو د رضامندی سبب وګرځي. د هغو د اعتماد پوره حفاظت وشي، دیني او عصري ښوونه او روزنه په متوازنه توګه او پوره پاملرنه پرمخ ولاړه شي. د هر وخت حکومتي واکدار باید د دواړو سیکټورونو اهمیت له نظره ونه غورځوي. د مدرسي او مکتب په پیاوړتیا کې جدي پام لرنه وکړي ترڅو ټول هیواد له دې لوی نعمت څخه پوره برخمن شي.

که څه هم دا ښکاره خبره ده چې د نړۍ ډیرغیراسلامي هیوادونه له ښوونځیو سره خپله بې حده او ډیره لوالتیا ښیې، په ځانګړي توګه د ښځو په تعلیم او تربیه او د هغو په روزنه کې ډیرجدیت لري، مګردا خبره هم ډېره اړینه ده چې زموږ جامعه تر ټولو وړاندي مذهبې اسلامي پوهي تعلیم او تربیې ته اړتیا لري، ټولي کورنۍ ټول قومونه له دې زده کړي سره خپله لیوالتیاښیې او هم ورته اړتیا لري، دا غلطه خبره او احمقانه مفکوره ده چې یو افغان دې د خپلو هیوادوالو اړتیا او لیوالتیا په یو اړخیزه توګه له نظره وغورځوي او بهرنۍ ایډیالوژۍ او لیوالتیا ته دیګ ښه راغلاست ووا یې. د هر حکومت لپاره په اسلامي جامعه کې اړینه او ضروري ده چې دواړو اداروته په نه تبعیض سره پاملرنه وکړي. یوه هم له نظره ونه غورځوي په بهبود کې یې مرسته او کومک وکړي. د فارغینو لپاره یې په احترام سره د هغو د برخلیك په اړه اقدام وکړي، هغه بېلتون ته ډیره پاملرنه وشي چې د ډیر وخت په تیریدو سره د کرکي،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفرت، نفاق او بالاخره د نورو بدمرغیو او بدبختیو سبب گرځیدلي یا گرځي، چې په ښوونځیو او مدرسو کې پر دیني او مذهبي روحیه سمبال د لایقو استاذانو شتون، هر طالب ته په مساوي توگه د لیاقت او استعداد په پام کې نیولو سره امتیاز، درجه او داسې نور، په نصاب کې دمذهبې کتابونو داخلیدل او هغو ته پوره پاملرنه کول، د مکاتبو او مدرسو د استاذانو او شاگردانو په منځ کې انجمنونه اوگډ مجلسونه جوړول، هغو ته مساوي امتیازات، ډالۍ او جایزې ورکول ترڅو د زړو په نژدې کولو سره د هغو د ذهنونو د شکونو او تهمتونو لریوالي راشی له یو او بل سره یې مینه او محبت پیدا شي. په هېواد کې دننه دلایقو او ښو استاذانو چې دعالي تحصیلاتو درلودونکي ماهر او ځیرك اشخاص وي، همدا سې د هغو د تجربو لپاره تجهیزات چې په عملي ډول دساینس او تکنالوجۍ په اړه کمك کوي تمرکز وشي، ترڅو د نوو شاگردانو لپاره په خپل هیواد کې د زده کړي زمینه برابره شي او کوشش وشي چې له بهرنیو مفکورو او دسیسو څخه د زده کوونکو دماغونه وژغورل شي، په مکاتبو او مدارسوکې د زده کړي په ټولو درسونو کې اړینو مضامینو ته وخت ځانگړی شي، همدارنگه په مکاتبو او مدرسو کې په اسلامي عنعناتو افغاني فرهنگ باندې زده کوونکي مکلف شي خو لړ تر لړه استاذان باید دا عمل پلی کړي. د هغه په اهمیت باندې باید شاگردان ښه پوه کړي، په اوونۍ، میاشت او کال کې باید حداقل یو ځلي د مدرسو او مکاتبو د زده کوونکو په منځ کې د ازمویني مسابقات تر سره شي، همدارنگه د دیگ پر ځای چې زده کونکي بهر ته د روزني لپاره ولیږدول شي دننه استاذان راوستل شي ترڅو زده کوونکي د خپل مذهب او کلتور په غیږ کې ستر او وروزل شي، چې په دې کار سره کیدای شي فاصله نوره هم لیري شي، په دې سره به هماهنگي او اتفاق هم راشي ټول زده کوونکي باید د نورو مختلفو مضامینو لکه مذهب، ساینس، سیاست، اقتصاد تاریخ، جغرافیه او نورو علمونو په اهمیت پوره پوی شي، ترڅو په خپلوکې د مختلفو نظرنو درناوي وکړي، جغرافیایې ستونزي چې د ډیورند د کرښې سره یې هم اړین توب لیدل کیږي په ستراتیژیکي ډول دگاونډیو هیوادونو او لیري پتو د زبر ځواك هیوادونه چې د خپلو گټو یا ارزښتونو په پام کې نیولو سره زموږ هیواد ته لاسونه راغځوي تر ډیره زموږ د هیواد په مثبته پالیسي او ټینگ وحدت پورې اړه لري، که موږ ددوستۍ او دښمنۍ یو اړخیزه پالیسي ولرو ځپاندوهلي ټولنه او جامعه مو په خپل کور او دباندې منطقه کې پراگنده اوسي نو دې ته به ښه زمینه مساعده شي چې هر بهرنی دښمن له همدغه حالته بده استفاده وکړي، چې څه یې زړه غواړي هغه راباندې وکړي، وینه به مو وړیا وي، قدر به مو کم او قوت به مو پر نه څه شمار وي، غم به مو د بل لپاره خوشحالي وي. په شکایت او ژړا پوري به مو خلك خاندې، دژوند په برخلیک اوسرنوشت به مو دښمنان د دوستۍ او دښمنۍ په نامه په ډېره اسانۍ سره لوبې کوي، وروڼه او خویندی به مو د خیر لاس دوست او دښمن ته ورغځوي، څوك به مو وژني، څوك به مو پلورې، څوك به مو د خپل ناروا هدف لپاره په تورو جیلونوکې بې تحقیقه او محکمې غورځوي په یوه او بل نامه سره به چې څه یې زړه غواړي هغه راسره کوي. د ډېره وهمه او ویري به څوک د بېگناه خلکو شفاعت هم نه سي کولای.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافيا يې ستونزه زما په اند تر هغه وخته نه شي حل کيدلای ترڅو زموږ پاشلی ږغ یو نه شي او خپل مينځي اختلافات او ځان ځاني مو په يوه مخلصه او يوه ښه ټولنه بدله نه شې ځکه چې دادومره ستونزه ده چې يوه قوم او ټبرته يې نسبت نه سې کيدلای اونه دخاصي منطقي سره تړاو لري. دا تر ټولني او ټبرونوپوري تړاونيسي.

د تارياکو او چرسو کښت جغرا فيايي ارزښت ته ورته ستونزه ده چې زموږ د ځانځانی، بې اعتمادی اونفاق نه رينښه اخلي ځانګړي باندونه تشکيلوي، د افغانستان دښمنان تري ناوړه ګټه اخلي. مخدره مواد بندول يوه داسې قوت ته اړتيا لري چې ملت ورسره په صادقانه توګه همغږی وي او په غم کې يې ځان شريك وبولي. بدنامي يې د ځان بدنامي او ګټه يې د ځان ګټه او تاوان يې د ځان تاوان او بری يې د ځان بری وبولي، نه په زور او قوت، نه په مرګ او بند سره ددې کار مخه نيول کيږي، لنډه دا چې دافغانستان د وحدت لپاره د افغانانو جرګه په کار ده. د جرګې لپاره اسلامي چوکاټ او په نهايې ډول ناپيلتوب په کار دی. د ناپيپلتوب او اسلامي چوکاټ د پوهولو لپاره، علمای کرام، سادات، محترم شخصيتونه، قومي مشران او رښتونی صداقت اوزړه سوی په کار دی، خو يو شی چې تر هر څه مهم دی هغه دادی چې د جرګو مرکو ابتکار بايد د افغانانو په خپل لاس وي او پخپل کورکې يې له خپل مذهب او عنعناتو سره سمه جوړه کړي چې د داسې حرکت تر شا ټولنه په ټينګه ودريږي چې په مستقله توګه د دين، وطن او ملت سره مخلص وي. دغه لرغونی اسلامي هيواد نه په بهرنيو قوتونو، نه په بهرنيو زهرجنو افکارو، نه په غربي فاحشه ډموکراسي او کمونستي نظامونو او نه په خونړيو جنګونو، وژلو، نيولو سره جوړيږي ترڅو د هر ملت په ځانګړنه حل و نه مونډل شي، زموږ د هيواد ځانګړتيا د جرګو اسلامي او قومي عنعناتو، د استقلال او خپلواکۍ غرور، پر علمای کرامو ساداتو مشرانو باندې نيك ګومان او غوږ ورته نيول، د مشرانو احترام، د هغو په وينا عمل کول، خو دا ټول په اسلامي چوکاټ کې، په افغاني ابتکار پوري اړه لري ترڅوهيوادوال ورباندې اعتماد او باوروکړي.

الله پاک دې وکړي چې زما دغه نيمګړې ليکنه ستاسي درنو لوستونکو وروڼو او خويندو د توجه وړ وګرځي ستاسو د دعاپه هيله والسلام.

لوی څښتن فرمايي:

]النساء:٥٩[

ژباړه: ای مومنانو! د الله حکم او د رسول حکم او د خپلو چارواکو حکم ومنئ، که مو په څه کي شخړه سره راغله ، نو الله او رسول ته يې وروګرځوئ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډيره ښه ده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

دښمن وخوړل بانډونه د نفاق

وران ویجاړ وې تل کورونه د نفاق

د غلیم په وړاندې سم درېدای نه سی

ډلی سولی مات فوجونه د نفاق

د لیوانو ومنګولو ته به لوېږي

جدا سوي شاذ پرکونه د نفاق

د حرم مال اوعفت ساتلای نه سي

سوړي سوړي دیوالونه د نفاق

سیال به نوي د سیالانو په ټولۍ کي

چې پرانیستي وي ډېر ورونه د نفاق

د پنا دښتونه خوري هډوکي واړه

لار چي واخلي کاروانونه د نفاق

درنده د ښکارپه نخښه هغه ګوري

لټوي چي پټ رغونه د نفاق

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمنان به يي په هرتصميم خبريږي

ساتل کيږي نه رازونه د نفاق

په حاصل به يي ودان کورونه نه سي

په سيلۍ چې سي باغونه د نفاق

ملتونه به يي ورک سې په نړۍ کې

وروسته پاته هيوادونه د نفاق

بي ذلته به نورهيڅ ګټلای نه سي

ځوک چي پورته کې سوالونه د نفاق

وچ لانده به يي د اورپه مخ لوګی سي

چي تعقيب کي ځوک جنګونه د نفاق

مزه نه کوې که هر ځومره رنګين سي

مجلسونه ، محفلونه د نفاق

نتيجه د اثبات نه لري هيڅکله

که مظبوط هم وي فکرونه د نفاق

ضعيف هرکله د هغه چا خادم دی

ماتوې چې زنځيرونه د نفاق

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library